Skrifter

udgivne af

Videnskabs-Selskabet i Christiania

1906.

II. Historisk-filosofisk Klasse.

(Med 10 Plancher).

Christiania.
I Kommission hos Jacob Dybwad.
A. W. Brøggers Bogtrykkeri.
1906.

Studien zur alten Geschichte.

II.

Die Athenische Aristokratie.

Von

P. O. Schjøtt.

(Videnskabs-Selskabets Skrifter. II. Historisk-filosofisk Klasse. 1906. No. 9.)

Udgivet for Fridtjof Nansens Fond.

Christiania.

In Commission bei Jacob Dybwad.

A. W. Brøggers Buchdruckerei.

1906.

HANS ROSS:

NORSKE BYGDEMAAL

II.

VEST-TELEMAAL.

Videnskabs-Selskabets Skrifter. II. Hist.-Filos. Klasse. 1906. No. 3).

UDGIVET FOR H. A. BENNECHES FOND.

CHRISTIANIA.
I KOMMISSION HOS JACOB DYBWAD.
A. W. BRØGGERS BOGTRYKKERI.
1906.

Fremlagt i d. hist.-filosof. kl. møde den 23de februar 1906.

Norske bygdemaal

ved

Hans Ross.

II.

Vest-Telemaal.

Vest-Telemaali er maali i prestegeldi Vinje (V.) me Byrtegrend i Mo, Rouland (R.) me ein lut av Møsstrondi, Laardal (L.), Kvitseid (K.) Prestegeld ÷ Vraadal, o Selljor (S.). Mo o Skafsaa høyrer og i de meste hit, men hev i dei lettstava kvennkynsordi halde nominativ-formi: *ęı vikȧ, hęılə vikā̇*; *furȧ*; de same hev Bykle sokn øvst i Setesdal, endaa de i de meste fylgjest me hovudsokni Valle. Verbi byter seg her, som elles i Oustnork, i lettstava me *ȧ* i infinitiv o tungstava me *ə*. Mo + Skafsaa + Bykle er soleis ei maal-øy, der nominativ- o infinitiv-**a**'en enno ikkje hev vorte burtmalen i Bykle ve de Oust-Egdske *ə*-have som skolar upp imot henne fraa sud-oust, o i Mo + Skafsaa enno held seg imot akkusativ-**u**'en som bryt paa fraa oust. Bykle, Mo o Skafsaa høyrde te Hamar bispedøme eingong.

Den eldre jamvegti syner seg i heile maalvalde, ette maaten, i di at dei vegtuge endingsvokalar o samansetjingsvokalar **a**, **i** o **u** hev halde seg heldr ljodsterke o lange, mesto like so vegtuge som stomnvokalen, i dei lettstava tvostavings-ordi. Uttalen er heldr taug. T. d. *vīkā* ell *vı̄̇kā*[1], *vikusank, stógutak, mósasia, onaleg* o *onəlęg, slomalęg, visaleg* halv-visen.

Jamning er de lite av, mest ettejamning; o baaesidug jamning millom dei lengde endingar **ar**, **all**, **ill**, **ull**, o stomnvokalen: **gamall** > *gȧmå̈lə* (vestlengst), (**bekarr**) **bekri** > *bøkårə*, **tygill** > *tyjylə*, Isl. **köggull** > *kógolə* o *kók-*, **fyrir** > *fyry* o *firi* o *fyre*; **útór** > oto; **mikit** (y) > *myķi* o *myķy*, **yfir** > *ivi* osf.

Sjølvljodanne hev ein greid uttale, som synest vera heldr lik den gamle i daam. Men stutt sjølvljód framanfyre stutt samljod i einstava

[1] lengdestrike vert ikkje skrive herette.

ord er lengd: **lok** > *lōk*, **litr** > *lī't(ə)*, **hlutr** > *lū't(ə)*. Dei uppsette dømi er fraa Vinje, naar inkje anna er sagt.

N. **a** vil halde seg i ein *a*, som er nær *à*[1], baade i stomn o i ending: **dal dalar** > *da'l(ə) dalar*; **gaman** > *gama*; **gamall** > *gà`ma'l(ə)*; **vikan** > *vika* R. V. L. Mo; **innan** > *inna* o *enna*. Men i **ar(r)** o **all** vert han lengd te *ā*, i sume ord te å o *a*[2]; te *å* helst i Mo, som i Fyresdal o Setesdal: **sumar** > *som`(m)à'r(ə)* heile VTel., *kópår* (o *kåpårə*), **fénadr** > *fænår(ə)* heile VTel., **Hreidarr** > *ręıår*, **innar** > *innår*, **utar** > *ótår* o *atår* (*'tår*, o comp. adj. *tårar*) heile VTel.; **vindall** > *vindålə* (o *ve-*) heile VTel., *fróstålə, sjukålə*; **vesall** > *vęsålə*, men *vęsalvåmb*; **apaldr** > *åpålə* Mo (Fyrs. Rbg.), elles *āpāl(ə)*.

I stomnen vert **a** sumtid *å* ell å; sjeldan o ell *ó*, framanfyre **l** o **r**, o sjeldnare fyre **n**: **svalr svalt** > *svål'ə svålt*, **taldi** > *tåldə* (-*e*), **akr** > *à'kər* o *à'krə*, **almenni** > *ålmænni, ålsvartə, ålmuji*, men *alljamt allti*; **svalt** av **svelta** > *svólt*; **(w)rangr** > *vråŋg'ə*; **svar svara** > *svór svóra* Mo o. fl., men elles mest *svar svara*; **vandi vandr** av **venja** > *våndə* Mo (Fyrs. Set.) *vandə* Mo, V. R. L. K. S.; **svartr** > *svår'tə* Mo, elles mest *svartə*; **hvass** > *kvós'sə* Mo — v'en kunde hava gjort sitt te desse jamningar —. (Meir sidan under **l**, **m**, **n** um **a** o dei andre sjølvljodar).

N. **á** er ein *å* ell å som ikkje ligg fullt so nær **a** som i grannemaali vestanfyre[2]. Sumtid **á** > o ell *ó*: **há** f. > *ho*; **ván vána** > *von vonə*; **mánadr monodr** > *mona*; **vándr** > *vōnd(ə)*: **nátt nótt** > *nott* V.—S. (*noᵘ'tt* Agdir); **Ámótsdal** > *ommərsdal*, Åsmund > *ósmond*, Åsvaldr > *ósvall* (eit slag jamning i desse tri); men *aslak, asbjønn*; **fátœkr** > *fatik(ə)*; **láta** > *låtə*, men og *lata* o *leta* Mo—S. (sjaa **A.** o **R.**).

N. **æ** > æ, som ligg ned imot *ä*, men ikkje fullt so nær *ä* som i Vest-Egdsk o i Vikversk *lærə*. — Men: **nær** o **næri** > *ner* o *nere*, **nætr** > *ne'tar* o *net'tar(ę)*.

N. **e** er *ę*; skil seg allstad væl fra *æ* < æ (*ę́*), men sumstad lite fraa *e* < **é**: **hestr** > *hę'stə*; *vęra, vęljə*. Men innpaa **r**: **erta** > *örtə*, **herda** > *hörə*, **vermdi** m. > *vęrmdi* o *vörmdi, -e*; ***drevju** > *drövju* S. K., **verju** > *vörju* S. K.

N. **é** er, serleg i vest, ein trong, lyft *e*, ofto *ė*[3]. Framanfyre lang samljod kann han verta *ę*, helst i oust: **létt** > *lętt*.

Den dumme *ə*'en er den vanlege millomljoden (»halvljoden« klangljoden); han ligg ikkje svært langt ifraa *ö* o *ę*.

[1] her vert i dette maale skrive *a* herette: den øystrdalske døkke *à*(—*v* —*å*) i *bàtà*, av **bita** m., ligg nærmare *ä*; de same gjere *a*-anne vestanfyre Tel., i mindre mun o paa annan maate.

[2] her vert skrive i dette maale *å*; vestanfyre er de å, helst i VAgder.

[3] her vert jamnan sett *e*; de er so tidt uraad aa faa skilt dei aat.

N. **i** o **í** er ein ljod: *i*; **í** held seg vel jamnast lite meir lang en **i**. **hlífa** > *livə*; **lifa** > *liva, leva* S.; **lítit** > *liti*, **litr** > *li'tə*; **bita** > *bitə*, **bitit** > *biti*, **biti** m. > *biti*; **vita** > *vita, veta* S.; **bíl** > *bil, bil* o *bel* S. — N. **i** vert *e* (*é*) framanfyre **d**, o oftast fyre **m** o **n**: **vidr** > *ve'ə*; **ridit** > *rèi*. — **tídungr** > *teoŋgə* o *teoŋji*. — N. **i** vert tidt *y*, serleg fyre **r** ell **l** + samljod, o ikkje sjeldan *ju* fyre **l** + samljod, o iser **r** + samljod. **kirkja** > *ƀyrƀə*, **virtr** > *vyr'tr*, **virda** (**vyrda**) > *vyrə*; **birgr** > *byr'gə* o *bör'gə*, men ***birginn** > *birjin*; **silfr** > *sylv*, **stilkr** > *stylk*(*ə*), **stífla** > *stivlə* o *styvlə*; **skilja skildi** > *şjyljə* o *şjøljə* o *şjiljə* — *şjuldə*, ***skilsmunr** > *şjulsmon*(*ə*), *şjulsbękk*(*ə*), **[filla** > *fyddə*; **girda** (**gyrda**) > (*đ*)*jurə ai byttə, jurə upp, jurə inn*, ogso = dengje, pryle, jule[2], *jyra upp attə* (Nhl., Sogn o fl.) = *bandə* (*upp attə* Sdm.) = julə, *julə æi byttə* Hall. o. m. fl.; **hirda** > *jurə*? *ęı ujurə* o fl.; sjaa **R.** 350, 864; **hirdingi** > *jureŋji, -iŋg*; **stirdr** > *şju'r*(*e*). Ogso elles, mest nær **r**, **l**, **n**, **m**: **klippa** > *klyppə*; **smili** Set. Li. Ryf. > *smyli*; **risi** > *rysi*, **ripti** > *ryfti*; **hringja** f. > *ryŋjə* (*ŋj*) o *røŋjə*; Isl. **kingja** v. > *ƀyŋjə* o *ƀøŋjə*; *ƀøŋ'gə* o *ƀyŋg m.*; **nista** > *nystə*; **sting**(**i**) > *styŋg* o *støŋ'gə*; (**depill**) > *dipilə, dypylə* Mo (o Fyrs. Set. Rbg.).

Endingi **i** fyr mannkyn o inkjekyn er *i* (*ı*) i Mo, Vinje o lite av Rouland o Laardal, er *e* (*é*) i Rouland, Laardal, Kvitseid o Selljor: *hani, måni, ępli* — *hane, måne, ęple*. Sameleis er **-it** > *i* i Mo, V., *e* i R. L. K. S.: **brotit** > *bröti* o *bröte*, **husit** > *husi* o *huse*. — **-inn** er *-ən*, o i NVest tidt *en*, helst i tvostava ord; **ing** > *eŋg* o *iŋŋ* (sjaa sidan under **n**). — **-in** i eintal kvennkyn o fleirtal inkjekyn er (nasalera o) lægd te *e* i V. Mo, er *i* i R. L. K. S.: **nálin** > *nåle* o *nåli*, **húsin** > *huse* o *husi*. — **-ill** er *-i'lə* i vest, o *il*: **þistili** > *ti'' sti'lə* o *ti' stil*. — **-ir** er *ir*, i tingord sjeldan *er*(*ə*); i verb-bøygjingi *-er* (*ər*): **nálir** > *nålir*; **hellir** > *hęd'' de'rə* o *-irə*, Mo V. L., **einir** > *æenerə* Mo V. L.; **gleymir** > *glöymer* (*-ər*).

N. **y** og **ý** er ein ljod > *y* (*ý*): **fyl** > *fyl*, **kýli** > *ƀyli*, **dylja** > *dyljə*, **spyrja** > *spyrjə*, **spyrr** > *spy'rə*, **spýr** > *spyr* (lite bruka); **mysa -u** > *mysa* Mo, *mysu* V. R. L. K. S.; **mýrr** > *myr*, **þykkr** > *tykkə*. Men **skyrta** > *şjurtə*; **Gyrdr** > *jur* sj, *jul* paa Oustlande; (**kreista**) > *krystə* VTel. o OTel. Rbg. Set. = *krøysta* VAgdir, Gotisk **kriustan**; **kylna mylna** > *ƀonə mjonə* sjaa **n**, **l**. — Stutt **y** vil i Selljor o ein lut av Kvitseid titt verta *ø*.

N. **u** o **ú** er ein ljod: u. I vest, vissa i Mo, nærrar u seg te o, i oust te *u*. **ull** > *udd* o *ull*, **brú** > *bru*, **fud** > *fu*, **þurka** > *turkə*;

---

[1] denne oustlendske formi hev kulturfolke ført me seg utyve heile lande: »jula, prygle. Alm.« *A.*

visurnar > *visun(nə)*. — **-ull** vert i NVest tidast *-olə* (jamn.): **öngull** > *åŋ̀gò'le, stópolə, kógolə, våndolə*, i oust *åŋŋul, kókul, stópul, våndul*. — **utan** > *óttan* sumstad (jamning med a'*en*). — **snúdigr** > *snudigə* sj., o *snodig(ə)*.

N. **ó** er o, iser i vest; i oust er o lite trongare, burtimot *o*: **sól** > *sol sol*. N. **o o ö** ell ọ (*u*-jamning av **a**) er *ó* ell ó: **sofa** > *sóva*, **þol** > *tól*, **flot** > *flót*, Isl. **flöt** > *flót*, **sög** > *sóg*, **ökla** > *ókla*, **ösku** > *óskə*; Isl. **knoda** *v.* > *knóa* i oust, *nóa* V. o fl., *nåa* Mo (som i Set., sjaa ð); **knoda** *f.* > *knó`u, nó`u*, o *ǹ åa* Mo; **hnoda** > *nóa, nåa* Mo; **hlada hlödu** > *ló`u, låa* Mo; **snara snöru** > *snóru, snóra* Mo; (**hvat** pron. > *hot*); **svada svödu** > *svó`u, svåa* Mo; **höggva** > *hóggə*. — Men **ord** o sumtid **örd** er helst *or*: **ord** > *or*, **bord** > *bor*; **ifjord** > *ifjor, ifjår* Mo (Fyrs. Set.); **vördr** > *vor(ə)*; **svördr** > *svå'rə*. — **þoka** *v.* > *tukkə* (*toka* VAgdir, Dal. ofl.); **-óttr** > *-uttə, bakkuttə, mosuttə*. — Avleidingar af: **þórr**: **þórir** > *tori -e*, **þóra** > *torə*, **þorbjörg -borg** > *tórrbjór -bór*, **þorgils** > *tórrjus*; **þorbjörn** > *tarrbjónn*, **þoraldr** > *tåral* i oust; **-gerdr** > *tarrjær*, **-kell** *tarrķel*, **-lakr** > *taddak* (*ll*), **-leifr** > *taddeiv* (*ll*).

U-jamning av **a** te **ö** (ọ) er jamnan *ó* i *n. pl.*, i vissa i vest; t. d.: **fat föt** > *fat fót, lass lóss*; sjeldan i *f.* o *n. pl.* av eigenskapsord. Men maale hev, sameleis som dei Oust-Egdske, ei mengd me kvennkynsord me *ó* < *ö, som høyrer saman me mannkynsord ell verb me *a* < **a**: *fjós* o *fjósu* me *fjasa v., flós* me *flasa v.*; *vós* me *vasa v., vó`so'lə m.* d. s. L. V.; *slórv* me *slarv(ə), slóbb* me *slabb(ə), róbb* me *rabb(ə)*; *rósp* = *rasp* me *raspə v.*; *skórv* me *skarv m.* o *n.*, *fógg* me *fagg m.*, *ródd* me *raddə v.*; *fjóll(ə) fjódd* me *fjalla* (ell *fjóllə*); *fjóddr(ə)* me *fjaddrə*; *flåŋg* me *flængjə v.*; *ķók* ei som *ķakar, ķóg* ei som *ķagar? jóddr(ə)* ei som *jaddrar*; *jós* ei *jasagęıt*; *snók* ei som *snakar*; *spåŋg*; *skórk* (mest i Rbg.).

N. **ö** er *ö*, der de inkje hev vorte *ó* ell *å*: *örn, öks* (—*øks*), *öl* (—*øl*). Dette (*ö*) er iser ette *j*: *fjøl(ö), mjøl(ö), bjönn, ķöt* ofl.; sjaa unde **ja jö**.

N. **œ** er *ø*, men *ø*-ljoden er noko-lite vidare o lægre enn i Dansk o i Norsk bymaal, kem nær te Tysk **ö** i **lösen**. **hœna** > *hønə*, **œsa** > *øsə*, **œrr** > *ør*.

N. **ø** er *ø* (ə). **søkkva** *v. n.* > *søkkə* o *søķķe* o *sękkə* (K. S.) o *sęķķe* (K. V.); **søkkva søkta** > *søķķe* o *sękke*; **støkkva** *v. n.* > *støķķe* o *støkkə* o *stęķķe* o *stękkə*; **støkkva støkta** > *støķķe* o *stęķķe, støktə*; (**hrøkkva**) > *røķķe* o *ręķķe* o *rękkə*; **høggr** > *høg'gə* (ö), **gløggr** > *glęg'g(ə)*; **kløkkr** > *klę'kə*.

N. **ja jö (e)** i stomnen er jamnast *ja, jö, je*: **jastr** > *jass'tə* V. Fyrs.), **bjartr** > *bjarťə*, **jadarr** > *ja'rə*, **hjarta** > *jarta*, **Hjarrandi**

> *jårand*; **jarda** *ja'rə*, **jardfastr** > *jarfastə*, *jarəbęr*; **snjallt** > *snjallt*; **snjallr** > *snjalle* (Landstad) *snjad'də* Mo ofl. (Fyrs.) *snjęll* o *snęll* S. (*snjå'lə*, *snå'lə*); **bjalki** > *bjęlꝁi* (*bjalꝁi* i SVTel. o Rbg.); **sjaldan** > *sjęlla* (*sjalla* Rbg. o Ma.); **fjalla** (pynte) > (*fjadda* VAgdir, *fjaddə* Set. SVTel.) *fjöddə* V. R. L. K. S.; **fjall** *pl.* **fjöll** > (*fjadd* VAgdir) *fjödd* o *fjöll*; **hjallr** > (*jall* Tinn i Tel. *ꝁadd* o *ꝁędd* VAgdir) *jędd'ə*, *jęll*; **Gjallarbrúin** > *ǥaddarbroe* (*-i*) i visor; **kjarr** > (*ꝁarr* Agdir) *ꝁęrr* o *ꝁęrri*; **jarn** > *jönn*; **gjarna** > *ǥönni -e* o *ǥænni* (*e*); **kjarni** > (*nata-*) *ꝁönn f.*; **bjarga** > *bęrjə*; **tjörn** > *ꝁönn*, *bjönn*, *ꝁöt*, *björk*, **tjöru** > *ꝁöru -a*; **gjöf** *f.* > *ǥęv*; **gjörd** *pl.* **gjardir** > *jor* L. R. K. S., *ǥår* V. Mo (SVTel. Set.); **gjörd** = **gerd** > (*væl*)*jor* L. R. K. S. V., (*væl*)*jår* Mo V. (Set. Fyrs.), *hövdəjor* o *-jår*; **gerdi** *n.* > *jore*, *ǥåri* sj.; **gerdi** o **gørdi** av **gera gøra** > *jorə*, *ǥåri* sj.; **fjördr** > *fjo'rə*; **jökull** *jökul*(*ə*); **hjalpa** > *jęlpə*, *jölpə* i oust; **smjör** (**smør**) > *smęr* V. Mo, *smör* elles.

N. **ja, ju** i ending. *ju* i kvennkynsord er i oust oftast *ju*; i vest ofto *jə*. I verb er **ja** helst *jə*, stundom i oust *ja* ell *a*. Kvennkynsord: *vęrju fęrju* V. L. R. K. S., *vörju* S., *vęrjə fęrjə* S. V. Mo; *hęsjə* o *hęsju*; *ęvjə* Mo, *ęvju* m. st., *övju* S.; *sęljə* i vest, *sęlju* i oust, o *silju* S.; *silju* brjostreim paa sele (*sili*); **þilju** > *tiljə*; **vidju** > *viǥǥə* Mo V. R. L. *vi'u* K. S.; **smidju** > *smiǥǥə* Mo V., *smiǥǥu* V., *smi'u* R. L. K. S. — Verb: **selja** > *sęljə*, *sęlja* i oust; *tęljə*, *tęlja* S.; *vęljə*; *fęrjə* o *fęrja*; *kręvjə*; *dyljə*; *spyrjə*, *spørja* i oust; *drysjə*, *drøsja* o *drysa* S.; **flytja** > *flyꝁ*(*ꝁ*)*ə*. *flyta* i oust; **setja** > *sęꝁə* V. Mo, *sęꝁ*(*ꝁ*)*ə* L. K., *sęta* K. S.; **sitja** > *siꝁə* i vest, *sita* i oust; *vilja* o *-jə*; *bea* (**bidja**) i heile VTel.; *sęja* o *sęia*; **þegja** > *tija* V. R. Mo, *tęia* o *tia* lengr i oust.

N. **jó** o **jú** = Got. **iu** hev oftast halde seg: *fjukə*, (*l*)*juge*, **drjúgr** *drju'gə* o *dru'gə*; **bljúgr** > *bl*(*j*)*ugə*; **rjúpa** > *rjupə*; — *ljos*, *fjos*, *frjosə*, *brjotə*; **þjóstolfr** > *ꝁostov* o *ꝁø-*, ***þjódvör** > *ꝁodvör* V. R. o fl.; Isl. **rjómi** > *rome* R. o fl.

N. **já, jó, æ** (*ę*) = ***aiw ehw** &c. **sjá** > *sjå*; **mjár mjór** > *mjå'gə*. **sær** &c. > i nomn paa votn: *borsæ*, *öysæ*, *laŋgəsæ*, *missæ* (*töppsæ* Set.) alle i vest; *vigdəsjå* Sel., *tinnsjå* o *föllsjå*, *norsjå*, *flassjå*, *jarssjå* i oust, (*bölkəsjå* i OTel., *ravalsjå* i Sandsvær); *sjø* ɔ: hav, innkome utanifraa; **slær sljór** > *sljå'ə*, *sljåskodd*; **snjór** > *snjo'rə* o *snjo'e* i vest, *sn*(*j*)*og* S., *sjo* K.; **snjóva** > *snjogə snogə*; **fræer frjór** > *fræ'və*; **fræ** *n.* > *fræ*; **frjadagr** > *fræddag*(*ə*).

N. **au** > *öu*, *öu* ell *öü*. **ei** > *ęi*. **ey øy** > *öy*. Men: **laun** > *løn* — *løn*, **launa** > *lønə* (*ø*); **braud** > *bröu* ɔ: flatt b., *brø* = omnsbraud, *bröussköru* o *brösskörn* K.; **groutr** > *gröut*(*ə*), *gröutətvöru* o *gröfföru* K.; (**laugardagr**) **lögurdagr** > *lögudag*(*ə*) V., *löurdag* annstad. **leifa** *v.*

> *löyvə* (o *ęı*); **leifr** > *lęiv*(*ə*); (Isl. **fleidr** A.) > *flöy'rə* o *flöy'ri*; **leysa** > *löysə*, **teygja** > *töyjə*.

Framfyre langt samljod vert tviljoden oftast avstytt noko lite, o i Kvitseid o Selljor jamna, sameleis paa lag som oustanfyre: **feitr** > *fęi't*(*ə*), **feitt** > *fęitt fę'tt* o *fętt*; **reisti** > *rę'sstə ręsstə*; **greitt** > *grę'tt grętt*; **Geirmundr** > *jęrmond*(*ə*), **eiginn** > *ęjən*, **einhvar(n)** > *æŋkvön æŋkvör*. **raudr** > *rö*ᵘ, *rautt* > *röutt rött*; **haust** < *höust höust* — *höst*; **austantil** > *öu- östa*(*n*)*tə*; *köüptə* V. Mo L. R. *köptə* K. S.; **heyra heyrdi heyrt** > *höyre hördə* (ö) *hört* (ö) *K. S.*; **þreyttr** > *tröytt'ə* i vest, *trött*(ö) K. S.; **teygdi** > *tögdə tögdə*.

Men nasaljodanne **n**, **ng** (ŋ) o **m** jamnar flestalle sjølvljodanne framfyre seg me sin eigen sjølvljod (sonant) som er paa lag den dumme *ə*'en; flestalle sølvljodar sig o slaknar noko; sjaa I p. 31. — Heile Vest-Telemark lægjer sjølvljodanne **u** o **ú** (te o), **o** o **ö** (te å), o **e** (te æ) soleis; men de er no mesto berre dei vestlengste sokninne, V. Mo, de meste av R. o ein lut av L., som lægjer dei andre sjølvljodanne. Lægjingi hev havt eit vidare vald fyrr, kann ein skyna av sume sjeldnare ord; t. d. *ö hønə av ęin stökk* K. istadenfyr *hynə* av **hunn**, **dyna** > *dønə* K. — Um **n** o **m** er burtkvorvne, er sjølvljoden likefullt den lægde; sigingi maa daa vel vera eldre enn uppsugingi av nasalen. Sigingi maa og hava vore fullferda fyre jamningi **rn** > *nn*, for sjølvljoden hev ikkje sige framfyre detta *nn*. Noko dilikt ovrar seg annstad og, serlege i VAgdir. Sjaa sidan her, o R. 936, 945, 967. De minner og um nasal-verknaen i ***raunn** > *råŋn* i so mange maal; um **svín** > *sviŋn*, **bein** > *bæiŋn* ofl. i NØystrdal, *kröŋnə* av *kröyna krauna* OTel., *lyŋne løŋne* (ljona) i Vestfold, Solør ofl.

Fyre nasalanne er daa:

N. **u o ú** > o, liksom paa mesto heile Austlande (*o*) o i STrondheim. **tún** > *ton*, **muna** > *mona*, **tunna** > *tonnə*, **tunga** > *toŋ*(*g*)*ə*, **sunr** > *so'nə* (*sunə* SetB. Aamlid i Rbg.); **Gunhildr** > *gonil*; **mylna mjulna mjuna** > *mjonə*- i nomn: *mjonöy mjonəbroe -bękƀen mjonęim* V. (*mjᵉunə mjəunə*- i VAgdir); **kylna kjulna kjuna** > *ƀona* namn (*ƀonə* Oustlande, *ƀᵉuna* VAgdir, sjaa I p. 30). **rúm** > *rom*, **umdi** > *omde*, **sumar** > *som*(*m*)*år*(*ə*); **sem** > *som*(*m*), i Agdir *sum*(*m*). — I ljodveike stavingar: **Gudrun** > *guro*, **Sigmundr** > *sigmond*, **morgunn** > *mörgonə* o *mörgo*; **eyrun** > *öyro*, men **eyru** > *öyru*; **stundum** > *stondom*, *ijænom*; **heilu(m)** > *aka me hęılom*; **um vetrum** > *om*(*m*) *vęt*(*t*)*ro*; **i fjöllum** > *i fjöddo* (*-ll-*); **viku** > *viku*, men bunde **vikuna** *viko* K. S. (i V. R. L. *vika* ɔ: **vikan**, nominativ; i Mo *vika* — *vikā*); **brú brúin(a)** > *bru bro'ę* V. Mo, *bro'i* L. R. K. S., **trú trúin** > *tru tro'e*, *tro'i* o oftast

tru'i; **fud fudin(a)** > *fu fo'e fo'i* (o *fu'i*); **núna** > *no*; men **búd búdin** > *bu bu'e* o *bu'i*. (*nō* < **núna**, *brōe mē* < **brúin mín** synest vera høyrt i Vinje). — Men **vikurnar** > *vikun(n)ə* ell *vikun*. — I sume høve, helst i endingar, hev **u** sige heilt ned te å: **symja sumdi** > *sømja såmdə*, ***sumdr** > *såm'də*, ***sum** *n*. (**svam**?) *såm*; **vetrungr** > *vętroŋ* i oust, *vętråŋgə* o *vętråŋji*ī vest; **fjórdungr** > *fjoroŋ* o *fjoråŋgə*; **brúðgumi** > *brug-gåm(ə)*; **þorunn** > *tårånn*, **Jórunn** > *jorånd*.

N. **o o ö** (ǫ) er liksom i VAgdir o m. fl. st. *å*, å. **koma** > *kåma*, **konu** > (*sona-)kånu o -kånə*; **mön** > *mån*, **grön** > *grån*; **Önundr** > *ånond*, **önn** > *ånn*, **önnur** > *ån(n)o*, **könnu** > *kannə*; *hånd*, *ând*, *ståŋg* o *ståŋŋ*, *tåŋg* o *tåŋŋ*; **þrömr** > *trå'mə m*. o *tråmm f*., *skåmm*, *våmb*, **hömul** > *håmolə* V., **gömul** > *gåmolə* o *gåmo*; ***sömuligr** > *såmulegə*, **hvammr** > *kvåmm* o *håmm*, mest i gardsnomn; **ofan** > *åman*. — Framfyre **d** (ð): **knodu** > *knó*`u, men **knoduna** > *kná*`o K. S.; **hlödu** *ló*`u, men **hlöduna** > *lá*`o K. S.; **svödu** > *svó*`u, men **svöduna** > *svá*`o K. S.; i V. R. o L.: *nó*`u b. *ná*`*a*, *ló*`*u* b. *lá*`*a*, *svó*`*u* b. *svá*`*a*. Her ser de ut te, at **n** hev jamna heilt att paa fyrste vokal; jf. *bro*`*e* > **brú(i)na**. I Mo o Skafsaa: *nåa* b. *nåā*, *låa* b. *låā*, *svåa* b. *svåā*; sjaa **d** (ð). — Men: **horn** > *hónn*, **korn** > *kónn*; **börn** > *bónn*, *bōn* o *bōn* i S. (som paa Oustlande).

N. **y o ý** er *ø*, i Mo V. o ein stor lut av R. o L. I dei øystre byg-dinne o hjaa dei yngre i vest er *y* jamnast attkomen, serleg naar de var ý. **týna** > *tønə*, **synir** > *sønir*; **stynja, hann stynr** > *stønjə*, **þynna** > *tønnə*, **synd** > *sønd*, **lyng** > *løŋ(g)*, **þyngri** > *tøŋ(g)ri*; *røŋjə*, *ⱪøŋjə*, *ⱪøŋ'gə*, sjaa p. 5; (**sýstkin** > *syssjøn*, ettejamning); **hýna** *hønə*, jamvel i K. — **rýma** > *rømə*, ***glýma** > *glømə*, **glymja glymr** *glømjə glø'mə*, **gymbr** > *jøm'mr*, *skrømt*. — Men: **hyrna** *n*. > *hynna*, *hynnə v*. bruka horn, **hyrndr** > *hynnt*; *kynnə f*., *storkynnt* av **korn**; **þyrnir** > *tyn*``*nē'rə* (*ø* i Skafsaa, o *tønnøri* Skafsaa, Fyresdal, Treungen); (**dyrnar**) > *dynn* (*dydn* Ma. Hall. o *dynn dörn* Oustl.).

N. **i o í** er *e* (*ẹ*) i Mo V. o ein lut av R. o L. I oust o hjaa dei yngre i vest vil **i**'en koma att. **lím** > *lem*, **límr** > *le'mə*; **tími** > *temi* Mo V., *teme* R. L., *time* K. S.; (**ýmiss**) **ímiss** > *e*``*mi'sə* (*ęımis* i Agdir), **timbr** > *tem'mr*. **lín** > *len*, **lin** *n*. > *len*, **vín** > *ven*, **vinr** > *ve'nə*, **tína** > *tenə*, **tin** > *ten*; **hvína hvinit** > *kvenə kveni*. **inn** > *enn*, **kinn** > *ⱪenn*, (**engi** pron.) > *eŋjen* (-*ən*); **Ingibjörg** > *eŋjəbjörg*, **þing** > *teŋ'g(e)*; **nálin mín** > *nåle mē*, **húsin mín** > *huse mē* ell *me*`*ne* (i oust *husi minə*); **fadir minn** > *fa*`*e* (o *fa*`*i*) *menn* ell *menn fa*`*er*; **hinn** *osf*. *henn*, *he*, *he*`*nə*; **vínber** > *vebęr* V.; **í stad** > *e'sta* V., *i'sta* elles; **kerling** > *ⱪereŋg*, **sælingi** > *sæliŋji*, **haninn** > *hanen(n)* o -*ən* o *hā*`*nn*;

grísinn > *gri'sen(n)* o *gri'sn.* — **fimm** > *fæmm,* 5 (laant fra Dansk?); **svina**? > *svæne* V. — Jf. *kreom* < **kringum** Nhl.

Men **nálirnar** > *nálin(nə),* **grísirnir** > *grisin(nə),* **birna** > *binnə* (*bęru* V.); **kirna** > *ķinnə* (*ķennə* Mo V. likevæl), **firn** > *finnə* (*fennə* Mo V. likevæl).

N. **e** er *æ.* **temja** > *tæmjə,* **temr** > *tæ'mə,* **hlemmr** > *læ'mə,* **lemba** > *læmbə,* **vembr** > *væm'bar,* **skemma** *v.* > *sjæmmə,* **fen** > *fæn,* **venja** > *vænjə,* **venr** > *væ'nə,* **speni** > *spæni,* **tenn(r)** > *tæn'nar tænn; dænni* (-e) o *dænna,* pron. dem.; **venda** > *vændə,* **lengi** > *læŋji,* **grenn(d)** > *grænn;* **spenna** o **sperna** > *spænnə;* **renna** > *rænnə.* — Men: **kvern** > *kvęnn* (o *e*).

N. **é**, **æ** (**ę**), **œ**, **á** o **a** held seg oftast ujamna (ulægde). **fé** > *fe,* men **fénadr** > *fæ`nd'rə;* **þéna** > *tenə,* men **þenasta** > *tæn(ə)stə.* — **vænn** > *ve'nə;* **dœma** > *dømə.* **ván** > *von* sjaa p. 4; **framandi** > *fræmmendə, -ind.*

N. **au.** *sjöu* 7, men *sjå'ondə* o *sjå'ndə* V. Mo R. hjaa dei eldre (o i NGbr.); ***raunn** > *röu'nə,* men *rá(o)nəlöuv, ránəbęr, ránəli* i V. Mo: *röutt ránəlöuv, blöutt bánəbröu,* eit temjingsrim fyr barnetunga.

N. **ey** (**øy**). *höy, löysə;* men **leyna** > *lœ͡ønə* (so paa lag), *lœ͡ønd, rœ͡ønd,* **dreyma** > *drœ͡ømə, glœ͡ømə,* mest i V. o Mo. Jf. ***krauna kreyna**? > *krœŋnə* Tel.

N. **ei.** Fyre einskild **n**, kvaart han er der ell er burtkvorven, o stundom fyre **m**, er **ei** > *æe* ell *æə;* framfyre **nn** held **ei** seg jamnast[1]. **reim** > *ræem,* **eima** > *æemə;* men **eimr** > *ęı'mə,* **sveimr** > *svęı'mə, klęı'mə,* **heimr** > *hęı'mə, hęımi, hęıməlęgə, męımə v., męı'mə m.* — **bein** > *bæen, bæerangl,* **ein** *f.* > *æe,* **eins** > *æe(n)s,* **einstapi** > *æenstapi,* **bein** *adj.* > *bæen, bæevęgə.* **mein** > *mæen, te mæe(n)s,* **meinka** > *mæekkə,* **seinn** > *sæe'nə,* **seinfœrr** > *sæeførə,* **rein** *f.* > *ræen,* **hreinn** *adj.* > *ræe'nə, ræelęse* lesa reint, **hreins(k)a** > *ræeskə,* **Sveinungr** > *svæenoŋg,* **Steinarr** > *stæenar,* **hreinir steinar** > *ræenə stæenar, stæenuttə, stæestögu; ęg mæenar du æ ræe`nə ö stæe`nə galen;* **hreinar** > *ræenar ræesbukkə* osf. **þeir** o **þeim** > *dæe* (*dęı-ən* Ma.). Men: *ęın ræenə stęı'nə* < **einn reinn steinn,** *dæ ęın hęı'nə te stęınə, dętti!,* **hreinn** > *ręı'nə m.,* **Sveinn** > *svęin.* Naar eigenskapsordi hev *æe* jamvæl i *m. sing.*, trass i de gamle **nn**, (*ęın ræe'nə stęı'nə*) er den lægde ljoden vel yvcført fraa dei andre høve.

---

[1] Kannhende av di **nn** hev kravt ei meir energisk framførsle o soleis hev halde talereidskapen vaken o hindra han fraa aa lata tunga sige fraa *ęı* te *æe;* ell **nn** hev vore *j*-fengen. Sjaa **A.** Gram. 9 ofl. st. **mr** o **dm** synest verke sameleis, sjaa **R.**, 509.

N. **n** vert uppsogen i bøygjingsendinganne **an, in** (**en**) o **un** ɔ: jamnar seg med vokalen, som daa i si tid vel hev vore nasalera, *a, e* o *i*, o o: **vikan** > *vika* Mo L. V. R., **vikuna** > *viko* K. S.; **solin** > *sole o soli.* Sameleis i avleidingsendingi **an**, oftast: **heiman** > *hęıma*, **undan** > *onda, hęra* (*heran* i Agdir), **innan** > *enna* o *inna*, men *ennanå* R. V., **utan** > *utta, uttaboks, ottafyri* Mo ofl., *uttafór* L. (*-fy, -fø, -fe*), *fórutta* (*fy-, fø-, fe-*) men *uttanát*; *afta* o *ęfta, gama*, **úmegin** > *umeiji* i vest, *umęın* K. S. — N. **n** er i Mo, V. R. o L. ofto utmaadd imillom sjølvljod, helst lang, o *s*; sjeldan framfyre andre samljodar. **hans** > *hass*, **til vatns** > *te* (*ti* Mo) *vass*, **vinstri** > *vīstri*; *no(n)sbil, sjo(n)lóusə, æe(n)s, stæe(n)stógu, mæe(n)krokə* (sjaa **ei**); *lē(n)smannə* < **lénsmann**; **mánadagr** > *må(n)dagə*; i **jafnt** > *jamt*, o i flestalle samansetjingar av **jafn**; *va(n)tvilast, va(n)hęlsə, va(n)mæltə, va(n)kvæen* osf. Av desse burtfall er de mest i V. Mo, mindre i R. L., lite i K. S.

N. **um** i ending er jamna te o: *om kvęllo, jęva ꝁy'o* (o *kuo*) *mat.* **M** held seg i sume styreord, o i sume formlar der han endaa-til ofto hev kleimt seg inn-aa (fraa mannkyn): *imillom imidđom, iđænom* (*ij-*); *męstom* = *mesto* < **mestu**; **tiðum** > *tiom*; *læŋgstom ó læŋji*; *vęra på lóusom lan'di*; *óftom* < ***optum**.

N. **l** vil stundom lengje o brigde paa sjølvljoden næst framfyre, paa lag som **m** o **n**. **þoldi** > *tōldə*, **undorn** > *on''đa'ln*, ***hatall hötul** > *hö''tō'lə* Mo V. R. *-ålə* L. Skafsaa, **öngull** > *åŋ''gō'lə* V. R. Mo L. *åŋŋul* K. S., **vöndull** > *vån''dō'lə våndul*, **stöpull** > *stö''pō'lə stöpul* sjaa **u**; *snī''jī'lə, ly''ꝁy'lə.* Serlege paa **a**: *tåldə, svålə, fróstålə* sjaa p. 4. — Imillom sjølvljod o samljodanne **m f**, (*v*), **g, k**, i sume ord ogso **b, p, d, n** o **s**, vil **l** jamna seg me sjølvljoden som daa fær større lengd o oftast ein døkkare daam, ell og dessforutan me dei stengde o klanglause samljodanne **p** o **k**, som daa vert lengde. Dette geng fyre seg no mest berre i V. Mo o vest-grendir av L. o R ; i einskilde ord i heile Telemark o vidare ikring. I Sud-Vest-Telemark (Niddalsmaale) o i Setesdal er de mesto heiltupp som i Mo. Yngre folk vil gerne føre **l**'en inn att, soleis som de alt er gjort i K. o S. i dei fleste ordi. T. d.: **sjalfr** > *sjav'(ə)*, heile Tel. o Set. o Aamlid o fl.; **sjölf** > *sjov*, heile Tel. (*sjåv* o *sjo"v* Set.); **kalfr** > *kå'və*; **kalfi** > *kåvi*; **halfr** > *hå'və*, **Sölvi** > *såvi, såvə* kvendenamn; **Sölmundr** > *såmond(ə)*; **þolfr** > *tov(ə)*; **skjalfa** > *sjævə*; **kelfa** > *ꝁævə ꝁ-*; ***hvelfa** > *kvævə*; **Leidulfr** > *lęiuv(ə)*; **halmr** > *hå'mə*; (**almr** > *å'mə* Fyrs. Set. o kannhende sumstad i Mo o V.); **helma** > *hæmə*, **holmi** > *homi*; **ölbogi** > *åbóji -e*, heile VTel.; **talg** > *tåg*; **skjalgr** > *sjå'gə*; **fjalgr** > *fjå'gə* (men *fjęlgə sęg*); T. (schwalch) ***svalgr svelgr** > *svå'gə*, **svelgja** > *svæđə -jə svægdə*; **Helga** > *hægə*; **Helgi** > *höyi*

-*e* o *hœyi* S. K. L. R. V. Mo S-Oust-Tel. Num. o fl.; **telgja telgdi** > *tæɉə* o *tæjə tægdə*; **fjöld** > *fjå(d)d* V. Mo L. Aamotsdal (Fyrs.); **fylgja fylgdi** *fyjə fygdə* i heile Tel. o vidt vestyver; ***pylsa** > *pysə*; **hölzti** > *hòstə*; **halsklútr** > *håsklutə*, *håslenə* (men **hals** > *hals'ə*) V. R. o fl.; **Hergils** > *hęrjus*; **ölmusa** > *omosə*, **folk** > *fokk*, **molka** > *mokkə*, *mjakk f.* VTel. (o Set.) *mjøkk* S. (o Hjartdal), **kjalki** > *ƙåƙƙi* liten slede V. Mo (Set., *ƙalƙi* SVTel.); **bölkr balkr** > *båkkə*; Isl. **spjalk** *f.* spjelka *v.* **A.** > *spjåƙƙi m. spjåƙƙə v.*; **ilki** > *ilƙə* L. *iƙƙi* V. (SetV., *uƙƙi* SetB.); **stolpi** > *stoppi*; **skalpr** > *skåp'pə* VTel. (Set., men *skålp*. Li.); *stæ(n)dęppə* V. R. (< *stäendelp* Hard.); **kylna mylna** > *ƙonə mjonə*, sjaa p. 8. — **Ölvir**? *öuver* Mo o fl.; **völsi (völstr)** > *vòusi* V. o fl. (**R.** *917*).

N. **ll** > *dd* i V. R. L. Mo (Fyrs. Set. VAgdir), **ll** i K. S. Kem samljod beint ette, er dę helst **ll**. **hall halla** > *hadd haddə*, **allir -ar** > *addə* (*ll*), **bjöllu** > *bjöddə* (*ll*); **fjöll** > *fjödd* (*ll*) *fjöllhøy*; **fjalla** > *fjöddə*; **kall** > *kad'də* (*ll*), men **karl** > *ka'rə*; **stafkarl** > *stak˵a'rə*; **kerling kelling** > *ƙęddeŋg* Mo (Fyrs.) = *gåmo(lə) ƙęreŋg* V. L. (lengr i vest er de um alle gifte konor *ƙęlliŋ(g)* Rbg. OMa. *ƙęddiŋg* Set. Ma.), **einsaman** *ęisəmaddə* o *-mall*, f. *ęisemo*. I K. o S. i einskilde ord > *dd*: *hadd haddə*, *fjöddə*, *nyddoŋg(s)* < **knylling**?, *tviddast*. — Villraad: **höddu** > *hòddə* i vest (o i Rbg.), *hòllə* K. S., *hòllə* YTel. Vestfold, Rom., *hòdla* Ryf. Røldal.

N. **ld**: **eldr** > *ęl'lə*, **heldr** > *hęl'lə*, **halda** > *hallə*. **aldrigi** > *alli*; men **aldr** > *al'dr(ə)*.

N. **lj** > *lj*, berre inkje i oust. (*l*)*jos*, (*l*)*ja*, (*l*)*jo*.

N. **sl, zl** o **tl** > *sl*: *hasl, bęisl, lislə*.

N. **r** er *r*, aldri tjuknande te *r* (*l*), o ingenstad *ɹ* utan hjaa einstakingar. — **rn** > *nn*: **börn** > *bònn, bōn* S.; i alle endingar: **vikurnar** > *vikun(nə)*; berre inkje i *örn*. — **r** jamnar seg ut me **an** te *ån* i *gån*, *bån* < **garn barn**; me **ón** i **stjórna** > *sjonə*. — **rs** > *ss*: **pors** > *pòss*, **fors** > *förs*, **fyrst** > *fysst*, **verst** > *vęsst*, **stœrst** > *støsst*. Men: **hors horsa** *v.* > *hòrs* o *hòss*, *hòrsə* o *hòssə*; *rössəndə galen* = *hęst'əndə g.* Mo o fl. — **r** > *l*: **undorn** > *ondåln*; **varna** > *vannə* VTel., men *valnə* S. (*vālne* ell *varnə* Vestfold).

r i endingar held seg, anten i *r* — ette sjølvljød: *karar grisir vikur kastar glöymer* — ell i *ar* ell *ə* »halvljoden«. Berre inkje i fleirtalsforminne av eigenskapsordi o i dei bundne fleirtalsforminne av tingordi: *addə* (*allə*) *vikun(nə)*. — **r** held seg i notidformi av verb som endar me stomnsjølvljoden: *ęg trur, ror, spar, fœr*. Jamvel i mannkynsord som endar me stomnsjølvljoden held **r** seg i Mo V. L. R.: *snjo'rə, sko'rə, så'rə, ly'rə* < **lýdr** (men *lu'ə* < **lúdr**). O i dei m. som endar me **ir**: **einir** > *œe˵ne'rə* pl. *-rar*, i oust *ęinir*; **hellir** > *hęd˵de'rə*; **þyrnir** >

tyn‵‵ne̅'rə. Ogso: **brúdr** > *brur*, **ký r** > *ǩyr*, **ædr** > *år*. Men **heidr** *f.* > *hẹı*, **(mær)** > *möy.*

Ell *r* held seg i *ar* i de einstava fleirtal av tingord som hev *i*-jamning ell i-fengen stomnsjølvljod: **fœtr** > *fø'tar*, *rø'tar*, *bø'kar*, *ẹi'kar*, *jẹi'tar*; **fingr** pl. > *fiŋ'gar fiŋ'ŋar*, **bœndr** > *bön'dar*, **negl(r)** > *nẹg'lar*; **tenn** > *tæn'nar*, o *tænn* vestlengst, *klø'ar* o *klø*, *tæ'ar* o *tæ* osf.

Elles held endings-**r** seg i ein *ə* ette samljod. Denne *ə* hev so breidt seg ut te alle stinne mannkynsord o te stinnt kvennkyn av eigenskapsord. Einstavingsord fær daa tvo stavingar, men held paa sin einstavings-ljodtrykk (acut), som her er laagtone me liten stigning paa lag som oustanfyre. Upphavlege tvostavingsord fær tri stavingar, me ein trykk paa den halvlange ell lange midstavingi, som er mest like so sterk som hovudtrykken paa fyrste. De er do berre i V. L. R. Mo, at denne *ə*'en held seg i alle ord; oustette kverv han i smaaningom, fyrst i mannkynsord, so i eigenskapsord; men han held seg allstad i verb. **telr** > *tẹ'lə*, **spyrr** > *spy'rə*, **verr** > *vẹr'rə*, **fyrr** > *fyr'rə*, **betr** > *bẹ'tə*, **lengr** > *læŋ'gə læŋ'ŋə*, **heldr** > *hẹl'lə*, **held(r)** *av* **halda** > *hẹl'lə*, **hundr** > *hon'də*, **hæll** > *hæ'lə*, **botn** > *bot'nə*, *has'lə*, **nagl** > *nagg'le* o *nā'gᵊl*. **ung brúdr** > *oŋ'gə brur.* **gömul björk** > *gå‵‵mo'lə b.*, Mo V. R. Av sernomn: **þordr** > *to'rə*, men **þórir** > *to'ri*, o **þora** > *to'rə*; dei andre sernomn kann hava *ə*'en, fyrst dei stend som appellativ: *olav (knut) døə, men ẹg fẹkk mẹg ẹin anən litən o‵‵la'və (knu'tə).* **þistill** > *ti‵‵stī'lə*, **jokull** > *jo‵‵kū'lə*, **minnugr** > *men‵‵nu'gə. D(ẹ)r ǩæ'mə ẹin ga‵‵ma'lə grå'(ə) o gru'v(ə) man'n(ə) gaŋ‵‵-gan'di* (-*e*, -*ə*).

Mest alle tristava ord hev denne same andetrykken: *let‵‵ta'rə* (-*i*) *let‵‵-ta'stə, sæ‵‵leŋ'ji.* Detta geld mest i Mo o Vinje, ein grand mindr i Laardal o Rouland. — I grannebygdir i *ə*-maalvalde, — i Fyresdal, Nissedal, Aamlid o Setesdal — høyrer ein detta tidom enno sterkare; i t. d. *a‵‵pa'li* < **apaldr**, (*le̅t‵‵ta'ri* SetV., *do‵‵gu'ri* < **dögurdr** Aamlid, **þyrnir** > *tyn‵‵ni'ri* Aamlid, *tønnøri* -*ə* Skafsaa Treungen Fyrs., *vẹt(t)raŋŋi* Aamlid. Alle desse nemnde maali, o i sume ord jamvæl Kvitseid o Selljor, brukar mykje dei lange endinganne *ari* o *arə*, *oŋji* o *oŋgə*, *eŋji iŋji* o *iŋgə.*

Ende-**r** vert uppsogen ell innjamna i sjølvljoden i sume ord o samansetjingar: **önnur** > *ån(n)o*, **nökkur** > *nöko*; **vedr** *n.* > *vẹır*, *ver* o *ve*, *ve-lẹıkə* Mo V., *ve-stö'u* V. R. L., **timbr** > *tem'mr*, men *temm̀ rẹı temm̀ fut* (o *timm̀*- o sf.); **meir** > *mẹi* o sj. *mẹir*, **or** > o. O oftast i samansetjingsar: ****vidarleysa** *vealöysə*, **sunarsonr** > *sonason*; **skógar-** > *skogəryfti*; men *vallar-åi bygdar-åi*, nomn; *bygdarbån* sj. o *bygdəbån*. — I styreord mesto alltid: **undir** > *ondı* (-*e*), *fyrı* (-*e*), **yfir** > *ivi o yvi*, **eptir** > *ẹtte* (*ẹttər* sumstad i S.).

N. (w)r > *vr*. (w)rangr > *vrång*(ə); ríða OE. *wrídan* > *vriə*; reiðr OE. *wrád* E. *wroth* > *vręi'ə*; *vręıs'tə* (te wriðan), *vritast*; *vraga* V. Mo (o Fyrs.) *raga* Berg. jf. *riga* OE. *wrigan* E. *wriggle*; *vręitə f.* = *veit f.*

N. rð > *r*. jörð > *jor*, fjórði > *fjorə*; þorði > *torə*. I S. o K. L. o tildeils R. (o Hjartdal i OTel.) er rd > *rd* i nokre faae ord: urð < *urd*, *urəbø-urdi* (o *uri*) namn R. (der dei vel maa hava sagt *ur* tidlegare), arðr > *ard*, *ardə v.*, *varde* < varði *m.*, *hardəleg* Fladdal, *ordə f.* ɔ: *ora* A. *ala* Helg. o fl. — rð held seg oftast i *rd* i verb-bøygjingi; *spūr̀ də*, *var̀ də*; *jōr'də* mogen. — rð ofto, o rt sumtid, lengjer sjølvljoden framfyre seg: *slūrtə v.* R. (Fyrs.).

N. d > *d*. — nd > *nd*: *hånd*, *bondi*. ld > *ll* : eldr > *ęl'lə*. — I dj vert d burtjamna: djúpt > *jupt*; *djuv > *juv* (*djuv*?) i VestTel., *dju* (*dju*) Hard. ISogn o Sdm. A. Gramm. p. 106 (knapt < gljúfr: te detta høyrer *gluvr*, *glyvra*, *glovra* A. o B., medan *glju'pə* < glúpr, *gljo* < glóð, *fljugu* < flugu V.). — Ein *d* veks oftast fram or skride fraa n o l te r, her som i andre maal: *enndri* (*i*-) te inn, *andrə* o *airə* o *arə* < aðrir; *bęindri* komp. aat beinn; *sildrə* te sila. Dessforutan: *skrinn adj.* A. > *skrind* V. (o Hall.); grannr > *grand* VTel. (o Set.).

N. ð ette sjølvljod er som i andre maal utmaadd, ell jamna ut paa einkvan maaten me næmaste samljoden ell sjølvljoden. Held seg do jamnast i verbs-bøygjingi i *d* ell *dd*: *spūr̀ də*, sáði > *såddə*; o i avleiding ette samljod: *bygd*, *lægd*, þægð > *tægd*. Held seg i *d* i eigenskapsord paa *ig*: *bidig*(ə), *rådig*(ə), snúðigr > *snudıgə* o oftast *snodig*; *þjóðvör > *þodvör* V. R. (Fyrs. Set.); Guðríð > *guri*, men *gudbjör*; Hliðvörðr > *liddvor līvor* o *lēvor*. brúðr > *brur*, *brufær*, *brule* (-*lid*); brúðgumi > *bruggamə*, *bruþþęręng* -*ıŋŋ*. — ð hev tidt havt ein palatal verkna, fyrr han kvarv inn, ell hev lægt sjølvljoden framfyre seg, paa lag som m o n gere: niðr > *né'e* o *né*, men niðr í > *ni'ri* o *nì ri* (jamning) Mo V. R. L.; neðri > *nęı̀ ri* V. Mo o *nè rə* (*nöyre-bø* gard i Mo, jamning); leðr > *lęır* Mo (Fyrs. Set.) *le* o *læ* V. o oustanfyre; aðrir > *airə* (o *andrə*) i vest, *ailęis*; veðr *n.* > *vęır* Mo (Fyrs. Set.) *ver* V., *ve* o *væ* R. L. K. S.; veðr *m.* > *veı̀ ri* o *veı̀ re* V. S.; *hreðr (hreðjar) > *rer*; reiðr > *ręir*; fjöðr > *fjör*, *fjöyr* Mo (Fyrs. Niss. Aamlid, *fjœyr fjäyr* Set.); mjöðr > *mjø'ə* (ö) o *mjöy'rə*; blöðru > *blöyrə* Mo S. (Niss.); *möðru > *mårə* o *morə* (*mœyrə* Set.; *məura* (ou, äu) Hard. Voss, Sogn, *mäurə* Hall.); þiðurr > *tè ri*; hlið *f.* > *le*, lið *n.* > *le*, liðsinni > *lesenni* V., liðit > *lè i* o *lè e*; viðu viða > *vè u*, *vè a* Mo; þriði (-a) *trè ə* o *trè a*; biðill > *be'lə* (o *bè le*); fiðla > *felə*; með > *mæ*; geð > *je* (*jæ̀ e* R. 238, 239); gleði *f.* > *glè i m.* o *glæ̀ e m.*; gleðja > *glea*;

bledja > *blea*; **stedja** > *stea* o *ste* Mo V., *stæ* K. S.; ***stedja** *f.* > *stęɟɟə* V. R. L.; **bidja** > *bea*; **vidju** > *viɟɟə* o *vì`u*; **vídir** > *viɟ``ɟé'rə* *vij``e're* o *vì`ər*; **kidja** > *ķiɟɟə* o *ȶea*; **í midjum** > *imiɟɟom* V. Mo = *imillom* L. R. K. *imylljom* S.; **hrydja** > *ryɟɟə* (∼ *byɟɟə* < **byggja**); **síd** o **sídan** > *se si* o *sea*; **bednir** av **bidja** > *be`nə* o *ben`nə* (∼ *fennə* < **finna**); **lodinn** > *loən*, **sodinn** > *soen*; **lodnir** > *lœynnə* Mo, *lonnə* annstad; **sodnir** > *sœynnə*, *sonnə*; **budna A. R.** 73 > *buy`nə* Mo (o Set. Fyrs.), *bunə* V. R. S., *bunnə* Mo L. K., *bynə* K. (**A.**); **hadna hódnu** > *hœynə* Mo (o Set. *åy*), *honə* V., *hånə* L. S.; **lada** *v.* > *la*; (**svada A.**) ***svoda** *v.* > *svåə* o *svå* VTel. (o SetV., *svōə* SetB.); **stödva** (-a-) > *stœyvə* o *staivə* Mo? (o Fyrs. Set.), *stavə* S. (o *stavə* **A.**, *stava* **R.**); **stödull** > *stöy'lə stœy'lə* Mo V. (o Fyrs. Treungen, Aam. Set.) *stoul(ə)* o *stou`le*, *pl. stoular* o *stalar* K. R. S. o fl.; **södull** > *söy'lə* (o *sa'lə*). — **tradka** > *trakkə*, **vídka** > *vikkə*; **blódga** > *bloggə*, ***gódga** > *goggə*, **tídgast** > *tiggast*; ***leidga** > *lęıggə* (*seg*) = leida (seg) **A.**; **gódfadir** > *gof`fa*, **gódmódir** > *gomo* o *gomə*; **mjödm** > *mjönn*; **Gudmundr** > *gullmon(d)*; *vadmal* o *vallmal*; **hrædsla** > *ræsslə* osf.

N. **t** o **þ** > *t*. — **tj**, **þj** o **kj** > *ķ*, mangstad i vest *ȶ*. — **stj** o **skj** > *şj*.[1] — **tý** > *ty*; **þýdr** > *ty'ə*; **tjódr** > *ȶor*, **þjórr** > *ȶo'r(ə)*; *ȶu`gə* 20, *tritȶug* 60; **stjörnu** > *şjönnə*. — **t** jamnar seg tidom, heilt ell innpaa, me næstfylgjande samljod: **ýzt** > *ysst*, **vatns-**, **vaz-** > *vass-*, ***til mats** (**matar**) > *te mass*, **Flatsjár** > *flassjå*, **Flatdalr** > *fladdal*, **Heitradalr** > *hęddal*, o *hęiddal* i vest; **Utbœr** > *udbø*, **vetrgamall** > *vęddgåmålə* i Vest (o Set.); **skjótka** > *şjokkə* o *şjotkə*. — **tl** > *sl*, jamvæl i bøygjing o avleiding. **skjótleikr** > *şjos(s)lęıkə*, **Atli** > *asli*, **eitlar** > *eislar*, **fatlar** > *faslar*; *kasli* o *ȶętilə* av **ketill**, *pl.* **kaslar**. — **betri** > *bæ`ri*. — **þ** i pronomen er *d*. Bøygjings-**t** er allstad avmaadd, berre inkje i *n.* aat stinnt eigenskapsord: *stęrkt*, *søtt*, *sått* (av **sá**). Sjaa bøygjing.

N. **j** o **hj** > *j*. Sjaa **ja jö jó jú**. Men **í hjá** > *isjå* o *sjå* i vest, *ijå* o *jå* i oust. *frjosə smjugə*, *strukə*, sjeldnare *frosə smugə strukə*. — Ein *j* veks tidt fram imillom **n**, **r**, **l**, **t**, **f**, **p**, **b**, **k** o sjølvljod; mest i vest. **flug** > *fljug* **A.**, **flugu** > *fljugu*; *glju'pə*; (**þrúga** *f.*) > *trju'gə m.*; **þurr** > *ȶur'rə*, *turr törr* i oust; *notrə* o *njotrə*, *njotrəlęg*, *njotrast* jfr. notra, **A.**; **glód** *f.* > *gljo'ə m.* V. o fl.; *gljorur f. pl.* = glor *n.* **A**, ting som glorar (Isl. **glóra**); *tassə* o *ȶassə*, *tamsə* o *ȶamsə*, *faggə* o *fjaggə*, *pask* o *pjask* o m. fl.; **R.** 166.

N. **k**, **sk** o **g** er > *k*, *sk* o *g*. Framfyre sjølvljodar som er ell hev vore *i*-fengne er dei *j*-fengne: **k**, sameleis som **kj** o **tj** > *ȶ* ell *ķ*; *ȶ* helst i

[1] her stend tidt berre *şj*.

vest, i ell ette lang staving. **sk**, sameleis som **stj**, er daa > *sj*. **g** o **gj** er *j*, ell *đ*, helst i vest ette lang staving. **kjosa** > *ƫosə*, **kǫnn ok keikr** > *ƫø'nə* ó *ƫęi'kə*; **sǫkja** > *søƫə*, *naƫƫi* (*ƙƙe*); *spiƫƫi* liten fugl, **bókin** > *boƫe boƙi*, **stokk(r)inn** > *stöƫƫen stöƫƫən*, *don'ƫen*. **gefa** > *đęva* (*j*), **gjöf** > *đęv*, **gjarna** > *đönni* o *đænni*, **sigit** > *siđi sije*, **liggja** > *liđđə* o *lijjə*, **nǫgja** > *nøđə* (*j*), **beygja** > *böyđə* (*j*), **stungit** > *stongi* (*je*). — **skilja** > *sjiljə*(*y*), men **skyldi** av **skulu** > *silli*; *rikeŋƙi* o *rikiŋŋ* (ikkje *ƫ*, *ƙ*), *klokeŋji*, *vikeŋji*, ein ifraa Vik-garden, *sløgeŋji* ell *sløgiŋŋ*. *ƙiss katt*! o *ƙyss*! *giss*! **rikdómr** > *rigdomə sjugdomə*. **skt** skrid stundom um kvartanna te *kst*: *frikst*; *ykstə* av *yskje* > **ý(n)skja**.

N. **kn** er oftast > *n* i vest. **gn** synest og sumtid aa verte *n*. Elles geng dei i ymse maal jamsides, formir me o utan *g*, o jamvel me o utan *k*, fyre *n*. Fraa maali i oust o fraa bøkr kem *kn* o *gn* inn att i smaaningom. **kné** > *nétt* o *kné*, sjeldan *né* i Mo; **knífr** > *ni'və*; **kneppa** > *nęppə*; **gneisti** > *nęısti* (*knęıstə* i VAgdir); **knella** o **gnella** > *gnęddə gnęllə* (*knella* Nhl. Helg.); **kneggja** o **gneggja** > *nęđđə* o *knęjjə*; **gnesta** > (*g*)*nęstə* (*knesta* Jæd. Nordl.); **gnaga** > *naga* (*knaga* VAgdir Ryf. Shl. Ndm.); **gnita** > *nita* (*knita* Li. Hard.); *knyrə* o *gnurə*. Allstad o alltid: *knotə*, *knøtə*, *knęta*, *knysjə*, *knaka*, *knark* o fl.

I de same munnen skal stengje ette ein *á*, o, u (ell *v*, *w*) vert stengsla tidt te den nærskylde *g*-ljoden. Sumtid er de do ein gamal *g*-ljod, ell ein nærskyld svelgljod, som kem fram i *g*'en. **mjár** > *mjá'gə*, **hár** (Got. *hauhs*, OE. *heah*) > *hå'gə*, **hæd** > *hægd*; **sá** (Got. *sah*.) > *såg*, **lá** av **liggja** > *låg*; **mór** > *mo'g*(*ə*) o *mo'ə*; **þjó** (OE. *þeoh*, Eng. *thigh*) > *ƫog ƫög*; **frú** > *fruvə* o *frugə*; **sýr sú** > *suggə*; **trúinn** > *truđen* pl. *trugnə*; — **blaudr** > *blöu'gə* mangstad, (? **Auðunn** > *öugonn*); **tvau** > *tvöug* Mo o fl.; **þrjú** > *trjug* Mo o fl. (Fyrs.); **snjó(v)a** > *sn*(*j*)*o'gə*, **snjór** > *sn*(*j*)*og* S.; **stofa, -u** > *stǫgu*, *stǫga* Mo; **korfr** > *kǫrg f.* — *glæggast* verte *glæ*, *roggə* faa te aa *roə sęg*, hev avleidings-*ga*.

N. **rg** o **gn** held seg, o **lg** der som ikkje **l** vert utjamna; sjaa p. 11. 12. *bęrg*, *ręgn*, *ęlg*.

N. **mb** > *bm* i V. R. L. Mo, *mm* i K. S. **lamb** > *lamb lamm*, *ƫæmbə* osf. Men **timbr** > *tem'mr* o *tim'mr*.

N. **b** o **p** hev mest allstad halde seg i *b* o *p*. — **pt** o **ft** > *ft*, so sannt **pt** inkje er framkomen ved bøygjing: *löft*, men *glöypt* av *glöypə*. — **blístra** > *plistrə*; ***brím** i Berg. > *prem prim*.

N. **f** er *f* o *v*. **fat** > *fat*, **hafa hafdr haft** > *hava hav'də haft*, men **hafdi** > *ha'ə* o *ha i*; **lauf** > *löuv*, *klöuv*; **þúfa** > *tuvə*; *kurv'və* =

Sv. *korf*; **þörf** > *törv*. — **ek þarf þurfti** > *tār turtə*, **helft** > *hælt*, **tylft** > *tyllt*, **tolfti** > *töllta*, av *tölv* sumstad *töll*.

fn (mn) > *vn*, sameleis som i Rbg. Hard. o mangstad i Ned. Ma. Li. Ryf. Shl. Vald. Sſj. **nafn** > *navn*, *namn*, S.; *ęvni*; *jav'nə*, men *jamt* o *jam-* **(jam-)**.

v > *v*. **vidr** > *vē'ə*, **svölu** > *svölu*, **svelta** > *svęltə*, **s(v)oltinn** > *söltin*, **s(v)oltit** > *svulti*, **s(v)ullr** > *svud'də* (*ll*); **sór** > *svor*.

N. **kv** > *kv*: **kvæmt** > *kvæmt*; *Isl.* **kvika** > *kvika*.

N. **hv (hw)** > *kv*, i S. *gv.*; **hvika** > *kvika* Sv. hveka, D. hvæge hvege. *kvękkə* VTel., *gvękkə* S. o oustette te Oslofjorden, *vækkə* Oustl.; **hvass** > *kvas'sə*, *kvös'sə* Mo (o Fyrs. Set.), *gvass*; **hváll** > *kvål* o *kvå'li* V., *gvå'le* S. gardsnomn, (*h*)*vål* langt oustanfyre; **hvárr** > *kvår* o *kvå'rə* Mo V. R. L. S.; **hvarr hvörr** > *kvör*(*r*) *gvör*; **hvern**? *kvænn*.

I dei fleste stelleord er N. **hva** o **hve** > *hö*. **hvat** > *höt*; **hvar** adv. > *hör* o *hö'rə höri*; **hve** > *hö* Mo L. S., *hå* S.; **hversu** > *höss hös*(*s*)*i*; *hösta* (*kösta köstə* i Fyresdal o Agdir); **hvatki**? > *hökkə* o *hökə*, sjaa **R.** 328. 422.

hvammr > *hamm*(ə) L. R. o fl.; *hamm*, *ham'mn*, *hàm man* o *hàm mo* er gardsnomn i Mo L. K. V., *gvam'mn* Aamotsdal, *kvåm'mi* Aamotsdal R., *kvåm'me* V. sjaa **R.** 331.

N. **h** er burtblaasen i **hl**, **hn**, **hj**. I **heitinn** > (*faï*) *ęıten*. — *h* er innkomen, kannhende fraa *heldr*, i *hęll*(ə) (*ęldə* Berg. **A.** 131); *hęllo o hęlles* (**ellar**, **ella**?); i *höt* < *öt* < **utan**?: *ikki höt ęin*.

Tingord bøygjest som her:

Dei forminne som her o ut igønom stend fyrst er Vinje-formir; desse er oftast Mo-formir og, o er jamnan forminne fyr heile VTel., naar inkje anna er sagt.

	Eintal			Fleirtal		
	Nominativ	bunden Nom.	bunden Dativ	Nominativ	bunden Nom.	Dativ
f. 1	*skäl*, *ætt*	*skå'le*, *-i*	*'ennə*, *'innə* (*-en*, *-nə*)	*skå̀ lir*	*\`inn*(ə), *\`in*(ə)	\`o
2	*klęıv*	*klęi've*, *-i*	—	*klęì var*	*\`ann*(ə), *an*(*e*)	o
3 a	*đęıt*, *jęıt*	*đęi'te*, *-i*	—	*đęi'tar*	*'ann*(ə), *'an*(ə)	o
3 b	*bok*	*bo'ķe*, *boķi*	—	*bø'kar*	*'ann*(ə), *'an*(ə)	(*bò ko*)
4	*viku*, *vika*	*vikā*, *viko*	*vikun*(*nə*)	*vikur*	*\`unn*(ə), *un*(ə)	\`o
5	*visə*	*visa*	*visun*(*nə*)	*visur*	*\`unn*(ə), *un*(ə)	\`o

	Eintal			Fleirtal		
	Nominativ	bunden Nom.	bunden Dativ	Nominativ	bunden Nom.	Dativ
m. 1	*sta'v(ə)*	*sta'ven, ən*	*'e, i*	*sta`var*	*`ann(ə), `an(ə)*	`o
2	*gri's(ə)*	*gri's(e)n*	—	*gri`sir*	*`inn(ə), `in(ə)*	`o
3 a	*vęg'g(ə)*	*vęđ'đen,-jjən*	—	*vęđ`đir,jjir*	*`inn(ə), `in(ə)*	*`jo*
3 b	*bæŋ'k(ə)*	*bæŋķen, ķən*	—	*bæn`ķir, ķ*	*`inn(ə), `in(ə)*	
4	*fo't(ə)*	*fo't(e)n*	*fø`te, i,* (ogso) ubunden	*fø'tar*	*'ann(ə), 'an(ə)*	*fo`to*
5	*lå`vi, e*	*låven(n), ən*	*lava*	*lavar*	*ann(ə), an(ə)*	`o
n. 1	*hus, vatn*	*hu'si, e*	*hù se, hù si,* ogso ubunden	*hus, vötn*	*hu'se, i*	`o
2	*ęgg*	*ęđ'đi, ęj'je*	—	*ęgg*	*ęđ'đe, ęj'ji*	*`jo*
3	*snø`ri, e*	*snøri, e*	—	*snøri, e*	*snøre, i*	`o
4	*öu`ga*	*öuga-i, öuga-ə* *öuga* sjeldn.	*ae, ai*	*öugu, ur* (*öugə*, sj.)	*öugo, unn(ə)*	`o

Dei forminne som i V. o Mo, o noko lite av R. o L., endar me *e* (*e*) endar i R. L. K. o S. me *i*, o umsnutt; sjaa p. 11. — Mo me Skafsaa (o Bykle i Set.) hev, som nemnt: *ęı* (*æe*) *vika*, *hęılə vikā*; V. R. o L. hev *æe* (*ęı*) *viku*, *hęılə vikā*; K. o S. *ęi viku*, *hęilə viko*. Mo o V. hev i fleirtal aat linnt inkjekyn u; men *ur* (*f.*) o *ə* vert og bruka, kannhende mindr, *ə* minst i vissa; den bundne formi hev: o < **un**, ell *unn*(*ə*); *ur* o *unnə* er yvegang te kvennkyn, her som andre stadir. L. R. K. S. brukar vist mest *ur unn*(*ə*). — I K. o S. høyrer ein knapt anna enn *gris*, *stav* osf. — utan *ə*. Den bundne mannkynsformi hev jamnaste *ən*, ette tungetipljod *n*; men *en*(*n*) høyrer ein sume stadir. Største luten av Selljor prestegeld hev *æn*(*n*) istadenfyre *annə* i bunde fleirtal — sameleis som maali i OTel. Naar bunde fleirtal vert uttala me medels trykk paa endingi, so høyrest *n*'en heldr lang *-annə*, *-innə*, *-unnə*, helst i Sud-Vest, nærast Niddalsmaale.

Ubunden dativ eintal (*i*, *e*) te *m.* o *n.* er aalgengd i sume talemaater o i gardsnomn; te *f.* er han sjeldhøyrd. Bunden dativ eintal er lite høyrd, utan i gamle kvæde o i sume talemaater; so formi er utrygg. Dativ fleirtal er ikkje so lite i bruk, men mest i gardsnomn o ette styreord i talemaatar. (Dativforminne er i de heile ein grand utrygge, serleg i tonelage.)

Døme: a) *gaŋgə i ma`ķi* vest, *i maķe* oust; *vęra i li`vi, -e*; *av la`đi, la`je*; *at å`ri* (*e*) = mot aare, **A.**, *åt å`ri* V.; *i fas`li* (*-e*); (*p*)*å hòv`di* (*e*); *hóggə i mis`ti* (*e*); *vęra på roji*(*e*) V. Mo = *vęra* (*p*)*å van`đi* Mo V. L. K. (o Set.); *fyjə fots* (*foss*) *fø`ti* ell *f. foss fę`ti* = fylgje fot o fet;

han spraŋg dal o *dàli* Mo (i sogor); *dęttə kvist av kvis̀ti* Mo ofl.; *i stà i* paa same staden, i vest, *lęggjə tvo o tvo ęplə i stà̀e* K. S.; *dęi for mann av hù̀si* (*e*); *i nę̀va* sj. — b) *mæ ƫyrƫun*(*nə*)[1] V. Mo; *han kåm dragandi mæ* suggun(*nə*); *te bjǻen* te garden *bjǻe* V.; *ęg tala mæ man′ne*; *i hóu′se*; *vęra stuƫƫen* o *stǽne*, o *fjød̀de* (*-lli*) vera utan folkeskikk, heile VTel.; *dę va i ø̀le jort* gjort i ɵlrusen V.; *tri vikur av som̀re* tri v. ette sumardagen; *d′æ ljo i vęslo*(*m*) *skrò̀ve n.*, *mat i gò o*(*m*) *sutre n.* — c) *om vęt̀tro*, *om kvęl̀lo*; *ęg kóuptə dę av* (ell *i*) *dyrə dò mo*. *ɖęv ƫỳ* o *kvór se ɖęv*! V.; *burt i hól̀to*, jamvæl i S. — Eldre folk lengst i vest kann ein høyre seia: ut *på öy′nə*, *ne mæ bru′nə*, *enn mæ å′nə*; desse formir synest vera dativ (ell akkusativ) < **brú(i)nni (bru(i)na)**. I Fyresdal er dei bruka i alle høve av ord som endar me sjɵlvljod; sjaa Niddalsmaale. — I visunne, baade i dei gamle o i dei nye ettedikt, kann dativ vera bruka rett, ette verb som i de gamle styrer dativ, men ogso der de mindre rett hev. *fuglannə skaka væŋ̀ɖo*[2].

G e n i t i v er bruka, som i andre norske maal, berre i formlar o i samansetjingar. Genitiv-høve fær ein elles f r a m me styreord[2].

Døme: *kåma te tì̀ar*; *te hav̀nar* +; *te haǹdar*, o *te haǹdə*, *g. pl.*; *te hęì ar*(*s*), *te bygdar*(*s*); *te vęgar*(*s*); *dęi villə drivə'n te lygnar*(*s*); *te som*(*m*)*år*(*s*), *enna*(*i*) *stókks*, *tilęgə dags*, *livs livandi* (*e*), *skà rən bę́rə te stigs* (Set. Ryf.) **R.** 759; *i gos manns hæn′dar*; *kåma te manns* koma te magt; *kåma te maǹnə* naa fram te folk; *maǹnə miɖɖom*; *mannə mon*(ə) < **-munr**, *mannsęvni*, *mannshåg*(ə) *adj.*, *mannslik* = **mannlíkan**; *dals-bótn*, *dalafokk* (*-fólk*), *hanakamb*, *magariv*, *makalóust*. *dę dręgə sęg års fór år* de tek seg upp fyr kvart aar; *sæent års*, *dętti bil års*, *ette år-səns ti*; *førə tə hù sar* (**húsa**); *hù sə miɖɖom*; *höyslass*, *bróuslęiv*(ə); *han æ uti antəll d'æ vęirs hęll uvęirs* Mo (Fyrs.), *vers* K. V.; *han jękk gars av* (*frå*) *gà ri* V. K. (*-e*); *i ånnə tì̀ir*, sjaa dei ubøygde eigenskapsord. Misform: *våno*(*m*)*s meir*, o *vonoms meir*, meir enn ventelegt.

Me *skål* fylgjest dei fleste kvennkynsord me e i staving: te dømes: *snor*, *sol*, *år* < **ár**, *år* (ɔ: **ædr**) *pl. årir* Mo L. ofl., *slett* (**slétta**), *męrr*, *lån* < **lön**, *tóug* (*-jir*), *sjøl sjølir* < **skel skeljar**, **drós** > *dros*; Isl. **kjós** *f.* > *ƫos ƫosir* Tel. (Rbg. Li.). — **brúdr** < *brur brurir brufær*.

Mange ord med **u**-jamning av **a** fær *a*'en att i fleirtal o samansetjing: *kós kasir*, *svöl svalir svalastóga*, *óksl akslir o ókslir*, **röd** > *ró rà ir*, *skór skarir skaralóup* L. K. S.; *flót flatir* o *flatar*; *ƫók ƫaƫir* o *-kar* =

---

1 *u* er kannhende innkomen fraa fleirtal istadenfyre o (jf. **funnit** > *fonni* osf.).

2 Dei yngre brukar mykje ein genitiv som hev laga seg ette Dansken. — Rimsmidanne likar i de heile formir o ord som stasar upp paa daglegtalen.

kjake, V. K. S. *skörv skarvir* o *-ö-*, *klöpp klappir* o *-ö-*, *tröpp trappir* o *-ö-*; **tröd** > *trö tra̖ir* sj. o *trö̖ir* R. ofl.; (*söks saksir* Fyrs.).

Me *klęiv* fylgjest alle kvennkynsord som endar me **ing** > *eŋg iŋŋ*. O mange andre: *öy öyar, möy, myr*, **herdr** > *hær* osf.[1]; dessutan: *ǩönn, fjöl* (*fjali* o *fjöli* Set.); *bygd, bygdar, bygdəse'ə* < **bygdarsidr**, *bygdarbaan* sj. K. S. ofl., *bygdəbån* aalm., *bygdar-åi* ei aa i S.; *næ'v(ə)r*; **hlíd** > *liar-åsn* gardsnamn, elles *li(ə)gras* osf.; *hęı hęıəgar*; **hlid** > *le, på kvårə le'i* L. = *på båə lè an(n)ə, på he* (*hi*) *le'en* Mo (dativ) = *på he le'nə* V.; **kvern** > *kvęnn* (*o kvennir* sj.). — *nos nasar nasabęin*; *dynn dyn̖nar, dyǹ nəhęddə* (*ll*), *dyǹ negått*, o *dur(a)högg duratrö* Landstad, *durstökk(ə)* osf.; sjaa **A.** 121. 118., **R.** 125. 121. — Nokre faae fær *-jar* i fleirtal: **klyf** > *klyv klyvjar*, (**il**) > *iljar* V. o fl. st. (*öyar, möyar*).

Me *gęit* o *bok* fylgjest ei mengd me ord som i fleirtal hev N. **r** o einstavings-tone o *i*-fengen sjølvljod, > *-ar*; sume hev *i*-fengen sjølvljod alt i eintal, men dei fleste hev fenge *i*-jamning paa ein hard (indre) sjølvljod. T. d. *męıt, lænd, ǩenn* o *ǩinn, strend* (o *i*), *lend* (o *i*), *ęık eıkəbörk, vęis* (*kvitvęıs*), *björk björ'kar*; *rot rø'tar, mæ ro̖to*; **nátt** > *nått, nęt'tar* o *-e-* o *næt'(t)ar, nått̖ vær* o *nęttvær* (*e*), *nåttəvak n.*; *nöt nę'tar* < **hnot netr**, *nå̖taskog(ə)*; *gås gæ'sar, lus ly'sar, mus, brok, råk ræ'kar, skåk, dråk dræ'kar* o *drå̖ǩir, tåg, låg. å æ'ar* o *æ* Mo ofl. (Fyrs. Set. ofl.) bunde fl. *æ'nə* o *æ'anə*, men *å̖ir* K. S.; *tå tæ'ar* o *tæ*, sameleis *rå, skrå, flå*; **fló** > *flo flø'ar* o *flø*; (**flód** *n.* > *flo f. flø'ar* Mo, elles *flò ir*); sameleis *kro, klo, to.* — **ertr** > *ęrt ęr'tar.* — *såt sæ'tar* mest i Mo (o Fyrs.) o *så̖tir*; *år* (**ölr**) *æ'rar* o *å̖rir* oretre. — *ǩyr fl. ǩy*, bunde *fl. ǩy'nə ǩy'ən* o *ǩyn, ǩyhönn. han ęig ǩi antəll ku ęll su* Mo, — *ku* o *su* er akk. av **kýr** o **sýr**. — Ord som i N. hev **ö** ɔ: **a—u**, fleirtal **e**, hev her *ö* (*å*) — *ę* (*æ*): *ösp ęs'par* o *öspəlöuv, lögg, tödd* ell *töll*; *mörk męr'kar, i mörko* V.; *tånn tæn'nar* — o *tænn* i kvædi — *tannəvęrk tanngar*; sameleis *fånn*; *hånd handfara, ånd* (fugl), *rånd, strånd*; *tåŋg* o *tåŋŋ, tæŋ'gar* o *tæŋŋar*; sameleis *ståŋg, spåŋg, flåŋg, vråŋg, håŋk*; *skåŋk sjæŋ'kar, råmb* o *råmm væm'bar -mm-*; **klömbr** > *klåmb klæm'bar* o *klåmr klåm̖rir*; *tråmm træm'mar*, sjaa *trøm* **A. R.**; *grån græ'nar grånskog(ə)*. Hit høyrer mange av dei ordi som er nemnde p. 6; t. d. *fögg fęg'gar, röbb rębbar, slörv slęr'var* Mo (o Rbg.) o *slör̖vir* Tel.

Me *viku* fylgjest alle tvostava kvennkynsord som endar me *u* — i Mo me *a* — ɔ: alle me ei stomnstaving som fordom var lett o som enno knapt er fullt so tung som i dei ordi som fyr hadde tung stomnstaving. Me *visə* fylgjest dei som hev tung stomnstaving, kvaart dei hadde ho fyrr,

---

[1] dei fleste av dei som er uppreikna i **A.** Gram. p. 146.

ell hev fenge; soleis ordi me N. **ja ju**, der dei no hev *jə je*, som dei jamnast hev i vest; *ju* hev dei jamt i oust. Alle me *u* hev u i genitiv o i samansetjing. Døme: *rota rotā* Mo, *rotu rota* V. L. R., *rotu roto* K. S. = **skrida**, jf. Isl. **rota**; sameleis *slota* — *sloto*, te **sluta slota** *v*. Men: *ęi råtə, hęilə råta*, i heile VTel., ei tunn stong; *slåtə*, bunde *slåta* ei tjukkare stong. *sköru* i *brousskoru* (R.) ell *sköru* te skara elden me; men *skorə* < **skarða skörðu**, paa Oustlande *skolə*, sjaa **R**. 676. 677. — *vikusaŋk, furubörk, sętusęl, lęgusta(ə), sögubok. lö'u*, bunde *lå'o* K. S., *lö'u* bunde *lå'a* V. R. L., *lå'a* bunde *lå'ā* Mo, sjaa **n** p. 8. 9. **vidu -a** > *ve'u ve'a*, bunde *ve'o ve'ā*; men **vidja** > *viɖɖə* V. R. L. o *vi'u* K. S., *viɖɖəband* o *vi'uband*, sjaa **ja**, p. 7.

Ei mengd me kvennkynsord, som fyr de meste er abstrakte, er ikkje stort bruka utan i fleirtal. T. d. *glęttur, klęttur, ɖysjur, nöddrur, sjævslur, tvęrkur, vöddrur, von(d)skur, vriur, onir, velur, veldrur, tølur, ķytur* o m. fl. (*låskur* Fyrs. Set. **R**. 469).

Me *sta'r(ə)*[1] fylgjest yvemengdi av einstava mannkyns-ord o alle tvostava — i vest tristava — som endar me samljod. Døme: *da'g(ə), daɖen* o *dajən, då'gar dagan(nə), dags daglęgə, då''ga'tal', d'æ för myķy dag''le'i* = dagen er for langt liden; *stęi'nə stęin(ə)n, pl. stæenar* (i vest, *ęi* i oust, sjaa p. 10); *dal då'ln då'lar dål'fær dalamann*; **stadr stadir** > *sta stå'ar* (o *ir*?), *te stå'ar* o *te staəs, standə i stå'i* (-*e*) paa same staden; *botn botnar, botnəlous, te botnar* +; *völ*; *døl dø'lar* (N. **dølir**); *gar gå'rar, kåma te gars, garəmiɖɖom*; **akr** > *å'krə* o *å'kər* (*åk'krə* SV-Tel.), *å'krən* o *å'kərn, å'krar*; **vetr** > *vęt'tr(ə), vęt'trən* o *vęt'trn, vęt'(t)rar, vęttrədagə, i vēt, om vē'tn, om vęttro, vęt(t)-nęt* < **vetrnætr** Mo o V., men *ęin vē't(ə) vē'tn vet(t)rar* i Mo L. K. S.; *fug'glə* o *fug'gəl, fug'lar*; *aldr aldrar*. **apaldr** > *å''pā'lə, apal* i Oust (*å''pa'lə* i SVest o Rbg.), *apal(ə)n aplar, apalblom, apləhaɖi -je*; *hamar(ə) hamrar*; *bakar(ə) bakarar*; *æe' nē'rə* o *ęinir, æenērar* o *ęinirar, æenerbak* o *ęinir-*; **vidir** > *viɖ''ɖē'rə* o *vi'er, -ērar, viɖɖerhölt*; *som''(m)å'rə somrar som(m)årnęt*; *bø''kå'rə bøkrar bøkrəlamb*; *åŋ go'lə* o *åŋŋul, åŋgolar* o *åŋŋlar, åŋgolsmakkə, ein åŋgolsårə fis'kə*; *våndole* o *våndul, våndolar* o *våndlar*; *stö''po'lə* o *stöpul, stöplar*; **köggull** > *kö''go'lə* V. (Fyrs.) o *kokolə* V. o *kokulə* Mo S. (Niss.); *kogolar koglar kokular koklar*; *spæ''no'lə spænolar* (spenel **A**.); *jö''kū'l(ə) jöklar, jöklərö* rad av jøklar; *spæ''ni'lə, spænlar* (spennel **A**.); *bæn''dī'lə bæn(d)lar*; *ly''ķy'lə lyklar, fly''ɖy'lə flyglar*; sameleis *ty-, by-*; *nyvylə nyvlar*; *ystylə ystlar*; *eitilə eislar*; *fitilə fislar* fetling; *tistilə tistlar, iɖilə iglar, sniɖilə sniglar sniglegåŋg f., hemilə hemlar, ęit hemils vę(i)r*,

---

[1] I Mo V. L. R. endar stinne mannkynsord, som nemnt, mesto alltid paa ein ə, som ette detta ikkje alltid vert skriven.

hemils hågə i vest, *himil* i oust; *hęvilə hevlar*; *ķętilə kaslar* (o *ęın kasli*); *fętile faslar*, o *fęslar* S.; *tū̀ sū́lə tusular*; *ęın mór̀ gṓnə* o *mórgoə*, *pl. mórgonar* o oftare *mønar*, *i mórgo*, *dę kann vęra te mórgos*, *mórgovak(ə)*, om *møno*; *tè oŋ́ ji teoŋgar teoŋgskvigə*.

Me *gris(ə)* fylgjest ei 50 einstava ord, som flestalle endar anten me tungetipljod, ell me *k* ell *g*, o hev linn sjølvljod i stomnen. *K* o *g* vert *i*-fengne i all bøygjing o samansetjing. Døme: *kvist kvistir kvisthōl kvistlóus*; *lit*, *lut*, *rett rettir rettargåŋg f.*, *bręst*, *jęst* < **gestr**, **lidr** > *le(́ə) lè ir lè ugə leamot lealóus(ə)*; **fridr** > *fre(́e) frearlóus* +, *fredlęgə* V. *frelysə v.*, **sidr** > *se(́ə)*, **vidr** > *ve(́ə)*, *vęra i veaskog*; **saudr** > *sóu*, *styl* = **stilkr**; **munr munar-** > *mon monalęg monasli*; **vinr** > *ven venalag*, **limr** > *lem*, **feldr** > *fęll fęllir*; *bjönn -ir* (*ar* i oust); *hyl*; *fit* = **fet fetling**, *pl. fitir* o *fitjar*, *fitjəhusko*; **völlr** > *vóđ́ də -ir* o *-ur* (o *vęddir*), *vóll -ur* K. S.; *dótt -ur* K.; *vótt -ir* o *-ur*; *vęv -ir* o *-ur*; *ręv -ir* o *-ur*, *ręvarovə*; *vęg vęjir* o *vegur*, *vęgamot*, *vęgavise v.*, *vęgnəsjil*. — Fleirtals-*ur* i slike mannkynsord er vel eit minne fraa akkusativen med *u* i N.: **völlu**, **vegu** osf. Te lenger vest, te mindr vert denne formi bruka. — *vęgg vęđ́đen* (*vęjjən*) *veđ́đir veđ́đəmot* < **veggja-**; sameleis *hęgg*, *rygg*, *bękk bęķķəfar*, *sękk*, *bænk*, *løk*, *vęik*, *öyk* ofl. *Mo-bygg*, *sæ-bygg* (*sętbygg* i Eikin i Li.), ogso *-byđ́đi*, *pl. -byđ́đar* Mo R., *ęgd ęgdir* o *ęgdar*. *dræŋg dræŋjir*, *dansə mæ dræŋjo*.

I-jamning av o, o *ir* hev desse: **sunr** > *son(ə) sø̀ nir sonason*; *spon spø̀ nir*; *stol stø̀ lir* o sjeldnare *stò lar*. — *I*-jamning o *ar* < **r**, me einstavings-tonelag, hev desse: *mann mæń nar* o *mænn* +, *mannlóga* V. Mo, *mannvand*, *mannsklęg*; **sár** > *sá rə sá rn*, *pl. sæ* o *sæ ar* i vest, *såsöyra*; *bog bǿ gar* (N. **bœgir**); *hov hǿ var*; *fot føtar*, *labbəlęg te fò tar* (gen.), *fø̀ ti* (dat.), *vęra paa fò to*, *fotəfœr f.*, *fotmo(ə)* adj.; **glód** > *gljó ə* o *glo m.*, *glǿ ar*; **þrádr** > *trå trǽ ar*; **fingr** > *feŋ́ gə* o *fiŋŋ*, *fenđen* o *fiŋŋən*, *feŋ́ gar* o *fiŋ́ ŋar*, *feŋglóusə* (-*i*-), *feŋgroŋgə* ring; *nāǵ lə* o *nāgəl* o *nagǵ lə*, *nęǵ lar naglətråŋg*.

Skyldskapsord o sume andre heldr regellouse (anomale) ord.

fadir > *fà ir* o *fa͡ir* Mo (o Fyrs.), *fa\`er fa\`ər* o *far* V. Mo R. L. K. S., *pl. fai\`rar* o oftast *fa\`rar* (*faran(n)ə dęırəs va syssjənbónn*), *fa\`i* ell *fa\`e* ell *fa menn* Mo V., *fa\`er* ell *fa\`ər* ell *fa\`ə minn* (menn) L. R. K. S., *fair* (*far*) *hass*, *far\`sia*; **módir** > *mo\`ir* o *möïr* (*mœyr*) Mo (o Fyrs.), *mo\`ər* o *mor* Mo V. R. L. K. S., **mœdr** > *mø\`rar mǿ rar*(?) o *möï\`rir* o *mö\`rar*, *mo\`i* o *mo\`e* o *möi* o *mo me* ell *mi*; *bro\`ir bro\`er bro\`ər bror(ə)*,

brö'i o *brö'e* o *bro* o *bror menn* (*minn*), *brø'ar* < **brødr**; *sys'l(ə)r, pl. sys'tar, sys'tə me* (*mi*), *sys'təso'nə*; **dóttir** > *dot'l(ə)r* o *dö-, pl. døt'tar, dot'tə me* (*mi*); *bon'de bøn'dar*. — **lé** o **ljár** > *ljå'rə ljå'ə* V. L. (o Fyrs.), (*l*)*jå* i oust, *pl.* **ljár** > *ljå*, o *ljæ* o *ljæ'ar* Mo S. (o SVTel.), **ljårnir** > *ljå'nə ljæ'nə, ljåspör*; **skór** > *sko'rə* o *sko'ə, pl. sko*(*r*), *sko'nə skoföt*; **skjár** > *sjå'rə* o *sjå'ə, pl. sjå'rar* o *sjå'ar, sjå' -sjenn* (*-inn*); (**öln**) > *ęi å'lə, hęilə å'le* (*-i*), *tri al'ni*(*r*) o *al'nə*. (Fleirtalsforminne er vel mest akkusativ; for resten er de eit forskapa krambudord.)

Me *lævi* fylgjest alle linne mannkynsord ɔ: alle tvostava mannkynsord som endar me *i* (*ə*). (**arinn**) > *åri*; **hnefi** > *nęvi nęvahögg*; *maɉi* o *maje magar maga-mål*; *stiɉi stigar stigalöus*(*ə*); *maƙi* o *maƙe makar maka-löus*; *nagli nagləhöl*; *baƙƙi* (*-ƙƙe*) *bakkar, paa bakka* (lite bruka), *i bakko* dat. pl. (lite meir bruka); *skuɉɉi* (*-jje*) *skuggar skuggərædd*; **vili** > *vilji, d'æ ƙi gręitt* o *ɉera hånom te viljes, han hęvə sö maŋgə viljar, vilja-vę*(*ı*)*r*; *javneŋji -ŋgar, skafsæeŋji -ŋgar* ein ifraa Skafsaa. **endir** > *ændi ændar*.

Me *hus* o *ęgg* fylgjest alle einstava inkjekynsord. **ár** > *år*, **árit** > *å'ri* Mo V., *å're* R. L. K. S., *pl. år å're* Mo V. *å'ri* R. L. K. S., *te års, års årlęgə år'visst år'gaŋg års'gamal, år'mål*, **hlid** > *le, legrend* (*i*); **sky** > *sjy sjyblöti* (*e*); **braud** > *bröu bröumöli bröuslęiv*; *ęgg ęggrond*, **eggjar-** > *eɉɉəskul*; *trös trösapenni* (*-i-*); *höl hölamot*; *höy*, bunde *höyt'ti* o *höy'i* (*-e*), *höyvęir* (*-ver*), *höysɉęv*. **bú** ɔ: storfe > *bu* o *butt* V. L., *bu* o *buy* o *buytt* Mo (o Fyrs. Set.), bunde *butti* V. L. ofl., *buy'ı* (*-e*) Mo L., *buytti* Mo, oustanfyre seie dei *buskap, buflöte*. *fræ fræ'i* o *fræt'ti* o *fræ'e, pl. fræ, frækönn*; *tre, tre'i* o *tret'ti* Mo V., *tre'e* L. R. K. S.; **kné** > *nett* o sjeldnare *kne* (svært sjeldan *ne*) Mo V., *kne* (*nett* +) L. R. K. S., bunde *net'ti* o *kne'e, pl. nett* o *kne*, dativ **knjám** > (*å*) *njo*(*o*); *njo* kann ein høyre fyr nomin. o akkus. i Mo V.; *kne'lag* o *njo'lag*; *kne'le* o *njo'le* < **-lidr**.

I n k j e k y n s o r d me **a** te stomn-vokal fær i fleirtal *u*-jamning te *ö*, fyre **m o n** te å, mest i Mo V. o R., mindr i L. o lite i K. o S. *fat föt, aks öks, bla blö, vatn vötn, lamb låmb, band bånd, hadd hödd* (sjaa **R.** 291), *glas glös*, **barn börn** > *bån bönn, bön* i S. ofl., *på bånə vis* < **barna**, *båndømi, bånəsko, bånsoŋji, barsøl*.

Dessforutan fylgjest me *hus* alle dei tvostava inkjekynsord som inkje endar me *i* (*e*) o *a*. **höfud** > *hö'vu hövui -e, pl. hö'vu hö'vue -i*, **á höfdi** > (*p*)*å höv'di, ƙy're æ'ƙi fe'nə te hövdar* (gen.), *i höv'de* bunden dativ, *hövuvęrk hövuvęik hövubøli, hövdəjår* o *-jör* < **gerd**: *lęıkand* <

Isl. **leikandi**, *lęikan* = traa, hug; **vegindi** > *vęgænd*; *ærend*; **kvikindi** > *kviƕen(d)*; (**kerald**) > *ƕöröll*; **undr** > *on'dr* (*ondəlęg adj.*) o m. fl.

Me *snøri* fylgjest alle inkjekynsord som endar me *i* (*e*). *mennı* i vest, *minne* i oust, *draga te minnıs* (*e*). *klæ`i*, *klæ`e me`* (*nə*) (*klæ`ı mine*), *faren* o *klæ`o*, lenger i oust jamvæl oftaste *klæ`ir f.* *ƕi* (*ƕe*) o *ǵi* (*je*) held paa sin *i*-fengne ljod, men inkje i samansetjinganne av *riƕi*: *riksrett*, *riksvåpn* osf.

Me *óuga* fylgjest alle dei inkjekynsord som endar me *a*: *öyra*, *jarta*, *nyra*, *ęista*, *ókla*, *nyvla*, *nykla*, *nysta*, **hnoda** > *nóa nå`a* i Mo (o i SVTel.), *flóuta*, (**hyrni**) > *hynna*. Sume av dei er sumstad *f.*, ell endar i fleirtal me *ə*: *óugu* o *óugə* i vest, *óugur* stundom i vest, tidt i oust; bunde *óugo*, o *óugun*(*ne*) sjeldan i vest, vanleg i oust; **augna** > *óugnegrand*, *óugnəlóus*, *óugnəmon*, *ógnə-* i oust, *óugn*(*ə*)*lęıti* o *óug-*, o *óglęite* S.; *öyrelóus*, *öyrəhól*, *öyrnəvęrk*; *nyrətåg -talg*.

Bøygjing paa eigenskapsord.

Utan bøygjing er alle eigenskapsord som endar me *ut*(*t*)*ə* < **óttr**, me *a* o **andi** — partisip o andre —, me *ri*, *re* o *arə* — komparativ —, o *astə* — superlativ. O so ei mengd som fyr de meste synest vera genitiv te tingord, o som stundom vert bruka te genitiv o samansetjing og. Sume av desse sisste kann gera tenest fyr adverb.

Døme: *krokut*(*t*)*ə nål*, *mann*, *tre*; *dęi* (*dæe*) *krokut*(*t*)*ə nålin*(*nə*), *mænnan*(*nə*), *tre'e* (*-i*); *klaka mat*(*ə*), *jor*, *ęit klaka hus*, *hu'se æ klaka*. *fullstappa*, *jamstrópa*, *ęı*(*n*)*staka* (*o æestagə*), *marglea* o *manglea*; *glópa ka'rə*, *tak*, *hęstar* = glup; *vóla tak* = kempetak; *gripa*, *rata*, *raka*, *rava* (*ęi rava lęi`e*, *ęin rava lęi'ə vęg adv.*), *ęi vingla gång*, *ęikvór slysna gånje*, *slysna fokk* (*lk*).

sams, *ęi*(*n*)*s*, *stakars*, *nyddongs* (**A.** 543 **R.**), *froms*, *ęin froms kåvə* = *fromsəkåvə*; *ęin hóu`sə gutə* = usytande; *ęi fillə ruggə* ei laak rugge, men *ęi filləruggə* ei rugge gjord av fillur; *fyn`də* (*føndə*) *mann*, *ƕęreng*, *gar* (**R.** 217); *fag`nə*, *dru`stə*, *ǵø`lə*, *glöy`pə* paa lag = glopa, glup, spræk, veldug (**R.** 252, 257); *gręıf`sə* (*hęst*), *glø`sə* staseleg (*ǵæntə*, *hęst* **R.** 256), *gu`və* (*ƕęreng*), *guf`sə*, *ǵöy`və*, *hæv`də* (*bån*, *å'krbruk*, *kar*, *ǵæntə*), *drø`sə*, (*ǵæntə*, *hęst*), *dyv`je* (*gamp*), *skar`və*, *vå`ə* (*vęrk*, *kar*, *ver*, *læti*), *flöy`strə* o *flóu`strə* (*furu*, *kar*, *hęst*, *bån*, *førur*) kraftig osf., *flöy`sə* (*hęst*, *ǵæntə*, *kar*) spræk, *flöy`tə* (*hęst*, *kar*, *tak*) *d. s.*, *bóusə* (*ƕęreng*, *kar*), *sjø`və tak* = *sjøvətak* = *skovətak* **R.** 672; *slo`ə* (*tre*, *hęst*, *gris*) sjaa slode **R.**; *söy`pe* (*hęst*, *kar*, *tak*, *ęin söypə ǵil'lə ar`bęıska'rə*) magtig o drivande, framifraa; *svęı`pə* (*höystakk*, *kar*, *ljå*, *hest*) *d. s.*; *spröy`tə kar* = *spröytekar* **R.** 748;

sjø'mə veldug, fæl (*ęit sjøme tak*), sjaa skyma **R.**; *knab'bə* heldr meir en medels (midjungs; *k. hęst, kar, dagsarbęi, d'æ knabbə kallt* **R.**); *kul'tə* (*stęin, k. kar = kultekar*) d. s. R.; *skvęttə* d. s. paa lag, **R.** (*ęin skvęttə gjillə hęst*, Røldal). — *jar'tə*: *jartə gla, kåt, gill*; *jar'tə ve'nə! jartə Olav!* jf. *mitt jartans bån.*

Sameleis brukar dei, serlege vestlengst, nokre andre ord som ser ut som verbale tingord paa -*ar* (ari): *ęin svęıpar* (*te*) *kar, hęst = svęı'pə k., h.*; *ęin söypar k., h. = söypə k., h.*; *ęi gløsar gjæntə, ęin g. hęst = gløsə*; *glöypar = glöypə*; *gjöyvar = gjøy'və*; *klyppar*: du *kåm i ęı klyppar ti = i klyppəti* ɔ: nett i rette bile; *ęin svęı'sar gar, kar*, o *svęısə* **R.** 788.

Dessutan tenar sume adverb for ubøygjande eigenskapsord; t. d.: *avgu* ell *övgu, framifrå, utifrå, utəpå, ennhyses* (*inn*-). Sume av desse hava bøygjing; t. d.: *dęi æ so styvne o ændəfram*(*mə*).

Bøygde eigenskapsord.

	Eintal			Fleirtal
	m.	*f.*	*n.*	
Ubundi form	*sto'rə*	*sto'rə*	*stort*	*sto'rə*
Bundi formi		*sto'rə*		

Baade mannkyn o kvennkyn hev *ə* < **r** i Mo V. L. R., men jamnast ikkje i K. o S.; sjaa **r** p. 12. 13.

ęin stor(*ə*) *mann*(*ə*), *æe* (*ęi*) *stor*(*ə*) *ķyr, ęit stort hus, sto'rə mæn'nar, ķy, hus*; *let't*(*ə*) *lett let'tə*; *svār't*(*ə*) *svartt svār'tə*; *stid'də* ell *still, stillt, stid'də* ell *ll*; *klæd'd*(*ə*) *klætt klæd'də*; *vand*(*ə*) *vant van'də*; *sęld*(*ə*) *sęlt sęl'də*; *håg*(*ə*) *hågt* (*hågkt*) *hå'gə* i vest, *høg høgt* (*høgkt*) *hø'gə* i oust. *falsk*(*ə*) *fals*(*k*)*t*; *bęisk*(*ə*) *bęiskt* (o *bęikst*). *fisjen feddə* (*fell*) *små'ə*, fisken kollektivt, *fiskan*(*nə*) *æ små'ə, d'æ smått me fisk*; *go*('*ə*) *gött go'ə*; *blå*('*e*) *blått, ny*(*ə*) *nytt* (i Mo *blå'rə* +, *ny'rə* +; meir bruka i Fyrs. o Set.), *hugleg*(*e*) *huglękt*; *le'ug*(*ə*) *le'ukt*; *m. gamal*(*ə*), *f. gåmol*(*ə*) Mo V. L. R. K., *gåmo* Mo (o Fyrs. Set.), *gamal* K. S., *n. gamalt, pl. gam'le*; *skyver* **A.** (**skýfl**) > *sjy'var* o *sjy'və, sjy'vart* o *sjyvt, sjyv'rə*; **digr** > *di'gar* o *di'gə, digt* (*digkt*) o *di'gart, di'grə*; *fræmmende fræmment, -ind -int* i oust.

Eigenskapsord som endar me *en*(*n*) ell *ən* < **inn** hev denne bøygjingi:

Mo o V.	*ö'penn* (*ən*)	*öpe*	*öpi*	*pl.*	*öp'nə*
L. R. K. o S.	*öpən*	*öpi*	*öpe*	o bunde	

Dei fylgjest me dei bundne forminne av dei stinne tingordi, sjaa p. 17. R. L. K. o S.: *ęi öpi dynn, ę*(*i*)*t öpe glas, öp'nə glas* (*glös*); Mo o V.: *æe öpe dynn, ęıt öpi glas, öp'ne glös.*

litill > *liten*, bunde *lislə*; i oust hev *vęslə* (av *vęsål*) heiltupp avløyst *lislə*; i vest og er *lislə* kannhende mindr bruka en *vęslə*.

Sume eigenskapsord finnst mesto berre i inkjekyn: *d'æ framǩømt*, *vęgsønt* (*-synt*), *landvart*; (*han va ǩi liv*) *lađi* o m. fl., sjaa A. Gram. 72.

Dativ o genitiv finnst berre i formler o faste talemaater. *av nyo*, oftare *av nyom*; *mæ vondo*; *aka mæ hęilom*; *stort ska storom fyđə*; alle desse forminne er mannkyns (-um), istadenfyre inkjekyns. *te rettəs*, *te goəs* osf. Dativ-endingi o(*m*) o accusativ-endingi *an* ter seg mykje i visunne, oftaste berre som poetisk fyld, o den sisste ofta(ste) innkomi fraa dei Danske visunne. Dei kem sjeldan fram i talen, o daa mest i faste talemaatar: *kåma på hęrran botn*, *på vian vęgg*, *i addan dag* (jf. *yve allan* Rbg. Ma.) osf. (Ei snodig form er *flęiroms*: *liva av flęiroms tap*; *taka flęiroms hęstar*, framande hestar V. R. K. Jf. *våno*(*m*)*s męir* K., *hånoms* (*honoms*) *m.* d. s.).

Gradforminne.

Grunnforminne fær tillegge *arə* ell *are* fyr høgre graden, o *astə* ell *aste* fyr høgste graden; *ret't*(ə) *ret``tā'rə ret``tā'stə*; *hugleg*(ə) *huglęgarə huglęgastə*; *viljug*(ə) *-ugarə -ugastə*; *vęsål* Mo V. o *vesal* R. L. K. S. *vęslarə vęslastə*; *høg høgarə høgastə* makleg, men *høgri* (*e*) er x *vīstri* (*e*) < **vinstri**.

Ikkje faae fær do tillagt berre *ri* i Mo V. o *re* i R. L. K. S., o *st*; alltid daa me *i*-jamning. *håg*(ə) *hæ`gri hægst*(ə), bunde *hæg`stə* (*o e*); *låg*(ə) *lægri lægst*(ə); *laŋ'gə* (*laŋŋ*) *læŋgri* (*ŋŋ*) *læŋ*(*k*)*st* (*ŋŋ*); *oŋg*(ə) *øŋgri øŋ*(*k*)*st* o *yŋŋre yŋŋst*; sameleis *toŋg*; *trååg træŋgri træŋ*(*k*)*st*, *grov grøvri st*, *stor stør*(*r*)*i støs*(*s*)*t*, *få fær*(*r*)*i fæst*, *små smær*(*r*)*i smæst*, *tonn tøndri*(*y*) *tønst*(*y*) o *tonnarə tonnastə*; *stutt styttri st* o *stuttare*; *bæe'nə* (*bęin*) *bæendri* (*ęi*) *bæenst* (*ęi*) o *bęinare -aste*; sameleis *sęin* (*sæesst* o *sęisst* i V. Mo); **vænn** > *ven vēndri* o *venarə venastə*; *jup jypri jypst* o *juparə astə*; *mendri menst* (o *mi-*); *vęrri vęsst* o *vösst* S., o *vęslast* K. S.; *flęiri flęst*; *myǩi* (*ǩy*) *męi męst*; *bæri* o *bę'tə bęsst*; *ęlldri ęllst*; *ęvri ęfst*; *enn ennst* (o *inn*); u`*te* o ù *ti* (Mo) *ytri ytst* ell *ut`tarə ut`tastə*; *fyrri* o *førri fysst*; **aptr** > *at'tə at`tarə at`tastə*; **eptir** > *ęt` te* (*i*) *ęttarə ętta*(*r*)*st*; **undir** > *on`de* (*i*) *ondarə* o *ondəlæŋgst*; **higat** > *hīt hītarə hītastə* o *hitlæŋgst*; i **burt** > *burt* (o *o*) *burtarə burtaste*; **nedri** > *nęi`ri* o *ne`ri* (*e*) *nest* ell *ne`ast* ell *nelæŋgst*: **nær(r)i** > *ne`ri* (*e*) *ne`rare* o *næmarə*, *nēst* o *næmast*. — *nørdri nörst*, *søndri sønst* (*y*) *öystri vęstri*.

Desse einstava superlativ fær, som andre adjektiv, tillagt ə o tvostavingstonelag fyr den bundne formi. Nokre av desse komparativ o superlativ er einstava i form o tonelag, naar dei stend aleine, fyr adverb ell

fyr prædikatsord. *dæe* (*dęı*) *va* ell *sto hǣg'st*(*ə*), men *dæe hǣg stə*, *dn hǣg' stə*. *ęin men' dri* (*i*) *ga'rə*, *dn men' stə ga'rn*; *dænna æ men'dr*, *æ men'st*(*ə*). *dæn æ stø'r*(*r*)*i*, *han* (*ho*, *hitt*) *æ støs'st*(*ə*). *ęin bæ'ri*, *vęr'ri ga'rə*; men og *ęin bę'tə g*. i V. Mo o fl.; *han æ hallen bę'tə*, *vęr'rə*; *dę ǵękk bę'tə*, *vęr'rə*, jamvæl i K.; *dn fyr'ri fys'stə dadən*; *han kåm fyr'rə*, *ho kåm fys'stə*. **lengi** > *læŋji* (*lænne*), **lengr** > *læŋ'gə* (*læŋŋ*), *læŋgst*(*ə*) *adv*. **heldr helst** > *hęll'ə hęll'stə adv*.

Dei tristava forminne kastar tidt *ə* burt, fyrst dei stend aleine, fyr prædikatsord ell adverb, helt i oust: *dę ǵękk let' tar*, *let'tast*.

Pronomen ell stelleord.

Personlege.

Eintal.

Nom.	*eg*; *du*;	*hann 'n*, *ho*,		*dę* (*dæ* S.).
Akk. o Dat.	*męg*; *dęg*;	*hann* sj., *'n* — *hæna*, *'æ*, *'a* *hånom* (o) — *hænnə* (*hænar* sj.)		*dę* (*dæ* S.)
Gen.		*hass*, *hånoms*	*hæn*(*n*)*ar*, *hæna*(*r*)*s* o *hænnəs* o *henas* S.	*dęss*

Fleirtal.

Nom.	*mē*; *dē*; *dæe* tildeils i V. o Mo, *dęi* allstad.		
Akk. o Dat.	*ök'kön*, *kånn* (*ö*)	*dik' kön*, *dik' kån*	*dęı* (*dæe*)
Gen.	*ökkö*(*s*), *okköns*, *kånns* (*ö*)	*dikkös*, *dikkons* *dikkås*, *dikkåns*	*dęırəs*

Refleksiv: Akk. o Dativ: *sęg*; gamal dativ: *ser*, sjaa **A**. 639. 644. **R**. 639. — Genitiv *pl*.: **sin** > *se imiđđom* V. ogso *sęg i-* V. ofl.

Dativ eintal *mē* o *dē* er knapt i bruk utan i gamle visor. — *hann* i Akk. o Dativ er bruka berre i vest; *hånom* allstad. — Personnomn hev gerne *hann* o *ho* fyre seg: (*ha*)*n olav*, *hass* o.; *at* (*åt*) *hånom* o.; *ęg tala mæ 'n gonnar* (*'o g*.); *mæ 'ænn* (+) *gonil*, *mæ 'a gonil*. *husi hass* (*hånoms*) *to'ri*, *hænas å' sə*; *bro*(*r*) *hæn*(*n*)*ar kari*, K ofl. *dę* utan ljodtrykk vert *də*.

sjalfr > *hann sja'v*(*ə*), *ho sjov*, *dęı* (*dæe*) *sja' və*, *də sjāvt*; *sja' və kā'rn*, *jænta* (o *sjov j*). *hann*, *ho*, *dę kåm av sja'və sęg*. *dęi va no ḱi sö bli' ə*, *dę ǵękk mæ höđđi sjāvt* = *dę va sö på höđđi mæ dęı*, dei var reide te rjuke ihop tid fyr tid.

Eigedomsstelleord.

	m.	*f.*	*n.*	*pl.*
K. o S.	*minn* (o sj. *menn*)	*mī*	*mitt*	*mì'nə*
L. o R.	*menn* (o *minn*)	*mī* (o *mē*)	*mitt*	*me'nə* (o *minə*)
Mo o V.	*menn*	*mē*	*mitt*	*me'nə, mē* o *mi.*

bônne mē, addə me'nə (*mē*) *bônn* V. Mo; *bônni minə* K. S. (R. L.); *døt'tan*(*n*)*ə mē* (sjeldnare *menə*) V. Mo; *i dē ti* (sjeldan *i de'nə ti*); *te se'nə ti'ir* (*sinə t.*); *ho æ sjå fa sēn* (sjeldan *sīnom*) V. Mo; *menə hændar* o *hændan*(*n*)*ə me* V. Mo.

eiginn > *ęjen* (-*ən*), *ęjo*, *ęji* (*e*), *ęgnə.*

Me *minn* fylgjest *dinn, sinn, hinn. på hē lē'e* (*hī lē'i*) o *på hin'nə le'nə* Mo sj., *sinn dajen, sinn lôgudajen,* sjaa sinn **A.** 652. *klęjjen han drog si stęvlar på bęın* S.

Peikande stelleord.

m. o *f.*	*n.*	*pl.*
dænn, dn	*dę* (*dæ* S.)	*dęi, dæe* V. o Mo tildeils.
dænni, -e	*dętti, -e*	*dęssi, -e* = den her.
dænna	*dętta*	*dęssa* = den der.

dn henn, dænna henn (o *hinn*) = den andre; *də* (*dę*) *hitt, dętta hitt, dęi henə* (o hine). — Dativ *n.*: *di*; *av di* (*at*), *av'di, conj.* V. R.; *ęt'tədī'' conj.*; *mæ dī' conj.*; dativ *m. dęi* +. — Genitiv: *dęss*; *te dęss.* — Dativ *m.*: *dęssi* +.

bå'ə,dei tvo nyst nemnde; *bågu tvou* + *n.*, o *bæ'i* + *n.*, *bujen te bå'om* + ell *te bæ'i* +.

sama; *dn dę dęi sa'ma* (*sam'rə* sj.); *hann kām dę sama* han kom likevæl; *mæ sama* i same ougneblinken; *sa'ma-sta.*

Fyr kenneord ell artikel tenar *dn dę dęi,* alle ljodveike. *dn gamlə mann'n, stôga*; *də sto'rə hu'si* (-*e*), *dęı sto'rə hu'se* (-*i*). Fyr upersonligt subjekt tenar *dę, də*: *dę kann spyrjast*; *d'æ kallt.* — **slíkr** > *slik*(*ə*) bøygjer seg liksom stor.

Spyrjande stelleord.

kvæn(*n*) *m.* o *f.* Er kannhende ein akkusativ som svarar te dativen *kvęim* Berg. ofl. **A.**[1]

hôt < **hvat.** *hôt* vert og bruka sameleis som D. hvad = kvat fyr ein > *hôt fy* (*fø, fe, fôr*) *ęin. hôt stol vi du sitje* (*sita*) *på? du kann taka hôt stol du vi.*

[1] men *kvęnn* < **kvern.**

Jamsides me *kvæn(n)* o *höt*, o me same meining brukar dei i R. L. K. o S., men mindr i V. o Mo, *hökkə*, *hökə* ell *hökk* ell sjeldnare *hök(k)ən*, sjaa **R.** 328. 329. *hökkə saə dę?*

hös'ta: 1) kva fyr ein av dei fleire, kva slag. 2) de tenar, liksom *hökkə*, fyr aalmennt ell indefinit demonstrativ-relativ. T. D.: A. *hösta må ęg taka av dessi?* B. *du kann taka hösta du vi.* — A. *hösta vęg skö ęg gaŋgə?* B. o, *du kann gaŋgə hösta vęg du vi.* ***hvat stad?** > *hösta*, jf. **hvat manni, degi** osf., sjaa **R.** 422. — *höss(i)laga*, *höss(i)voren* = D. hvordan; N. **hversu-**.

kvår o *kvå'rə* (o *kvå'rə*) < **hvárr**: 1) kva fyr ein av dei tvo. 2) kven du vil av dei tvo, kvar av dei tvo. Vert mykje bruka i Mo V. R. L., sjeldnare i K. S. *kvår'ʤen*, *-jin*, *-jən* o *kvår'ƙi* < **hvárgi** o **hvártki** = *kvår* 2) ette neitting. Mo V. R. L. K. S. — A. *kvår(ə) vi du hava øl hęll mjåkk?* B. *du kann ʤęva meg kvår du vi, ęll noko av kvår*; o *nęi, eg vi ƙi hava kvårʤen*, ell *kvå'rə jend* Mo. *iƙƙi paa kvårʤen av hændan(n)ə. Dæe va ƙi hęimə kvårʤen bakarn hęll jureyʤen* = korkje. O: *dęr va ƙi hęimə kvårƙi hęi'i hęll kristi* korkje dyr ell folk var heime; her er de paa vegen te vera bindeord = *antən*, *k(v)örƙe. hån skö no hęr ne, kvårə dę æ*, ell *kvår som æ* = i baae fall. Sjaa **R.** 419. 446.

Relativ: *som(m)*, o demonstrativ-relativ: *höt*, *hökkə*, *hösta*, *kvår*.

Ubundne ell indefinite stelleord.

ęin, *nökən* = D. man. *dęi* (*dæe*), o sjeldnare *hann*, vert bruka sameleis. *maŋg ęin*, *maŋg ęi*, *maŋ(k)t ęitt*; *maŋgə* (*ŋŋ*).

hvárr > *kvår*, kvar av dei tvo; sjaa spyrjande st. **hvarr hverr** > *m.* o *f. kvör(r)*, o *gvör* S. = kvar; *n. kvört* (*gv.*); *i kvörs manns hus*. Dativ: *kvörjo(m)* +. *kvör ęin*, *kvör ęi*, *kvört eitt* kvar einaste. *trę ə-* ell *trę a-kvör* tridjekvar. *ęin kvördag(ə)*, *kvanndagə* o *kvænndagə* Mo, o *gvanndag* S.

ein(n)hvar(n) > *m. ęinkvön(n)* o oftare *æŋkvön* o *æŋkvör*, *f. ęikvör* o *ækvör* o *æŋkvör*; *n. ęitkvört* Skafsaa, *ęikkvört* o *ęinkvört* o *æŋkvört*; *pl. ęikvör* (*æe-*). Mannkyn o kvennkyn skrid helst ihop i formi *æŋkvör* ell *æŋkvön*. *æŋkvön gånʤe* (*gåyyi*) = ei o onnor gong = *æŋkvönsenn* (*sinn*); *æŋkvör daʤen*, *æŋkvönsta*, *æŋkvörlęis*; *ęikvör* (*æe-*) *hænta* nokre faae.

nökkur(n) > *m. nokən*[1], *f. noko*, oustlengst *noka*; *n. noko*; *pl. noko* o *noka*, nokonsomhelst = Eng. *any*; *pl. nöklə* sume = Eng. *some*. *dę va ƙi likt te nokos. dr æ ƙi kåmen at'tə nokən ęin*, ikkje ein einaste er

[1] o *nökən* o *nökən* o *nokon*.

komen att. *nokən kvȯr* mesto kven som helst: *dę kann hændə n. k. noko liti* ell *liti noko* heldr lite. *noko myķy* ell *myķy noko* heldr mykje. *nokənsta*; *nokolęis*, *nokolondi*; *nokənsennə* o *nȯksinn*; *nokokvannsenn* o *-kvȯnnsenn* o *-kvånnsinn* eikvor gongi.

sumr > *som(ə) somt sȯ`mə*; *sȯ'mə fuglen va rȯten*; *sȯ`mə fuglan(nə)*.

engi > *m. eŋđen* Mo V., *iŋjən iŋŋən* oustanfyre; *f. eŋđo* Mo V., *iŋjo iŋŋo*, *iŋŋa* oustanfyre; *n. iŋķi* (jamna) o *eŋķi* o *iŋķe*, o *iķķi* vestlengst; *pl. eŋglə iŋglə* o *eŋđo iŋjo iŋŋo iŋŋa*; (ut)om *iķķi* = upp i inkje, spillt; *te eŋķes*, *eŋķivętta*, *eŋgəlęis* o *iŋŋ-*.

annan > *m. an(n)ən ā`nn*; *ån(n)o*; *n. an(n)a*; *pl. arə, airə* +, *andrə* i oust. *i ans manns hus*; *an(n)əsta* o *arəsta*; *an(n)əsenn* o *annsinn*; **annanhvarr** > *an(n)əkvȯr -gvȯr*, *ån(n)okvȯr*, *an(n)akvȯrt*. *anna* bindeord = men: *fokk villə ķi hava dęi, anna dęi måttə ręisə*. — **einannan** > *enā`nn* o *inā`n*. Ogso: *kvȯrarə, gvȯrarə -andrə. kvȯrā`nn*, sjeldan.

allr > *addə, all*; *f. ȯdd* +, *ad'də, all*; *n. allt*; *pl. ad`de allə*, *ęg æ ad'də kal'lə* eg er genomkald. *sȯgå æ ȯdd* Mo ofl. Dativ: *ȯd`du* Mo V. R. L., *ȯl`lu* sj., *ȯllə* S.; framfyre gradformir: *ȯd`du bæri besst*; ogso *addə bęsst(ə)* L., o *ad`drə b.* Mo ofl.

Nokre talord.

Talordi er i dette som i andre maal heldr temaata ette de maale som hadde o hev de økonomiske yvetake, her Dansken. Mindr daa her enn i sume andre gode maalføre, der folk er meir te handlsmenn, t. d. i Numedal o fjordbygdir vestanfjells[1].

1. *ęin ęi (æe) ęitt*; i oust, mest S., *ętt*. Fyr kenneord er de sume stader, mest i oust.: *ən ęi ęt. dn ęi`nə (æe`nə), də ęi`nə*; *ęi fæmm sęks* paa lag 5 ell 6. — 2. *tvo (tvei* L. sj.), *tvo, n. tvȯu* (o *tvȯug* Mo), *tvo ęinə, tvȯu ęi`nə*. — 3. *tri, n. tri* o *trju* sj. (*trjug* + Mo). — *firə, fæmm, sęks, sjȯu* sjeldnare *sju*; *åttə, niə, tiə, ęddiv ęlliv*; *tȯlv* o *tȯll* (*tov* +), *tręttən* (*trętta* +), *fjortən* (*fjȯrta* +), *fæmtən* (*-a* +), *sękstən* (*-a* +), *syttən* (*sjȯuķa* +), *attən* (*aķa* +), *nittən* (*niķa* +). 20, *ķugə* ell *ęit ķug*; *ęi snęis. tręd(i)və, fȯrrəķugə* (*fȯrr*), *hal(v)tręss* (*håv-*) osf. ette Dansken. *hondrə* 100, *hęilə hondra'i* (*-e*); *noko* (*nȯklə*) *hondra*; *tusən*.

fys`stə*; *a`rə, ai`rə* o *an`drə; *tre`ə* o *tre`a*; *fjȯ`rə* (sumstad i R. V. L. *fjor`də*), *fæm`tə*; *sęt`tə*; *sjȯun`də* Mo V. L. R. S., o *sjå`ondə* V. o *sjå`əndə* R. L. V., *åttandə* (*-ə-*), *niəndə, tiəndə, ęllivtə* (*dd*), *tȯlltə, trętttande* osf.; *ķugəndə, træd(i)vtə* osf., mest ette Dansken.

[1] jf. at blade »Dølen« jamt bruka den Danske formi »penge« o ikkje »pengar« ell »pening« ell »peningar«. Jf. ogso villraadi i forminne te »dalar«, dali *pl.* dalə, o »aln«.

Nokre fylleord (adverb), styreord o bindeord.

hve > *hó*: *hó maŋgə, hó myḱy?* L. S. ofl. — **hvar** > *hór, hó`ri* o *hó`rə*, 1) = kvar, kvarhelst; 2) = *hó*; 3) = korleis. — **hversu** > *hós*(*s*)*ə hós*(*s*)*i* L. ofl., o *hóss* heile VTel. = korleis. *hóss ra də laga? hós*(*s*)*iləis, hósslęis* ds. — *hóri-hęlst*(*ə*) kvarhelst. **hví** > *kvi*. — *hit, dit*. *hēr hēr* o *hēra, der dęr* o *dèra* < **her, herna, þar** &c.[1] **svá** > *só, så* i oust; *sós só sós só sós`són* soleis som dette her; *sólęis* (*-lęs*) *sós sólęis só'lęin*. — **saman** > *samən* o *sama*; *ad` də* (*allə*) *sam`nə*. — (**ellar**) > *ęllå ęlló* o oftare *hęllå hęlló* = elles, eldr og. **auk ok** > *óu*.

noko = heldr, Eng. *rather*. **heldr** > *hęllə*: *dæ hęl'lə kallt*, (o *hęl'lə ti kallt* VTel.(?) Set. < **heldr til**). *hós`tə* < **hölzti** < **helst til** væl mykje. — *męs'tə* V. Mo, R. L. *męst*, o *męstom* (sj.) = mesto, næsta. — *nè re* nær; *nè rom* paa lag, mesto. — *av`gu* V. R. L., *ag`gu* L., o *ov`gu* K. S. o *av`gulęgə* (*óv-*) yvevættes, **R.** 18. — *óv`myḱy* o *åm-* altfor mykje. *óv`bo'i* o *ób`bó'i* d. s. > **ofboðit**; *óv`vęrḱe d. s.* K. S., bunde *n.*; *óv`læti* d. s. bunde *n.*; *óv`visa* d. s. bunde *f.*; *fælt* d. s.; *fælandə* d. s.; *fælun*(*n*)*ə* bunde *f. pl.* d. s : *fælunə jillt, kallt*, K. ofl.; *grovt, svært*. *nóutt, snóutt* (*nótt, snótt* oustlengst) knapt. *iddi* Mo, *iddə illə*; **gjarna** > *ǵönni jönnə*; *hęl'lə hęlst*; *væl*, ljodveikt *vl*; *jam`væl -vl* endaa; **þá** > *då*; *ænda* likevæl; *ændr* att, *ændr* o *då* ell *ændr* o *gåŋg* = eikor gongi. **núna** > *no, na* i oust; *æn`no ænnå*; *stondom*; *óftə, óftom* sj.; *titt* d. s. o *ti`dom* sj.; *sjęlla*; **lengi** > *læŋǵi læŋje* o *-ŋŋe*, **lengr** > *læŋ'gə, læŋgst, læŋgstom* o *læŋǵi* endeleg; **löngu** > *låŋgə*; **sídan** > *sea*; **fyrr** > *fyr're* o *førr*; *fór, altfór*; *al`li* o *al`lər* aldri; *ęi*; *iḱḱi iḱḱe*; *iŋḱi iŋkje* slett ikkje; *fulla*. **aptr** > *att*(*ə*); *att`åt* V. o *åt`åt* V. o *at`at* Mo R. L. K. S., i tillegg te, dessforutan. **nidr** > *ne* o *ne'ə* o *ne`ə*; **nedan** > *ne`a, ne`an* sj.; *ne`ate* (*-ti*); *ne`an-å* o *ne`andå* tett nedanfyre V. R., **R.** 542; *ne-å*; **nidri** > *ni'ri* o *ni`ri* sjaa p. 4. 5; **ofan oman** > *å`ma, å`mate, å`mafyri -fór -fy -fø -fe*; *å`mun*(*d*)*å* V. R.; *åm-om* osf. **R.** 566; *enn* o *inn*; *enni* Mo V. *ennan* (*i-*) ell *ennanti* (*innante*) = innanifraa; *ennafyri* (*i-*) *-fór* osf.; *ennanå* tett innanfyre V. R.; *når* lengr inne i stovo; *nårastə* lengst inne Mo, o *ennarst* (*i-*) o *ennst* (*i-*) sjaa **A.** 326; **út** > *ut*; **úti** > *ute* o *uti* Mo; **utan** > *uttan* o *ottan, uttanå uttanåt* **R.** 876. **utar** > *ó*(*t*)*år, åtar* u-, *tår* V.; *burt* o *bort, bur`tə, bur`ta*(*n*), *burtafyri -fór* osf., *burta strånde* = ifraa hi strondi. **heima** > *hęimə, hęimi* Mo; **heiman** > *hęima, hęimate* = heimanifraa, *fram*(*m*), *fram`mə*, **framan** > *frama*(*n*), *frama*(*n*)*te, -fyri*

[1] *her* o *der*, ell *hęr* o *dęr* rimar seg visst allstad i VTel.

-*för* osf.; **aptan** > *atta(n)*, *atta(n)fyri* -*för* osf. o *attarfyri* Mo. (**þá hit) fyrsta** > *fys̀stə* o *fyśstə*: *nár du fyśstə vi(l)*, *sö*, osf.; *fyśst(ə) du ƙæm ivi baƙƙen, sö æ du der* (bindeord). — *bẹrrə* S. K. L. R. V. Mo, o *barrə* Mo, *iƙƙe bərrə* d. s., *iƙƙe (h)öt* d. s.

Døme: *kåm enn (i-)*! *vẹr eǹni (innə)*! *sẹt dẹg enn-te*! *veńdn stænd' enna(n) dåln* = ut ette dalen; *nea vatni* upp ifraa vatne; *han ƙæm' ama bẹrji* ned ifraa berge. *visə ẹin ne ö nor* < **nidr ok nordr** R. 548.

De syner seg at mange av desse adverb tenar fyr styreord o bindeord og.

Nokre styreord.

om(m); *iđænom* ell *ijønom*. — *at* Mo L. K. S. *åt* V. R. ofl., *at-at* o *åt-åt*, *frå*, **ór** > o, o *oto*; **i hjá** > *isjå sjå, já* i oust; *mot*, *imotə*; *ẹt'te*, *ẹt'tər* i oust; *i*, *mæ*; **undir** > *oǹdə* — te adverb *oǹdi oǹde* —; **undan** > *onda*; **yfir** > *ivi*; **fyrir** > *fyri fyry firi fyre*, ljodveikt *fyr* Mo L., *for* L. K. Mo ofl., *fy* Mo, *fø* V. L. K., *fe* S. K. ofl. **R.** 218. **á** > *å* i samansetjing o i formel, elles *(up)på*; t. d. *utå' my're, ennå' (i-), eǹnanå* V. R., *ut'tanå, neǹan(d)å, å'man(d)å*. **af** > *av*, tenar for genitiv-høve: *son av olav, slötti av rysen*; sjeldnare gere andre ord same tenesta: *at*, *i*, *fyr*, *mæ*, *på*, *te* (*ti* Mo): *son te* o. (sameleis Eng. *to*, *in* osf.). *imiđđom* o -*jj*-, o *imylljom* oustlengst.

Fleire samansette: *eǹnmæ*, *ùtmæ*, u *tav*, *ut-ẹt'te up̀pi* osf.

Alle styreord, so nær som *iđænom* o *imiđđom*, k a n n styre dativ, endr o gong, i dei bygdir som brukar dativ; *om* do berre me ord som tyder dagstid ell aarstid; sjaa bøygjing: dativ o genitiv.

Nokre bindeord.

ok > *ö* (o, ó, å); *bådə* — *ö*, *böt(t)e* — *å* i oust. *mæn*, ljodveikt *mn*. *hẹll(ə)* o *ẹll* enn; *aǹt(ə)n* o *aǹt(ə)l* — *(h)ẹllə*; *iƙƙi antən (-l)* — *(h)ẹllə*, sjeldan: *iƙƙi kvårđen (ƙi)* — *(h)ẹllə*. *om(m)*, *kvår(ə)*: *han spurdə mẹg kvår* (*om*) *ẹg villə vẹra ute hẹll inne*; *kvår* er knapt brukande i oust. *som(m)*. **at** < *at(t)*. **at** fyre infin. (præpos.) > *ö*, o, ó, sumstad i oust *å*: *d'æ gött ö kåma hẹim*; *ẹttə-di'*; *fyr(för, fy, fø, fe)-di'* d. s., *fe dæ* d. s. S.; *av̀di* d. s. R.; *mæ di* d. s. i vest. *når* o *nær*; *fysst(ə)* so snart som; *mæ* medan; *enna (i-)*; *te dẹss* o *tess* o *te* til; *se* o *sea* sidan; *bẹst* just som, o *öllə bẹsst* (*ẹg kåm inn, sö* &c.); *æǹda* um endaa, fyr alt de; *uttas(t)*, *ottas* um inkje, mindr; *kvårə* (*dẹ æ*), korleis de so er, av tvo høve, Mo V. ofl.

Hendingsord ell verb.

Fleirtalsformi i indikativ notid er den same som infinitivformi. Ho er rett mykje i bruk i vest, helst do av dei stuttstava verb, dei som endar me *a* i infinitiv. Fleirtalsformi i fyrrtid er mesto heilt ute av bruk. Ynskjemaate (optativ, konjunktiv) av fyrrtid te dei stinne verb er rett mykje bruka, serleg te dei fysste rekkjunne; han er helst *i*-jamna av fyrrtid fleirtal. — Supin heve same forminne som inkjekyn te fyrrtid-partisip; endar daa i dei stinne verbi me *i* i Mo V. o lutir av L. o R., me *e* i dei andre bygdinne: *ęti*, *ęte*.

Refleksiv er bruka for resiprok og. De endar i vest — i Mo V. R. L. — me *st*, oustette meir o meir me *s*, enno i K. er de do: *slåst*, *minnast*. Dei yngre brukar refleksiv-formi fyr passiv jamt, o let henne daa tidare ende me *s*.

Stinne ell sterke verb ɔ:

verb me einstava fyrrtidform o ljodsprang i hovudtidinne; alltid er de *i*-fengen sjølvljod i indikatid notid.

I. rekkja: hev *i*-fengen sjølvljod fyre lang samljod i infinitiv; denne endar daa me *ə*. Kvitseidformi stend fyrst, der inkje anna er sagt.

	Infinitiv.	Indikativ fyrrtid.	Supin.
Ljodsprang:	*i* (*ę*, *ø*, *ɵ*, *y*)	*a* (*ȯ*)	u (o)

Dei vestlegste maali hev, som nemnt, lægt *i* te *e* framfyre *n*, o alle maali hev lægt *u* te o fyre *n*.

fiǹnə (*feǹnə*), *ęg fin̕nə*, (*pl. me feǹnə* i vest, men svært lite bruka), *ęg fann* (*pl. me foǹnə*, lite i bruk), *ęg føǹnə* (*e*) ynskjemaate fyrrtid, *foǹne* (-*i*) supin, *fonnen* (ə) partisip, *pl. fonnə*; *finn*! *pl. fiǹne* (-*i*)! *han æ ǩe finnande* (-*i*, -ə) = han æ kje te aa finnə, gerundiv o partisip notid. *fønne du dę, sȯ vöre dę væl. ęg hęvə fonne. finnast, dę finnst, fannst, hęvə fonnist* (*e*).

Me *finnə* fylgjest *spinnə*, *vinnə*; — *bində*, *ęg batt* (*pl. me bondə* sj.), *bonde*, *bitt*! *binde*! Sameleis *vində*. — *stiŋgə* (o *stiŋŋə*), *stakk*, (*me stoŋge*, sj.), *stoŋje* o *stonne* o *stoŋdi*, *stoŋjen*, *pl. stoŋgne*, *stikk*! *spriŋgə spraŋg sproŋje spriŋg*! (*kliŋgə*). *drikkə drakk* (*me drukke*) *druǩǩe* (*druǩǩi* vestlegt, i K. o S. jamnast *dröǩǩe*); sameleis: *sprękkə*. — *brænnə brann* (*me bronnə*), ynskjemaate fyrrtid *brønnə* (-*e*). Sameleis: *rænnə*. — *dęttə datt* (*me duttə*) *dutte* (-*i*, lengst i oust *dötte*). Sameleis: *glęttə*, (*k*)*nęttə*, *klęttə* forslaa, *smęttə*, *skvęttə*, *spręttə*; *bręstə*, *gnęstə*[1]; *vęlte*, *valt* o *vȯlt*, *vulte* (-*i*)

[1] *klęssə klass*? *v. n.*; *klęssə -tə v. a.* Tel.

o *vólte* (i oust), part. *vulten* o *vólten*; *svęltə svalt* o *svólt* (Mo ofl.; Fyrs.) *svulte* (-*i*), *sólten adj.*; **verda** > *vęrtə*, *vart* o *vórt*, *vórtə* ynskjemaate, *vurte* (-*i*) o *vórte* — er ikkje mykje i bruk utan i Grungedal o Rouland, annstad mesto berre i fyrrtid *vart*, o i *vęrtə fyrə noko* —; *snęrte* o *snórte*, *snórt* o *snart* sj., *snurte*; **gjalda** > *jęllə* (*ɟ*) *galt gulle*; **gnella** > *gnęllə* (*gnęddə* V. L. R. *nęddə* Mo) *gnall* (*dd*) *gnulle* (*gnuddi* i vest, *gnólle* S.), *gnęddande fróst* V,, *gnęddmælta* V.; sameleis Isl. **hvella** > *kvęllə* (*dd*) — *han æ kvęd'də i máli, talar* so *kvęllt* V. Mo — ; *skręllə* (*dd*; *skręllskót n.* allstad); *smęllə* (*dd*; *smęllfęit* allstad); *svęllə* (*dd*; *svóll* o *svód'də m.*, *svóll-döytt* allstad); **þverra** > *tvęrrə tvarr tvurre*; **hverfa** > *kvęrvə*, *kvarr* o *kvórv*, *kvurve* (-*i*) o *kvórve*; *glęppə glapp gluppe*; sameleis *slęppə*, *kręppə*, *skręppə*; *kvęppə kvópp kvuppe*; *vęksə* o *vaksə*, *vóks*, *vukse* (-*i*) o *vókse* (i oust), *vaksen adj.*; *vęrpə vórp vurpe*; *snęrkə* o *snęrķə*, *snórk*, *snurķe*; **skjalfa** > *sjęlvə skólv skólve* K. S. L., *sjævə skåv skåvi* (-*e*) V. Mo L. R., o sumt av K. o S. **søkkva** > *sękkə* (o *sęķķə*) *sakk sóķķe* K. o S., *søkkə* (o *søķķə*) *sókk suķķi* (-*e*) Mo V. L. R.; *kvękkə* (**A.** 403) o *kvøķķə*, *kvókk* o *kvakk* (sj.), *kvuķķi* (-*e*) Mo V. L. R. K., *gvękkə*, *gvakk gvóķķe* S., *ęg fękk ęin kvøk'kə* V.; **kløkkva** > *klękkə*, *klakk* o *klókk*, *kluķķi* V. ofl., *də klakk i męg*; **støkkva** > *stękkə* o *stęķķə* o *støķķə*, *stókk*, *stuķķe*; Isl. **hrøkkva** forslaa > *rękkə* o *ręķķe* o *røķķə*, *rókk*, *róķķe* o *ruķķi*; *røķķe* (*ó*) *me fram*, *vø* (*vóre*) *də væl*, ynskjemaate fyrrtid V.

tyggja > *tyɟɟə*, o *tyɗɗə*, *tyg'ge*, *tógg*, *tuɟɟe* o *tuɗɗi*; **þiggja** > *tiɟɟə* o *tiɗɗə*, *tig'gə*, *tógg* o sjeldnare *tagg* (*tág* < **þá** Fyrs.), *tuɟɟe* o *tuɗɗi* (o *tiɟɟe*); **høggva** > *hóggə*, *høg'gə*, fyrrtid *hóɟɟe* o *hóɗɗi*, sup. *hóɟɟe* o *hóɗɗi*, ynskjeform i fyrrtid *høɗɗe* (*ó*) V.; **syngja** > *syŋɟə* (*syŋŋə*) o *søŋɟə*, *syŋ'ŋə* o *søŋ'gə*, *såŋŋ* o *såŋg*, *soŋje* (o *såŋŋe* i oust); **(slyngja)** > *slæŋɟə* (*ŋŋ*) *v. n.*, *slæŋ'gə*, *slåŋg*, *sloŋje* (o *slåŋŋe*); **þryngva** > *træŋgə* (*ŋŋ*), *træŋ'gə*, *tråŋg*, *troŋje*, fyrrtid ynskjeform *trøŋje*.

II. r e k k j a hev stutt samljod ette ein sjølvljod som er stutt o jamnast *i*-fengen, i infinitiv; denne endar daa me *a*; nokre faae endar i vest me *jə* < **ja**, i oust me *ja* ell *a*. Fyrrtid hev helst *a*. — Vinje-formi stend her fyrst, naar inkje anna er sagt.

Ljodsprang: a) *ę* ell *i* — *a* (*å*) — *ę*
b) *ę* — *a* (*å*, *ó*) — *ó*

a) *lęsa*, *ęg lęsə*, *ęg las*, *me låsə* o *låsu* +, *lę̀si* (-*e*), *lęs*! *lę̀si* (-*e*)! *lęsandi* (-*e*, -*ə*). Sameleis: *drępa*, *ɟęva* (*j*) *gav*, *dęi gåvə* o -u +, *ɟęvi* (*jęve*), *ɟęv*! *ɟęvi* (*e*)! ynskjeform fyrrtid *ɟøve*; *ɟęta* (*j*-) *gat*, *dæe gåtə ķi ori* V., *ɟęti* (*jęte*). **kveða** > *kvea*, *kvè'ə*, *kva* o *kvo* Mo (o Fyrs. Set.), *me kvà'u* + Mo, *kvè'i* o *kvò'i* Mo (o Fyrs. Set.), *kveast* = stevjast, *hann kóst* (o *kóss*) *hava vóri dęr*; *lęka*, *lók* o *lok*, *lęķi* (*ķe*) Mo V. R. L.

K. S., sameleis *ręka, kręka*; *vęga, vog* (*våg* + = drap), *vęđi* (*je*) o *vóđi* Mo; *ręva, vov, me vovə* +, *vóvi* (-*e*), fyrr. ynskjef. *vø̀ve*. **bídja** > *bea, bé'ə, ba, me bà'ə* +, *bè i* (-*e*), *bè en, pl. bè nə* o *ben̉ nə* ~ *fennə* (finna) V.; *siꝁə* Mo V. R. L., *siꝁa* o *sita* L. K. S., *ęg sí'tə, sat, me såtə* +, *sę̀ti* (-*e*), *sit*! *siꝁi* (-*e*)! fyrr. ynskjef. *sø̀ te* +. *ęta, ę́tə, åt, me åtə, ęti* (-*e*), *ęt*! *ęti* (-*e*)! fyrr. ynskjef. *ø̀ te, ętandi* (-*e*), *d'æ ændå likə gòtt fø ętande*. *sjå, ęg ser, me sjå, såg, me sågə, sett, sjå*! *sjåi*! part. pass. *sed'də*, fyrr. ynskjef. *søje* +, *sjåst* = sjaa kvarandre; *liđđə* (*lijje*), *lig'gə, låg, me lågə, lęđi* (*lęje*), *ligg*! (*lijje*)!

b) *bęra, bę́rə, bar, me bårə* +, *bóri* (-*e*), *bęr*! *bęri* (-*e*)! fyrr. y. *bóre* (*bórə*). Sameleis: **skera** > *sjęra skar skóri*. *stęla, stól* V. Mo L. R. *stol* S., *stóli* (-*e*). *kåma, ꝁæ'mə, kåm, me kåmu* +, *kåmi, kåm*! *kåmi* (-*e*)! fyrr. y. *ꝁøme* (-ə), *samkåmu f*., *uppkomə f*. *sóva, só'və, me sóva, sóv, sóvi* (-*e*), *sóv*! *sóvi* (-*e*)! fyrr. y. *søve* (-ə); *han kåm sóvande*(*s*) *i sæla*.

III. r e k k j a hev stutt samljod ette ein sjølvljod som i infinitiv er stutt o oftaste *a* ell *ę*, o som i fyrtid er lang o. Sume verb svagar imillom denne rekkja o II. Vinjeformi stend fyrst.

Ljodsprang jamnast: *a* — o — *a*.

mala, mę́lə, me mala, mol, me molu +, *mali* (-*e*), *mal*! *mali* (-*e*)! fyrr. y. *møle* (ə). Sameleis: *ala, gala, fara, grava, skava* Tel.? (Agdir). *taka, tę́kə, tok, tęꝁi* (*ꝁe*), *takast* = brjotast, *dęi tękst* osf.; sameleis *aka, skaka*. *draga, drę́gə, drog, me drogə* L., *dręđi* (-*je*), *drag*! *drađi*! fyrr. y. *drøđe, dragast*. Sameleis *gnaga*. (O. E. **tredan**) **troda** > *tróa* Mo V. R. ofl. *trea* ~ *kvea* S., *trǿ'ə, tro*, (o *tróa* o *tróddə* R.), *trà i* (-*e*, o *tróa*). *svęrjə* -*ja, svę́rə, svor, svóri* (-*e*), *svər*! *svęrji*! *hęvja, hę́və, hov* sj. o *havdə, hāvt*, part. *hāv'də*. *slå, ęg slær, me slå, slo, me slogu* (-ə) L. o V., *slęđi* (-*je*); fyrr. y. *sløđe* (-ə); *slåst slæst slåst slost sleđist*. Sameleis *flå, klå, två*. **hlæja** > *læ, ęg lær, me læ, lo* o *lædde* (iser i oust), *lætt*; *han va lęikande* o *læande*. *stande, ęg stæn'də, me standə* +, *sto, me stogu* +, *stà i, statt*! *standi*! *standast stændst stost stà ist*.

IIII. r e k k j a hev stomnstaving som er tung anten av langt samljod ell av lengd sjølvljod som er *a* ell *å*, me *ē* i fyrrtid. Vinjeformi stend fyrst.

Ljodsprang: *å* (*a*) — *ē* — *å* (*a*).

gråtə, ęg græ'tə, me gråtə, gret, me gretə o *grətu* V. o Mo +, *gråti, gråt*! gråti! Sameleis *blåsə, låtə* < **låta** gjeva ljod. Men og: **låta** > *lata, ęg lętə, me lata, let, lati, lat*! *lati*! V. Mo *ęg skó lata dęg ępli fø* (*fy*) *tvo dala* (ə); *han lę́tə sęg alli te* gere seg aldri umak; *lat at'tə hu're*! O: *lęta, let, lęte* = lata, L. K. S. *låtast* døy, *han lætst, lētst* o *lēst, hevə låtist*. O.: *låst* lata som, oftast *lass, ęg læss*(*t*), *less*(*t*), *hęvə låss*(*t*). **halda**

> *hallə, ęg hęll'ə, me hallə, hēlt, halli, hallt! halli! gaŋge, ęg ɟæŋ'gə* (*jæŋŋə*), *me gaŋge, ɟekk* (o *jękk*), *me ɟeŋ'gə* o -u +, *ɟæŋji* (*jænne*), *gakk! ganɟi!* fyrr. y. *ɟøŋje,* (-ə). *haŋgə, hæŋ'gə, hekk, me heŋgu* +, *haŋg! haŋɟi! haŋgi. få, ęg fær, me få, fękk* o *fekk, me feŋge, fæŋɟi* (*fænne*), fyrr. y. *føŋɟe. faddə* (*ll*), *fęd'də* (*ll*), *fallt*[1], *faddi* (*falle*). **hlaupa hljóp hlaupit** > *löupe löy'pə løp loupi* (-*e*) o *löpi* Mo V. — **heita heitir hét heitit** > *hęitə hęitər hét* V. Mo (o Fyrs. Treungen, Agdir, Dal.) o *hęit(t)ə* L. R. K. S., *hęiti* (-*e*).

V. rekkja. Vinjeformi stend fyrst.

Ljodsprang: *i — ęı — i* (*ı*).

bitə, ęg bi'tə, me bi'tə, bęıt, me bıtə + V. *bitu* + Mo, *biti* (-*e*), *bit! biti! bitast, bitst, bęı(t)st, bitist.*

Sameleis: *slitə, dr—, sj—*; **hlíta hlítti** > *litə* stola, lyda raad, *ęg li'tə lęıt* S. ofl., men og *littə, liti* o *litt.* (**hníta** > „*nitə neit*,Tel.“ **A.**, *nita, nitar* V.).

bída > *bi*(*ə*), *bi'ə, bęi,* ikkje mykje i bruk: *dęr bi' ķi kviķen,* der finnst ikkje k., *dęr bęi ķi* V. R. L.; *kvör bidigə da'gə* (o *biənde*). **lída** > *liə, li'ə, lęi, lèi* Mo V. ofl. *lèe* L. ofl. *li'e* i oust. Me *liə* fylgjest (**w**)**rída** > *vriə*,**rída** > *riə, ri'ə, ręi, me rèu* V. o Mo +, *rèi* (*rèe* L. *ri'e* S.); **snída** > *sniə, skriə, sviə.*

risə, ri'sə ręis risi. Sameleis: *f—, grisə* = grina Mo V. sj., oftast *gri'sər gristə*; *rivə, skrivə* (i Agdir *skriva skrivar, -a* som i N.), *klivə, svivə, trivə*; *blivə bli'və blęiv blivi* 1) koma burt, døy; 2) = verta; jamvæl i denne tyding heiter de jamnast *blivə* i Mo V. L. (o Fyrs. Set.), men ogso, helst i oust, *bli blęı blitt*[2]. *gripə, vikə, svikə, skrikə*; *sigə, migə, stigə,* (*digə* **R.** 98). **hvína** > *kvene* Mo V. L. R. *kvine* L. R. K. ofl. *gvinə* S., *kvé'nə* o *kvi'nə, kvæen* V. *kvęin, kveni* Mo V. L. (-*e*) R. (-*e*) o *kvine* L. R. K.; sameleis: *grinə* (-e-), *rine* (-e-) V. (**A.** 603), **skína** > *sjenə* o *sjinə*; *glinə* Mo? (Fyrs. Set.).

VI. U-rekkja. Vinjeformi stend fyrst.

hrjóta > *rjotə* dette ut, snarke, *ry'tə, me rjotə, röut, röti*; *də röut ęı rötu* ei steinskrida gjekk ut. Sameleis: *brjotə, fljotə, nj-, tj-, trj-,* **hljota** > *ljotə,* **skjóta** > *sjotə, sjy'tə, sköut, sköti*; **gjóta** > *ɟotə* Mo? (Set.); *njosə, frjosə,* **gjósa** > *ɟosə ɟy'sə göus gösi*; **kjósa** > *ķosə, grjosə* grysja; ***drjósa** O. E. **dreosan** > *drjosə* Mo V. L. *dry'sə dröus drösi* Mo V. L. R. K. S. = drysja; *sprutə* (o *sprjotə* = sprøyta) *spry'tə spröut spröti*

---

[1] denne Danske misformi er den vanlege i VTel. o kannhende den einaste; o *fall?. hallə helt* hev kannhende studt *fallt.*

[2] detta laagtyske *blivə,* som hev fenge tvo mesto motsatte meiningar — sameleis som i Dansk — hev i VTel. meir enn halvt uttrengt **verda** > *vęrtə*; sjaa p. 31.

K. ofl.; **snyta** (ti) > *snytə sny'tə snóut snóti* R. 732; *slutə*, (*sly'tə*?) *slóut* (*sloten* Li) Mo V., elles *slu'ter sluttə*; **bjóda** > *bjoə by'ə bóu bó'i, bó'en, pl. bó'nə*, o *bóynə* Mo; **sjóda** > *sjoə* som *bjoə*; **rjoda** > *rjoə ry'ə róu ro'i* smyrja. *guve* o *ɖuvə*, *ɖy'və góuv góvi*; sameleis *nuvə* V. **A.**, **rjúfa** > *rjuvə*, *kluvə* **A.** (o Oustlande), *drjupə*, *krjupə*, *grjupə*, *gljupə*, *supə*, *fjukə*, *rjukə*, *strjukə* (*me stróku* + V. Mo) *ljugə*, *fljugə*, *smjugə*, *sugə*. Dessutan: **þysja** > *tysjə ty'sə tóus* K. (o Fyrs. Set.) elles *tuste*; *knysjə kny'sə knóus knósə* K. Høydalsmo (o Fyrs.), elles *knustə*, *knust*.

Linne verb

er verb me tvostava fyrrtid-form o inkje ljodsprang, o me same sjølvljod i indikativ o infinitiv notid.

I. Verb som i fyrrtidinne hev eit tillagt *də*, ell *tə* ette *t*, *s*, *p*, o *k*. Vinjeformi stend fyrst.

Sumtid hev fyrrtidformi *di* o *ti*, fyrst orde hev heldr sterk ljodtrykk.

A. Denne rekkja hev stutt samljod ette stutt o *i*-fengen sjølvljod, *ę* ell *y* i notid indikativ; denne hev einstavings tonelag; infinitiv endar me **ja** > *jə*, oustlengst oftast *ja* ell *a*. I fyrrtid-forminne hev dei hard sjølvljod, som er den upphavlege stomnljoden attkomen (attvend ljod).

Fyrrtid-formi endar me *də*, o me *tə* ette klanglous samljod; supin endar me *t*, partisip passiv me *d* ell *t*.

velja > *vęljə* (*-ja*), *ęg vę'lə, me vęljə* (*-ja*), *vāldə, hęvə vālt, pts. vāl'də, vęl! vęlji* (*je*)! (*val n.*). Sameleis: *dvęljə*, refl. *dvęljast dvęlst dvāldest dvālst* (*dval n.* Berg.); *vęrje vārdə* (*var n.*); *bęrja* (*på*); *kręvjə krāvdə*; *vęvjə vāvdə*; *ęsjə ę'sə āstə* Aamotsdal ofl., annstad *æsə* (*-tə*); **hvetja** > *kvęķķə kvę'tə kvattə* (*kvat n.*), *gvęķķa* S.; *męķ*(*ķ*)*ə mę'tə mattə* = meta; *vænjə væ'nə vāndə vānt vān'də* V. ofl., *vandə vant van'də* L. ofl. (*va'ne adj., vani m.*), *vænjast*; *tæmjə tæ'mə tāmdə tāmt* (*tami m.*); *læmjə*; *sæmjə, ljå'rn æ ķi* uppsāmdə; *væmjast*; **bledja** > *blea* o *blæa*, *bler* o *blær*, *bladdə*, *blatt*; *tęljə* (*-ja*) *tāldə tālt* (*tāldə* einkvarstad, *tāl n.*).

dylje dy'lə duldə (*ū*) *dult* (*ū*) (*dul n.*). Sameleis: *myljə*, *kyljə* o *kylja* brenna kol L. K. S., *yrjə*, *myrjə*, *smyrjə*, *spyrjə* (*spørjə*, o *spørja* i oust), *spyrjast*, *spyrst*, *spūrdest*, *spūrst*; *dyvjə duvdə*, *grypjə gruptə*, *rysjə rustə* (*rus* o *rós n.*), *grysjə*, *drysjə* = *drjosə*, *flysjə* (*flus* o *flós n.*), *bysjə* (*bós n.*), *trysjə* (*trós n.*). **dynja** > *dønjə* o *dynjə* o *-ja*, *dōndə*, *dōnt*; sameleis: **hrynja** > *rynjə* (*-ja*) o *rønjə*, *drynja*, *skrynja*, *stynja*; *grymja* o *grømjə* V. Mo *grōmdə*; *glymja*; **flytja** > *flyķə flyķə* o *flyta*, *fly'tə*, *fluttə flutt* **rydja** > *ryɖɖə* o *ryjjə* o *ru* (oustlengst), *ryr* o *rur*, *ruddə*, *rutt*; **stydja** > *styɖɖə* o *styjjə* o *stø*, *stør* (*styr*) *studdə*, *stutt*; *snyɖɖast snyst snuddəst snust* felle haar, verte snoden ell snaud Mo V. L. (o Fyrs. Set.), sjeldnare

snyḑḑə o *snu* **R.** 732; **symja** > *sømjə* o *symjə* o *-ja*, *såmdə*, *såmt*, *såm'də adj.* (**syndr**); **skilja** > *sjilje* sj., ofstast *sjyljə* o *sjøljə*, *sjūldə sjūlt*, *sjyljast sjylst sjlūldest sjūlst.*

Utan attvendljod: **setja** > *sęķə sęķķə*, o *sęta* i oust, *sę'tə sęttə sętt. sęljə -ja*, *sę'lə sęldə sęlt.*

B. Alle einstava verb som endar me stomnsjølvljoden hev *r* i indikativ notid, *ddə* i fyrrtid, *tt* i supin o *dd* i partisip. Mange hev vorte einstava me di at ein stomn-ð hev burtsvina.

så, *ęg sår*, *me så*, *såddə*, *sått*, *såd'də*. Sameleis: **gá** > *gå*, *spå*, *nå*, *trå*, *må*; *strå* o *ströyə*, *stråddə* o *ströyddə*; **kjá** > *ķå* **R.** 393; **tjá** > *te*, *få* bleikje, *bu*, *tru*, *kru*, *snu* < **snúa**, *snu* = *snyḑḑə*, *ru* = *ryḑḑə*, *gnu*, *ro*, *gro*, *sy*, *spy*, *fri*, **flœda** > *flø*, **rœda** > *rø*, **ráda** > *rå*, **strída** > *stri*, **stedja** > *ste* (o *stea*, *ar*, *a*); **gledja** > *gle* (o *glea*, *ar*). **geya** > *ḑöy*, *jöy*; **deya** > *döy döyr*, *döyddə* o ofstast *dø'ə* < **dœdi** (sjaa Fritzner: **deya**). Dessutan: *lóa* hava rom te, *ęg lór*, *me lóa*, *lóddə*, *lótt* V. Mo (Fyrs.: *lo loddə*; ØTel. Ma.: *løa*).

C. Verb som hev tvo stavingar i alle formir so nær som bjodemaate o supin, me *er* ell *ər* i notid o me *də* ell *tə* i fyrrtid, *t* i supin; *də* fylgjer ette *g* (*d*), *v*, *m*, sumtid ette *l*, *n* o *r*; *tə* ette *k*, *p*, *t*, *s* o tidt ette *l*, *n*, *r*.

1. Me *i*-fengen sjølvljod i tung staving.

dœma > *dømə*, *ęg dømər* (*er*), *dømdə dømt døm'də*, *døm*! *dømi* (*e*)! **ly'sa** > *lysə lysər lystə lyst*, *lys'tə*, *lys*! *lysi* (*e*)!; *lyftə lyfter lyftə lyft*; **fœda** > *føə*, *føər*, *føddə føtt fød'də*, *fø*!

Me *dømə* fylgjest *sømə*, **rýma** > *rømə*, *glyma **A.** > *glømə*, o *glymə* S., *glöyme*, *dröyme*, *töymə*, *ströymə*, *röynə*; **skemma** > *sjæmmə*, *sjæmmast sjæmdəst sjæmst*; *klæmbe* (*mm*); **kvæfa** o **hvælfa** > *kvævə*, **leifa** > *löyvə*, *döyvə*, **hlífa** > *livə*, *førə*, *lærə*, *styrə*, *höyrə*, *ķöyrə*; **kenna** > *ķænnə*, *rænnə*, *brænne*, *tænne*, **spenna** > *spænnə*, **sperna** > *spęnnə* (*æ*?), *vęrmə*, *nęvnə*, *stęvnə*, *ęgnə*, *siglə*, *rignə riŋ*(*n*)*de*; **skygna** > *sjygnə sjyŋ*(*n*)*də*; *lygnə*, *lyŋ*(*n*)*də*; **herda** > *hørə*, **myrda** > *myrə*, **gerda** > *ḑærə*, **vyrda** (i) > *vyrə* ofl.

Me *føə* fylgjest: **klæda** > *klæə*, **hlýda** > *lyə*, **reida** > *ręıe*, **leida** > *lęıe*; *lęıast v. recip.*, *lęiəst* (e), *lęiddəst lęıst*; **eyda** > *öyə öyddə öytt* osf.

Me *lysə* fylgjest: *löysə*, *visə*, *missə*, *lęssə*, *kvęssə* (*gv-*); *møtə*, *møtast møttəst møtst*; *bytə*, *ytə*, *sytə*, *ḑætə*; *mennə* (*-i-*); *sønə* (*synə*), *sønast sønəst søntəst sønst*; **hvíla** > *kvilə* o *gvilə*, *mælə*, *ķølə*, *sjęrpə* (*av skarp*), *slęppə*, *klyppə*, *löypə*, *döypə*, *stöypə*, *söypə*, *glöypə*, *gröypə*, *svęıpe*; *spiddə* o *spillə spiltə spillt*, sameleis *stiddə* (*ll*), *feddə* (*ll*), *smęddə* (*ll*), *fyddə* (*ll*),

tyddə (*ll*), **brydda** > *bryddə* Mo V. R. L., o *bryllə* L. K. S., *brylltə*, *bryllt* **R.** 67; *yddə* (av odd), *ylltə yllt* **R.** 922; desse tvou sisste hev skapa seg ette *fydde* (*ll*) paa ein maate.

Me *lyftə* fylgjest flestalle som endar me ein samljod + *tə*. T. d. **rétta** > *rettə*, *hęftə*, *giftə*, *ristə*, *fęstə*, *lystə*, *ęltə*, *vęltə*, *sprętta*. Sameleis, paa lag, dei fleste som endar me *də*: **senda** > *sændə sænntə sænnt sænn'də* (*'tə*); *bændə*, *hændə*, *vændə*, *lænde* (o *-ar*), *strændə* (o *-ar*).

Tungstava verb som geng ut paa *ꝁə* (*ꝁə*) o *ǥə* (**gja**) høyrer hit; dei fleste; dei misser *j* i fyrrtid-forminne o bjodemaate eintal. T. d. *søꝁə søꝁər søktə søkt*, *søk*! *søꝁi* (*ꝁe*)! *byǥǥə byǥǥər byggdə byggt*, *pts. bygg'də*, *bygg*! *byǥǥi* (*-jje*)! **nœgja** > *nøǥə* (*-j*) *nøgdə nøg*(*k*)*t*, *pløǥə pløgdə*, *böyǥə böygdə*; **leig(j-)a** > *lęiǥə* (*jə*) *leıgdə*; *viǥə*, *dryǥə*; **fylgja** > *fyjə* (*ǥə*?) *fygdə fygt*; **syrgja** > *syrǥə syrgdə*; **þyngja** > *tøŋǥə* (*tyŋjə*, *tyŋŋə*) *tøŋgdə tøŋkt*, *øŋǥast* (*yŋjast*) *-gdest -gst*; *læꝁə*, *tænꝁə*, *tryꝁꝁə*, *vęꝁꝁə*, *tęꝁꝁə*, *ręꝁꝁə*, *søꝁꝁe* ell *sęꝁꝁə* ɔ: faa te aa søkke, osf.

2. Hit høyrer halvvegs desse me hard o lang sjølvlod: *lutə lutər luttə lutt*, *slutə*, *skutə*; *dusə dūstə*, *kurə kūrdə*, *lurə lūrdə*, *sturə stūrdə*; *drupə drūptə* S., *glosə glōstə*, **kaupa** > *kóupə kóuptə*, *kóptə* oustlengst; *lānə lāntə*; *hukə huꝁər hūktə* (o *-a*).

3. Verb me upphavleg lett staving o infinitiv paa *a*. **una unir undi unat** > *ona*, *ęg onər*, *me ona*, *ondə*, *ont*, ogso *onast*; **lifa lifir lifði lifat** > *livə*, *ęg livər*[1], *me liva*, *livdə*, *livt* (*lift*), *liv*! *livi* (*-e*)! **þola þolir þoldi þol(a)t** > *tóla*, *tólər*, *me tóla*, *tóla*, *tóldə* o *tōldə*, *tólt* o *tōlt*, *tól*! *tóli* (*-e*)! *tóləlęgə* Mo V. L. *tólalęg* K. S. Sameleis som *liva*: *lava*, *vara*, *spara*, *gapa gaptə* (men: *han gapa sęg*, gjorde seg te gap S.), *skapa* (*-tə* o *-a*); *raga* (o *vraga* Mo V. **R.** 581) *rajər*, *me raga*, *rāgdə*, *rāgt* (*rāgkt*); *duga duǥər*, *me duga*, *dūgdə*, *dūgt* (*dūgkt*) o *duga*, *dugalęg* o *dūgəlęg adj.*; *vaka*, *vaꝁer* (*ꝁər*), *me vaka*, *vāktə*, *vākt*.

II. Verb som er tostava i alle formir, o som hev *ar* i notid o *a* i fyrrtid-forminne: A-flokken.

1. Verb me upphavleg lett staving o infinitiv o imperativ eintal endande paa *a*.

svara, *ęg svarar*, *me svara*, *svara*, *ęg hęv svara*, *svara*! *pts. svara*. Sameleis: *tapa*, *tręga*, *tęva*, **lita** > *lita*, *lóva*, *móka*, *bóra*, *nóa* (o *nóddə* = **hnjóda**), **knoda** > (*k*)*nóa*, **skoda** > *sköa*, *musa* kviskra, *skipa*, *spila* (*spela*), *hata*, *fata*, *stava*, *vasa*, *baka*, *smaka* ofl. *spila ò tapa du*! — **sama** (**-ir** o **-ar**) > *sama samar* o *samər*, *sama* o *sāmdə*, *sāmt*; *samalęgə* o *sāmulęgə* (***sōmu-**).

[1] dette fell i Mo V. L. R. K. ihop me notidformi i eintal av *līvə* < **hlifa**, berre at dette sumtid høyrest lite lengre; Selljor: *leva*.

Nokre faae me **-ja** høyrer hit: *hęrja, vitja, klyvja* S., *brykja* S. *bryḱə* V. ofl.

2. Verb me tung staving o infinitiv me *ə*, o imperativ eintal me *ə* (*e*) ell utan ending.

kasta > *kastə, ęg kastar, me kastə, kasta, hęv kasta, kast(ə)*! *pts. kasta.*

Sameleis: *takkə, lettə, rettə* gjera rett, **hræda** > *ræə, lęitə, trættə, væntə, ęǵǵə* (*jj*), *knęǵǵə* (*jj*), *męinə* (*æe*) verte te meins, (men *męinə męinar męintə męint* hava ei meining), *visə* < **vísa** (**-ar** o **-ir**) ofl.

Refleksiv hev berre ei form i alle høve: *ottast, oast* V. Mo K., *kannast, dagast, ondrast, kappast, lukkast, ræast* = verte *ræd'də*, **ferdast** > *færast, trasast.*

Te A-flokken høyrer dei fleste verb. Alle som er tilskapa av andre ord me tillegg av *ra, sa, la, ma, na, ta, ka, ga*; t. d. *aŋgrə, hugsə, viŋglə, busmə, gasmə, trasmast, gulnə, tagnə, grønkast, bloggə* < **blóðga**. Alle desse o sume andre vilde verte heldr tunge aa uttala um dei fekk tillagt *də* ell *tə*: *æslə, aŋgrə, saknə, vatnə, timrə*, fyrrtid *æsla*, osf.

III. Anomale ell regellouse verb.

vera > *vęra, ęg* (*me*) *æ, ęg va, me våru* + Mo *vårə* V. L., fyrrtid y. *vörə* o *vø* o *værə* (Fladdal ofl.), *vöri* (-*e*), *vęr*! *vęri* (-*e*)! *han blęiv hęr vęrandə* (-*e*, -*i*); *hęr æ ḱi vęrandə*; *vören adj., sövören, glavören* osf.

hafa hefi(r) > *hava, ęg hę've* (*hę'və, hęv*), *me hava* (mykje i bruk), *ęg ha'ə* o *ha'i*, ynskj. *hø'e* (mindr i bruk) *haft, hav*! *havi* (-*e*)! *pts. hav'də.*

vilja vildi viljat > *viljə, vilja* S.; *ęg vi, me viljə* o *vilja, ęg villə, ęg hęvə villt* ell *vilja* (ell *villa*, i oust).

skulu, skal *pl.* **skulu** > (*ō siljə* Mo V. sj.) *ęg* (*me*) *ska* Mo, *skö* Mo V. L. R. K., *skå* oustlengst; **skyldi** > *sillə*, o *skullə*; *ęg hęvə sillt*, o *skulla* o *skult* i oust.

(fyrir)moga > *möga* Mo V. R. L. K. (o Bykle; Fyrs. o Set. *mögə*, Num.: *mågå*), *måj*(*j*)*a* S. (o Bø), *ęg må, me mögu* Mo, *möga* V. R. L. K. (*me mågå* Num.), *måttə, mått*, ynskj. fyrr. *møttə.*

kunna > *konnə, konja* S. (o oustanfyre), *ęg kann, me konnə, konna, ęg hęvə konna* (*konja*), fyrr. y. *ḱønne* (-*ə*).

þurfa þarf > *turvə, ęg tār, me turvə, turtə, turt*, fyrrtid y. *tyrte* (-*ə*). (N. **munu** er knapt i bruk i VTel.).

bera, byrja > *ęg bęrə* V. ofl. (jf. **mér berr**), *burde, burt.*

plaga (infinitiv er knapt bruka); notid o fyrrtid: *ęg* (*me*) *plag* ell *plaga* Mo V. R. L. K. S., o notid *plagar* L.

ęg (*me*) *va'ni* = plaga Mo V. R. L., *ęg va'ni ǵęra dę*; ogso *ęg æ va'ni te ǵęra dę.*

þora þordi þorat > *tóra*, o *törja* K. S., *ęg tö'rə, me tóra, tördə* o *tö'rə, tört* o *tört.*

Desse verb vert bruka som helpeverb ɔ: me supin ell infinitiv av andre verb te aa fylle ut ell brigde paa meiningi. *få, ljotə* o *vęrtə*, o de laagtyske *blivə* ell *bli* er helpeverb, dei og.

Fleirtal i notid o ynskjeform i fyrrtid av helpeverbi er mykje i bruk, helst i vest. Vil ein seia at noko høyrer framtidi til, brukar ein do oftast notid-formi av verbe; sumtid tek ein *fær*, or *få*, te help, sumtid *ķæm te*, or *kåma*; ovsjeldan *skal* o *vil.*

Døme paa bruke av dei regellouse verbi: *han ķæm at'tə snart*, er framtid, *ęg sko snart kåma*, er ein lovna, ell: de er min skyldna. *ęg vi kåma imórgo*, er min vilje. *ęg fær dę snart ifrå męg*, er framtid. *ęg fær snart dętta höy-grandi ihopraka* o *innķöyrt* er (fullførd) framtid. *når ęg hęv* (ell *fær*) *lęsst av höy(tt)i, ķæm ęg inn*, er fullførd framtid o framtid. *du fær koma tilęgə, skö me blivə færigə*, ell: *du lýtə, du må. du ķæ'mə te möga gęra dę, hann gę'və sęg alli. du fær spara męg! du ķønnne* (*ķynne*) *væl hava gort dę, hø'e du vilt*, ell: *du høe væl konna gjort dę —. me høe löti fonni* (ell *fennə*, inf.) *ķy'nə, høe me leita. vörə* (*ø*) *dę sö væl, at ęg måtte kåma imórgo! du tyrtə alli bry dęg, saə han* (*sa'n*), *han sillə gęra dę sja'və; han høe* (*haddə*) *silt gort də långə, mæn han konna ķi plænt, då du villə. byfokk va'ni kaddas(t) fantar*, ell *dęi plag(a) —. prinsęssa blęiv vęrandi* (*e, ə*) *mæ dn langə nó'sə. no bli'və* (*vęr'te*) *du sö sto'rə. ęg haə hęllə villt sövi. allt dę han åttə ó hai*, ell *haə ö åtti.*

---

eiga átti átt > *ęigə, ęi'gə, åttə, åtť.*

vita veit vissa vitat > *vita* (o *e* S.), *ęg vęit, me vita* Mo V. R. L. K. S. *vitu* Mo, *visstə, visst.*

gera > *gęra* o *jęra, ęg gę'rə* (o *jęr* S.), *me gęra, ęg gå'rə* Mo V. o *jo'rə* Mo V. L. R. K. S., *gårt* o *jört*, fyrr. y. *görə, gęr! gęri! pts. jör'də.*

segja > *sęja* o *sęia, ęg sęje* o *sęiə, sa'ə, sakt, sęg! sęji* (*-e*); *sag'də.*

þegja > *tija* Mo V. R. *tęia* o *tia* lengr i oust, *ęg ti'jer, tāg'də, tāgkt* (*tāgt*), *tig! tiji* (*tije*)! *də va ķi tęiandə töl på'n*, han gav seg i eino.

leggja > *lęggə* (*jj*), *ęg lęg'gə, la'ə, lakt, lęgg! lęggi* (*-jje*)! *pts. lag'də.*

þikkja > *tiķə* (*tiķə, tiķa*), *ęg tiķə, me tiķə* o *-ķa, tottə, tott*, fyrr. y. *tøttə, pts.* (*hann æ om-*)*tot'te. ęg totte vont i'n. — tiķas(t), ęg tiss(ə)* o *tyss* sj., fyrr. *tos'sə* o *toss*, meine um seg sjølv: *hann tiss vęra noko; da toss honn vęra kar.*

valda > *vęl'lə, ęg vęl'lə, valdə* o *völdə, völlt.*

ýskja **øskja** > *yssjə* o *øssjə*, *ęg yssjər* (o *ø*), *ykstə* o *ykstə* (o *ø*) Mo V. L. Mæn og, kannhende oftare, *ønsjə ønsjər øŋ(g)stə øŋ(g)st*.

hjalpa > *jęlpə, jęl'pə, jęlptə, jęlpt*.

ausa > *óusə, öy'sə, óustə, óust*.

Maali i Vest-Telemark merkjer seg ut me sin rikdom paa ord, baade gamle o ny-runne. Dei hev t. d. ei ovmengd me kvennkynsord som er *u*-jamna av **a** (**a** — **ö**); o ei mengd me abstrakte kvennkynsord i fleirtal; sjaa p. 5. 21. Dei hev mange verb som er laga or eldre to me ein *m*, serleg ette ein *s* i stomnen; t. d. *busmə* (te busa), *durmə* (*dusmə*), *gasmə* (*te gasa*), *trasmast*, *glösmə*, *glusmə*, *rusme*, *kvisme* (sjaa kvisa **R**. 454. 455), *grismə* (grisa), *grusmə*, *drusmə* ofl. Dei brukar endinganne **are** (mindr), *iŋji* (*inne*), *ål*, *sklęg*(ə); endingi *ål* ell *al* er do heldr riv baade oustanfyre o vestanfyre og. Dei hev, helst i vest, heldr lange ordformir, som vert uttala me vegtug, ikkje kvass ljodtrykk; t. d.: *ly''ķy'lə*, *vi''jjē'rə pl. vijjerar*, *dógurə* ell *-i*, *bu''an'de* (*-i*), *gaŋgande*, *standande*. I alt dette, som no er nemnt, o i ordval o ordlag, o i mangt anna, slær Vest-Telemark lag me Niddalen, Tovdalen o Otredalen; de syner seg, at de er eit stykkje Oust-Agdir upphavleg, endaa mange av dei stutte merkje-endingar er Oust-Norske.

Maalprøvor.

Vinje.

Toŋga hęv alli slik ånn, som når dęr æ så i tånn.
D'æ kle'nə ķyr som ven'nə på kå'vęn.
Lat fug'ln fjukə, te fjörinnə dętt av.
Slikə fuglar hava snart avsoŋji.
Də felar ęin snyd'də på alē o ęin skryd'də på tonna.
Spręt'tə ó fenn', solsjen o vend gęv iķķi maŋgə höystråe enn.

Dęr æ só vēnt i Venjə ķyrķə
dęr brurinnə gæŋg' i flöķķir[1];
dęr tar eŋjen dæe ljose bęra;
də lysər av brurəlöķķe.

---

[1] *flöķķir. flökkar* er og mykje sagt.

Dænn ti sou'ən konna tala, ba han:
klypp męg iŋķi i krona,
mæn raka męg væl onda ķenn;
sö skö ęg ęta jarvistən[1],
som fysst i lå'a ķæm' enn.

Bjönn'n sęıə:

Bånəgråtən ö felələtən luar sö vēnt i mitt öyra;
mæn tutarhönni ö laŋgəluən jagar męg ivi hęıar.

Koŋg olavs dröu'mə (umsett fraa Gamal-Norsk ve Olav Fetveit).

Da olav ha stęllt upp hæ're sē, va bøndan(n)ə ændå iŋķi kåmnə ne're ennåt. då saə koŋjen at hære sillə sęķķə seg å kvilə sęg. Koŋjen sęttə sęg da sja'və ne, ö addə krigsfoķķe hass. dæe såtə romt. koŋjen hadda sęg ö la hövui på netti hass fenn arnason. snęvnən kam då på'n, ö'n söv ęit bil. mæn no såg dæe böndəhære, som stęvndə imot dæe ö ha sętt upp męrķe sē, ö də va ęın svæ'rə mængdi mæ fokk. fenn vęktə då koŋjen ö saə, at bøndan(n)ə no kåm farandə imot dæe. Då koŋjen vakna, sa'n: kvi vękte du męg fenn, ö lēt męg ķi njotə dröu'mn menn? fenn svara: höt du sö dröymdə, sö va də no męi nöu på fø dęg ö vaka ö ręıə dęg te møtə hære som fęr imot kånn; hęll ser du då ķi at heilə bondehopən no æ kåmen? koŋjen svarar: dæe æ ænno iŋķi sö nerə kann, at ęg iŋķi hęllə ha villt sövi. Fenn spurde: höt dröymdə du då, koŋjə, sē du tiķi du hęvə misst sö myķy mæ dę, at du iŋķi fękk vaknə av sjavə dęg? Koŋjen sęiə no dröu'mn senn: han toss sjå ęin hå'gə stidji ö gaŋgə upp ętt'n sö hågkt i ve'ri, at 'n søntest hemiln öpnə sęg ö stidjen sja'və nå dęr upp. ęg va nęttupp samstondəs kåmen på ęvstə sti'dji, då du vęktə meg. Fenn svarar: iŋķi tiķi ęg dænni dröu'mn sö go'ə som du; ęg mæener at dętti spår dęg fęigə, æ dę som barst dęg fyri anna hęll svęvnørskə.

Dę skö iŋjen oŋge djęra
gamallə mann'n hæ'i:
han djæŋg o luddrar mæ senom stav'ə
o slit iķķi skarlaks klæ'i.

Eg hęv æe djæntə, ho æ so fe'nə,
at so'le må ķi på hæna sjenə:
ęg hęv æe jæntə sö framifrå
at sole må ķi på hæna sjå.

[1] = vistur, R. 915. 372.

Noragustə.

Æ hẹr bẹrrə ƙət på jo're?
Mann, du son av apəkat'tn,
höyr no hægstə visdomsore!
ly, ȯ gan, ȯ lyft på hat'tn!

Dæe som brout idjænom sko'va,
vavd ihop av tankəlöusə,
fengə, sē dæe misstə ro'va,
då sȯ myƙy mẹı i hou'sē.

Mannəvit! du storə, stöltə,
hosi kåm du på ȯ lẹıtə
ẹtte fa denn ondə höl'tē
su i afrika dẹ hẹıtə?!

Lågkt du lẹıta, da du fann'n.
Hẹlləs vani hågkt du fara.
Vart du hẹıltupp te ẹın ann'n,
sē du dẹg frå båndē klara?

Fa denn fonnen nı'ri gra'se!?
dẹtti som du læŋji glöymdə,
mæ du vor dẹg enn-i va'si
ȯ om nöko anna dröymdə!

No av alt, som te æ, djera
dæe dẹg te dn æenast storə.
Mann'ə! liter du mæ vẹra
vitugastə dyr på jo'rē?

Gle sẹg dænn, som kann, i byti!
nar me hẹlləs vø som dyrē,
tott' ẹg mẹst dẹ vø ẹit lyti
hava ann'n hug hẹll ƙyrē.

Smatte no på dænna saŋ'ƙen,
ut o ti'ēs visdom ronnen,
dænn som av »dn friə taŋƙen«
ne'-på jorē no æ fonnen.

Noragustə m. vindgust fraa Nord < N. **gustr**. *fa denn* far din. *hosi* korleis. sē sid(an). *vani* plagar. *vø* vere. *saŋk'ə* m. budraatt.

Fri?! på lag som bęk̄k̄en, når'n
ne utivi bęr`jē silar,
fødd av snjor ó sol om vår'n,
lægstə lęi åt sjø'ən kilar.

Eŋjen ivi dęg som styrər!
iŋk̄i liv som dóu`en löyvər!
eŋjo von som vånda döyvər!
eŋjo bøn som la`ɖi vyrər!

Lærdoms vęr, du kallə, nóuə!
jóu te tóskəturk du nyttar:
visdoms hav! ja som dę — dóuə,
dęr sęg alli kvik̄en hyttar.

Dętti ve'ri, dętti ha'vi!
æ dęr eŋjen, som kann bęrjə?
æ dęr iŋk̄i nóko fęrjə,
som kann førə ut o ka'vi?

Jóu, dęr æ ęin båt som bę'rə
męg 'hęimivi dænna stroum'n,
ó mæ dænn ęg hughęilt fę'rə
tę'kə mæ męg »gamlə droum'n«

om ęɩt liv som alli try'tə,
sott hęll sakna iŋk̄i skar,
om æe fre som eŋjen bry'tə,
om æe sol som alli glar.

Vinje i Februar 1877. Olav Fetveit.

Dę som du snarast k̄ænnər mobyɖɖen på, sęɩa dæe i Venjə, æ dę, at i Mo *sęɩa dæe »at, ti, fy o ska«, mæn me »åt, te, fø o skó«.*

Mo.

Me riu só saktə ivi Nęɩrigar'n,
mæn huvand ó skrikand ti Evrigar'n:
mor si'te i sto'ln, sjov vi ho sjænk̄ə;
só sęttə dęɩ drænŋshęst'n i ęvri bænk̄en.

löyvər leiver. *lagi* lagnan. *nóu* kniken. *alli kvik̄en* ikkje eit liv. *skar* skader.

Buꝁꝁən ó bøkårən byggdə sęg upp hus på ripləhęɪe[1]. *Só kåm ikónni. »Må ęg vęra i husi mæ?« sa ikónni. »Ja, hót ę'tə du?« sa dęi (dæe). »Tódd ó kóklar ó hót ęg fen'nə,« sa ikónni. »Ja, du må vęra i husi mæ.« Só kåm röysəkattn. »Må ęg vęra i husi mæ?« sa röysəkattn. »Ja, hót ę'tə du?« »My'sar ó męiꝁęttur ó hót ęg fennə,« sa röysəkattn. »Ja, du må vęra i husi mæ.« Só kåm tórdi''vi'ln. »Må ęg vęra i husi mæ?« sa'n. »Ja, hót ę'tə du?« »Myk ó møhankar ó hót ęg fen'nə,« sa tórdiviln. »Ja, du må vęra i husi mæ.« Só kåm ręvən. »Må ęg vęra i husi mæ?« sa ręven. »Ja—a, hót ę'tə du?« »Lamb ó ꝁeoŋgar ó hót ęg fær,« sa rę'vən. »Ja—a, du må vęra mæ.« Só kåm bjönn'n. »Må ęg vęra i husi mæ?« sa bjönn'n. »Ja—a, hót ę'tə du?« »Bukkar ó bøkrar ó hót ęg fennə.« »Nęi, du må iŋꝁi vęra i husi mæ.« Ja, si han fekk no 'ꝁi löv, só villə han taka på dæe. Só sę'tə dæe på hann hęilə dænni kriksmakte som dæe ha tęꝁi enn i husi: ikónni upp-ętte vęđđen ętte byrsa, tórdiviln enn i óuga hass mæ myk, röysəkattn enn i nó̊se ti blåsə. Só tęk'n ut, ó ut-ivi ravnəjuv, o slo sęg ihęl: só fekk hægə juri sęg ęin ny'ə pęl'sə.*

Ótrę, Tókkə ó Tennə
sprang oto *æe tuvə,*
o *dænn sóm fysst'ə kåm ti sjøn*
sill drępa męs'tə foꝁꝁi.

Ótrę kåm fysst, ó Tennə næst, ó Tókkə sęɪst; ó sjęlla hęll alli bliv'ə də fokk i Tókkə, mn də slæŋg myꝁi i Tennə, ó də glikkar alli nóko år uttass də bliv'ə fokk i Ótre.

No vi me drikkə ó dansə
ó spara ꝁi nyə sko:
D'æ só vannt ó vita,
Om me liva æe ån(n)o jol.

No vi me drikkə ó dansə
Sõm husbõndn ókkón hęv lóva:
Når me ꝁæm i dn svórtə mólle,
Só hęvə me stondir ti sóva.

Jæntunnə sit' i budynne
Ó ser sęg ut só viə:

[1] *ripləhęɪe* er heidi tett ovanfyre garden Ripilen i Mo.

Ser sò Olav Gonnarson
På låmyr-strånde riə.

Dęr æ sò vēnt i Botndaln
Når lòuvi ò grasi gror;
Mæn ændå venar på Botndalsvatni,
Når Olav Gonnarson ror.

Ꝁętta fyri jönngrinde.

Dę va ęin mann'ə ò ęi ꝁęręŋg sŏm haə tri gutar. Sò døə föręldre dęırəs, ò Per ò Pål tok dę sŏm fannst ętti, alt sama, ò ręistə ifrå òskəlabben, ò hann gret ò iddi let ò ba han måttə vęra mæ dæe. Mæn dę va alli rå: »Du kann vęra hęimi ò grava i òska, du, sŏm du plagar gęra,« sa dęi. »Höt må ęg hava att'ə, ęg då?« sa'n. »Du fær eŋjen tiŋg, uttas du vi hava dænni gamlə ꝁętta.« »Ja, tak męg du! du ska ꝁi standə dęg iddi på dę,« sa ꝁętta. Sò ręistə dęi ifrå.

No va dęr ęin koŋgsgarə tett enn-mæ, ò sò kåm dę jamt ęin rysi ti koŋgsgārn ò villə taka koŋgsdottəre. Sò kåm Per ò Pål i koŋgsgārn ò fekk tenəst. Sò sillə Per av ò standə vakt ŏm nått'e, når ry'sen kåm ò villə taka koŋgsdottəre. Koŋjen hae jort ęit hus ò havt dottər si enni, o haə sętt upp ęit hågkt jönnjæri, ò på dę va ęi fæl'ə jönngrend, sò eŋjen slapp enni uttass han sjāv'ə. Dęr sto no Per vakt, ò koŋjen haə sakt: »kann du drępa ry'sen, ska du få dottər mi ò hæl'te av mitt land ò hæl'te av mitt riꝁi: ò kann du dę inꝁi, sò bli'və du drępen, antən dę no bliv av ry'sen hęll dę bliv av męg.«

Då kåm ry'sen. »Höt æ dę fy(r) ęin sæleŋji, sŏm stænd'ə hęra ò glor?« sa'n. »Dę æ ęg sòm ska fręlsə koŋgsdottəre, ęg,« sa Per. »Ja du såg męg ut ti ò fręlsə koŋgsdottəre, du!« sa'n, »du kann ꝁi fri dęg sjāv'ə dęss-mei.« Sò tok ry'sen ò ręistə mæ'n, sŏm han haə tęꝁi ęin kòkulə. »No kann ęg hęimatt mæ dęg, sò kann ęg tibakars, hæntə hæna,« sa ry'sen. So kåm 'n hęim mæ Per ò kasta 'n av enn i ęin kövi; ò hann gret ò bar sęg iddi.

Sò såg dæe i koŋgsgārn, at Per va burtə. Arə kvęll'n villə Pål standə, ò dę jekk likæes sŏm fyriarə gåŋje: ry'sen kåm ò tok 'n ò bar 'n hęim mæ sęg ò kasta 'n i ęin kövi jamsiəs dænn Pål låg i; (sò va dæe då tvo att'ə).

Sò saə dæe mæ òskəfis: »No fær du stəllę dęg ti ò ręisə upp i koŋgsgārn ò taka på dęg ò standə vakt fyri jönngrende, sò fær du koŋgsdottəre ò hæl'te av hass land ò hæl'te av hass riꝁi. »Ja, mæn ęg æ rædd'ə,« sa òskefis; han va li'tən, hann. »Tak dę på dęg; ęg ska jęlpə dęg, ęg,«

sa ꝁętta. Sö kåm 'n ti koŋjen ö saə hann villə prøvə ö vęrjə dottə hass. »Ja d'æ dę sama,« sa koŋjen, »kann du fręlsə dottə mi, må du hav 'æ ti ꝁęreŋg, ö du ska få hęilę mitt land ö hęilə mitt riꝁi,« — han va i bęit då: dę haə kåmi burt sö mangə, at dæe fekk eŋjen ti læŋg'ə — »sö må du vęra koŋji, bęrrə ęg fær föddögsbröu.« Ja, g'utn stęlltə sęg mæ jönngrende, mn ꝁętta saə han sillə gaŋgə öm ikreŋg ö sęꝁę sęg ti söva, sö villə ho standə.

Då də haə vöri ęit liti bil, sö kåm ry'sen. »Kyss, kyss, ꝁęttə! ifrå jönngrende! ö slępp męg enn!» sa'n. »Ja, bi no! ęg hęvə sö myꝁi ö förtęljə, ęg,« sa ho. »Ja, lat kann höyrə dę!« sa rysen. Sö förtåldə ho sö maŋgə hęimlöysur, söm haə hænnt dænn ö dænn, ö rysən sto ö lyddə. Sö sto 'n sö læŋji, ti 'n vart lęidd'ə ö lyə på. »Kyss, kyss, ꝁęttə! ifrå jönndynne!« sa'n. »Ja, bi no! ęg hęvə myꝁi ö fortęljə, ęg,« sa ho. »Hör hęvə du jårt av dæe söm hęv sta'i vakt hęra, söm sillə fri koŋgsdottəre?« sa o. »Ö, sömə hęv ęg ęti upp, ö sömə hęv ęg kasta; du fęr'ə mæ nöko vas,« sa'n. »Höri jårə du av Per?« sa o. »Fysst'ə jødd' ęg 'n, ö sia åt ęg 'n upp.« »Ænn Pål då?« »Eg for likæes mæ hånom: kyss, kyss, ꝁęttə! ifrå jönngrende! hęllö ska du snart fara sama vęđən, du öu!« sa'n. Sö va dętti tilegt öm mörgoən, ö hann ha lęti narra sęg dęr ti sta'i hęilə nått'ə. »Sjå də venə båni söm æ burti da'ln!« Sö gloddə rysen dit, ö sole spratt på fjöll mæ sama, ö sö spraŋg han sond'ə i maŋgə möldrur ö småstæenar. Sö saə ho dę mæ gūt'n: »no må du enn ti koŋjen ö sęia, at du hęvə fręlst koŋgsdottəre, å sö at du vi hava hæna ö hælt'e av hass land ö hælt'e av hass riꝁi.« Hann sö jårə, ö koŋjen stęlltə ti jęstəbö, sö fort 'n konna, ö ba bådi vitt ö breıtt. »No hęv ęg jårt dęg myꝁi gött; höt vi no du jęra męg?« sa ꝁętta ti gūt'n. »Eg kann ꝁi anna jęra dęg, hęll ęg ska vęra snillast ęg kann mæ dęg, sö læŋji du livər,« sa'n. «Ręis enn ti koŋjen ö be du fær lånə sværi hass ö högg sö av męg hövui. Sö ska du spriŋgə tri vændur att ö fram imıđđom skrött'n ö hövui, mæ sama du hęvə hößi dę av.« Gūt'n sö jårə. Sö sto dęr ęin prens'ə sö ven'ə, dæe haə alli set sö stout'ə kar'ə i si ti. »Vart ęg ꝁi ven'ə ꝁęttə no?« sa'n. Jöu dętta bisna dæe på ö va förfura ivi. O sö saə 'n, at rysən haə forskapa 'n i ęi ꝁęttə, ö de va hass land dęr söm rysən haə butt, ö han åttə tri koŋjəriꝁi i ęin ęigədom. »No ska gut'n ö dottə di vęra mæ męg dit, so må du vęra koŋje ö hava ditt land ö riꝁi, söm du hęvə havt,« sa prens'n.

Sö böu dæe farvæl mæ koŋjen. Sö kåm dæe fram, ö dęr va sö stöutt o vēnt, dęr va gull o sylv, hör dæe såg ö höt dæe tok i, å dęr va ęi jomfruvə öu, söm sat ö vænta på, at prens'n sillə blivə utlöystə av ham'n, ö dænn tok han ti ꝁęreŋg.

Sò drakk dæe tvóu jęstəbò ò livdə bådi gòtt ò væl, ò hava dæe ķi avlivt, sò liva dæe ænno (tist ęg tæŋķe).

Fari no væl bådi venir o frænd'ar,
Mæ ærunnə:
Fy no æ ho kåme i gos manns hænd'ar:
I liljur ska'n sjęra hænni klæ'i.

Skafsaa.

Skafsaa er anneks te Mo. Maalføre her skil seg ikkje svært mykje fraa de i Mo, er elles noko-lite mindre fornt. De bregdar ein grand paa maali i Laardal o i Veom o i Vraadal. Dei dikt o andre uppset hans Haddvor Lie (16—18 aar gamall), som kem strakst ette, er fraa Veom; men dei er lida noko-lite yve i Skafsaa-maale. Sjaa »Hugaljo« p. 103. Ein kunde, kannhende, allstad skrive *en(n)* likso snart som *in(n)*.

Hęr va ķyrķə hęr burt på Upprann i Skafsåbygd fyrr i ti'e; då sokna Lårdal ti Skafså, ò Lårdølann(ə) måttə ivi fjor'n, når dęi sillə ti ķyrķə. D'æ dænni ķyrķəręjen dę stænd' òm i visa:

Dęr for ęi brur ivi Bandak idag,
Dænn va fulla fri:
Gulli låg ętte kvòr dn sòum'ə,
Dę va Asjær i Ålandsli.

ivi Bandak ɔ: te Upprann kyrkje.

Mænn sò vart Lårdølann(ə) lęiddə dænna ķyrķəvęjen ò sò tok dęi ķyrķa ò flutt' a frå Upprann ivi fjor'n ti Eiķesstrånd, dęr ho æ no. Dę ska (skò) vęra òm dętti dę stænd' i visa:

Dęi æ sò styggə, dęi Lårdølann,
Dęi skaka på slirəvånd:
Dęi tok av 'kånn brur'e i Upprann,
Ò sętt' a i Eiķesstrånd.

Sòv iķķi, sòv iķķi, kvęnnhusmannə!
sòv iķķi av dęg stondır!
Fòr dajen li'ə,
ò soli skri'ə,
ò gòuķen jęl i jusuliann om somri.

Om venęvni ò hęrmur ò ortøķi. (Av H. Lie.)

Fokk va skamærlęge ti venęvnə fokk fyrr i vęrd'n, ò då dęi va slikə męistarar ti dę, va dę ķi ond'r dęı dręw mæ dę. Hęrmə ętte fokk

va dẹi òu styggə ti, ò hẹr æ nå i hondrəvis mæ hẹrmur, dænn sōm konna dẹi addə.

Venẹvni ha addə sōm fattast ẹitkvòrt antəl dẹ va på kröpp ẹll sjæl: tala dẹi ķi rẹktigt, fẹkk dẹi venẹvni, ẹll einkvon ẹigənskapən sjå dẹi va nòko utifrå. Dẹ vi blivə fōr laŋkt ò rẹıkn̕ upp addə dẹi venẹvni, sōm æ imiđđom fokk hẹra, mænn də va då addəleis løglẹgt ò hava nòklə.

Hẹr æ ẹi vi'ə ættgrẹin sōm hẹv fænji navni »Revinne«: dẹi hẹv vòri sò trẹıskə ò myķi mæ ustyķķi, vẹıt du. Sò æ hẹr ẹi grænn sōm dei kaddar »Ellførbygde«: fòķķe dẹr va so vōndə, dẹi va færigə ti taka ẹll'ə. »Sigri Svira« kadda dẹi ẹi; ho konna ķi tala rektigt, ò sò hẹrmdə dẹi ẹtt'æ, når ho förtåldə ho ha vòri arbẹıtt ẹin stad, sōm ha vòri klẹınt i kōst'n: »Dæe saə dæe ha ķi svēr (smēr, ho va ifrå Vinje), mn jòu-mæ dæe haə svēr, fūddə håvlẹivskòppannə mæ svēr, at ķi hòt frim ò vròu«. Ein ān'n va dẹ dẹi kadda »Ivar Nævrəķeft«, han va allstøtt sår'ə på ķẹft'n. »Skora« va sò avlæŋķə laŋg'ə ò derti jamlẹg svårtə. »Tarjei Tramp« kadda dẹi ẹin som jekk jamlẹg mæ so toŋgə skofòt. »Olav mænnəsji« ò »Olav Iŋjentiŋg«, fòr dẹi va sò liti mæ. »Anond Fammələssən« kadda dẹi ẹin sōm tēntə sò læŋji i sama sta. »Prins'n« ò »Paven« va də òu nòklə dẹi kadda: »Kjetil Myrk«, fòr han va sò svårt som ẹi takkə bå på kròpp ò sjæl. Gonnar Li'e jorə ænda ei visə, hann, om dẹi:

> *Prins'n ò Paven dẹi norati kåm,*
> *Dẹi sillə dẹ slāji væl styrə.*
> *Dẹ skōmdə kriŋg Myrķen, då fram han kåm,*
> *o hart han for ti å fyrə.*
> *Mn ænndå va dẹ ķi dājen.*

Va hẹr ẹin ān'n sōm dẹi kadda »Koŋjen av Fora-brok«, ò ẹin dẹi kadda »Prins'n av Rẹvriķi«, dẹ va nå ẹin av »Rẹvinnə« dẹ. Sò kvo Gonnar, hann:

> *O dẹ va Koŋjen av Fora-brok*
> *Ò Prins'n av Rẹvəriķi:*
> *Kjinnferi ne ẹtte ķakannə gror,*
> *Ò lippunne ròkk ihop liti.*
> *Mn ænndå va hẹr ķi dajen,*

dẹ va ẹttislæŋjen, dẹ.

Sò va dẹ ẹin dẹi kadda Lars »Laŋgvænda«, sōm va av dẹi størstə hẹr hẹv vòri ò spurt. Bjönn »Hóust-tidd« va ẹin sōm lòug ķy burt fòr ò vẹra houst-tiddə. Sò va hẹr ẹin dẹi kadda Olav »Buss«: han va sò stūven ò bussəlẹgə. Ein ān'n kadda dẹi Sigur »Bajji«: han va skulə-

mẹistarə ó só vōnd'ə at han jorə sẹg ẹi ẹislistəs klubbə ti ó slå oŋgannə mæ; mn só fann nóklə storə skūləgutar på ó jẹva 'n nyttugt hógg, sóm fokk ænna hẹv gôtt av.

Torjus »Skræm« va klókkarə mæ Veom ķyrķə; hór han fẹkk tak ti, sillə han lẹjje ẹit vōnt ó skræməlẹgt or inni: va də ẹin sŏm va sjuk'ə, »va də nå ķi læŋji hann jore də«: va də ẹin ondə tital ell só, »visste Gud hór hann ænda sitt liv«: ja, só va hann laga.

»Gamlə Iŋjəbjör«, kadda dẹi ẹi oŋg'ə ven'ə jæntə. Só va də ẹin jikk'ə, sŏm dænni jænta tēntə sjå ihop mæ tvo gutar Tarjẹi Torəson ó Olav Åsillson: dẹi villə bāə hava dænni Gamlə Iŋjəbjör'e, ó só narra husbōndən dẹi ti ó slåst om 'æ, jænta visstə nå ķi kvår ho sillə taka. Slost dẹi då om 'æ, só də va ķi mæ nóko hórv. Mænn Olav Åsillson vann, hann, o fẹkk jænta sia.

So kvo Åni Klypa:

Tarjẹi Toreson støytər sitt glavind ti jor,

Ó spyr' ẹtte stẹrkə ķæmpur:
Inn ķæm'ə Olav Åsillson,
Hann konna só mannəleg' tæmpur.
Mn ænnda va dẹ ķi dajen.

Ein som(m)ardagə. (H. Lie.)

Ivi baa fjøll ó fynni
sol'e blæŋķande sjin'ə,
tykkə torəbankar
tanar tóppannə sinə.

Skuggar fẹr ivi bygdo,
vind'n i skoj'en tusar,
lóuvi blikrar ó glitrar,
æ'annə sakti susar.

Akr'n ó æŋje byljar,
blom'n stænd'ə ruggar,
fænårn ligg'ə hæsər,
ky'nə søķer skuggar.

Fugl'n kvittrar på kvisto,
homlunnə surrar i æŋje,
o fivrẹlli blomə-miđđom
flaksar mæ sinə væŋjir.

Rouland.

Sóm(m)årn æ ẹin hẹrre, ó vẹ'tn æ ẹin fut:
alt dẹ sóm(m)årn avlar, dẹ öyər vẹ'tn ut.

Tvo Møsstrændingar, Tor ó Olav, va æegåŋg uppi fjödde o villə sjotə dyr. Dæe kåm då ẹit styķķe ifrå mān'n. Om ẹit bil höyrdə Olav ẹit skót; han spraŋg då te, ó tæŋktə at Tor ha råka ẹin dyrəhopə: mænn Tor sto ó laddə byrsa se (si), hann. »Skóut du?« ropa Olav.

»Jam-misann skóut ęg!« »Såg du dæe då?« »Nęi-missann såg ꝁe ęg dæe, mæn ęg visstə fórendərleg væl, at dæe va dęr.«

Só va dę han Olav Ręv, han for æegång te Harang mæ ęin sękk'ə mæ småə jorępple, som han haə kóupt sęg i Hóukeli. Dęr saı han, at'n va utsændə av rəjereŋji, ó at ępli sillə bytast ut ętte sjyli'i, da dę va ęit nytt ępləslag, som va kåme frå Amerika ó só myꝁe bęt'ə hęll də gamlə. Han byttə då ut, ętte som garanne va storə te, tvó — tri — firə ó fæmm ęple, ó fekk go bıtaleng, só han yttə visst ępləsęꝁꝁen senn lan(k)t.

Æe åno gång va 'n i Sętəsdal'n. Dęr gav 'n sęg ut fe at han konna bótə də ęinə o də arə. Kåm han só te ęin gar som də va slik utrivsl på kręturi. Dę tænkte sjavfoꝁꝁi va grannəns skull, av dę han haə óvon(d) te dæe (dęi). So ba dæe Olav Ręv, ŏm han konna ꝁe mana burt óvon(d)i. Måttə han få go bitaleng, só męıntə'n at han sillə fręıstə, męintə Olav. Dæę kåm då te ŏm dænn, ó han fękk ęin go'ə roməkleng åt-åt, ŏm dę kåm te lęitə på. Olav jekk at fjose mæ roməkleŋjen, ó foꝁꝁi sto uttafe ó villə lyə ętti, mæ han mana. Olav let att'ə fjosdynni, ó gav sęg te ó eta, han. Dr va só myꝁy rome på kleŋjen, at han villə rænne av, fe ꝁęreŋji tænkte som só: smurde ho væl, só jekk dę væl óu. Olav haə fullt arbęi mæ hallə romən i adje, ó han tala te dænn: »ꝁæmə du dęr, só møtər ęg dęg, ó ꝁæmə du dęr, só møtər ęg dęg, ó ꝁæmə du dęr, só møtər ęg dęg óu!« sa'n. »Nęi höyr no austmann'n koss han hęlst mæ óvünd^ei!« saə dæe som uttafe sto.

Höydalsmo o Øyfjöll.

Tottak ó Tinnsjå,
Dę va nóko pöylar;
Mænn Bykylən ó Bandak
Bubbla i mitt öyra,

sa(ə) ry'sn, hann ha(ə) vassa dęi.

Dę buddə ęi ꝁęring hęra høgkt te fjölls, ó ho haə ꝁe ót ęin litən son, ó dænn døə fe hænnar. Só grov ho 'n ne i såhóujen på låven, ó som då vårsoli sjęin, ó móur ó makk kviknа ó kåm framm, tænkt'o at son'n óu sillə kviknə upp att'ə. Mænn, då ho såg dę vart (blęi) ꝁe nóko, då kva ho:

Ó dę kviknar bådə móur ó makk
om våre,
mn iŋꝁe kviknar son'n minn:
han ligg'ə negravən i såe.

bådə, kannhende ogso *bót(t)ə*; *om våre o i såe* er vel formir fraa »høgt te fjölls«.

Kjęriŋji jættə i Høganli-Hòve:
»Hot tru ęg skò taka te måg'ə?«
Siudi-tiludim sòudəlęi.

Dę svara jænta nor ondə nut'n:
»Kvi maatt' ęg ķe hava dn gulhòtta gut'n?

Gult hęv han håre o vēnt æ 'n vaks'en,
Eg ser ķe fęrmarə kar ondə hatt'n.«

Ò jænta ho jættə i Høganli-Hòve,
Ho sukka ò gret, ho hēlt sęg på skròv'e.

Høydalsmo.

Visòrm'n hęvə tròllķęriŋŋannə bruk fòr (fe). Hòss 'n ser ut vęit ęg iŋķe, mn ęg vęit ōm ęi tròllķęriŋ som haə fæŋje fat i ęin. Ho haə 'n av upp i ęi grytə som hękk i skora, ò stęlltə som ho villə kokə mat te ondåls. Sò jekk ho at fjose, ò villə sjå te ęi ķyr som sillə bęra. Førr ho jekk, sa ho dę te sōn'n sinn, at han slett iŋķe måttə duvə på gryta, mæ ho va utə. Gūt'n toss, də va ondəlęgt, ò då han såg tri flòtsjönnur, tok han ęin bröumòlə ò tæŋktə, də va fòrvite ò ķænnə hòss dę smaka. Då han ha duva flòt'e av gryta, kåm ķeriŋji inn att'ə. »No vęit ęg hòsslęis kalv'ən æ lita inni ķyri, ęg,« saə gūt'n. »Gub-bærə męg før (fe) dęg, son minn: hęve du vòre te mæ flòt'e no,« sa ķjęriŋji? »Ja, ęg såg tri flòtsjönnur; sò tæŋktə ęg, at dę va ķe spara ò ęta dęi upp, ęg,« sa'n. Sea va gūt'n ęin rariŋŋ. Han va bòt(t)ə vis ò sønsjen ò halvgalən, av di dn ęinə sjönna jorə dę, ò dn arə də hitt.

»Hòss kåm du ivi bęķķ'en,
du litən gut, du litən gut?«
»Eg støa męg på ķępp'ən,«
sa litən gut, sa litən gut.

»Hòss slapp du ivi å'i,
du litən gut, du litən gut?«
»Eg tilta męg på tå'i,
sa litən gut, sa litən gut.

»Hòss slapp du ivi hav'e, du l. g., du l. g.?«
»Eg støa męg på staven,« sa l. g., sa l. g.

Katt'n æ skullig sjer'i ęi sjęppe mjöl; dęrfe męl'n sò jamlegt, mænn fær dę alli færigt. O fysst sjeri ser katt'n, sò skratar ho på 'n, ò då kręv ho'n ętte mjöle, ho tis'sə han æ sò sęigə te bətala.

Sò gręv dęi męg sò jūpt i jor,
sò vęks ęg upp, sò bli ęg stor,
sò fær ęg męg sō ven ein blom,

sò vęv dęi męg, sò bli ęg tom,
sò sit ęg mæ dęi høgə te bǭrs,
sò fyjer ęg mæ dęi dòuə te jōrs. (*Horr'n*).

Ein gamalə visəkvear som »haə sett hænar Hugajo uppi fjölle« kva dętti fe Tarkęll Oftəli i Höydalsmo:

Eg hęve sett hænar Hugajo
i fagrastə Ròusiliar:
ęg tykke ęg höyrər dę må'le no,
når ho sinə bònni biar.

Laardal.

Ho! va ęg no barə kar'ə fōr meg,
Sōm 'n Sigur Svęin:
Eg sillə taka lambəjartae,
Stęikə dę på ęin tęin.

Ho! va ęg no barə kar'ə fōr męg,
Sōm 'n Sigur Svęin:
Eg sillə sjotə flògudraken,
Ò Guro sill' drassə 'n hęim.

Ò Gu vælsignə dęg koma di!
Nå vęrtə du męg sò gla,
liksom dænni pænerjen
i Romabòrjinnə va.

Ò Gu vælsignə dęg koma di!
Nå vęrtə du męg sò fęjen,
liksom dænni pænərjen
i Romabòrjinnə va slęjen.

»Nęi, ęg må væl ut ò masa ò gaŋgə, ęg, nå.« — »Ò nęi sit nå, tala ò språta lite grand, te kęreŋji kæm enn, sò skò du få dęg ęin go'ə bite ma'tə. Hor blęiv dę av, də storə bęr'je paa Tyskəland?« — »Dę blęiv te ęin skrubbmatə.« — »Ja konna ęg ke tæŋkə dę: Kvęll'n jekk om mòrgoən, ò mòrgoən mitt på ljosastə dajən, då va dr slik ęin y'lə o slik ęin ty'tə på dętta bęrje, ęg konna tæŋke dę blęiv te skrubbmatə.« — »Nęi, ęg må væl ut ò masa ò gaŋgə ęg nå.« — Ò nęi sit nå, tala ò språta lite grand, te kęriŋji kæm enn, sò — — osf. Hòr blęiv dę av, də storə vat'ne på Tyskəland?« — »Dę brann upp.« — »Ja konna ęg ke tæŋke de: Kvęll'n jekk — — —, då va dr slik ęin röy'kə ò slik ęin ęim'ə oto dę vat'ne: ęg konna tæŋke dę brann upp.« — »Nęi, — —.« »Ò nęi sit nå, — —. Hòr blęiv də av dn storə kyrka på T.?« — »Dænn blęiv te ęin pręs'tə.« — »Ja konna — —, då va dr slik ęin raŋ'ge ò slik ęin klaŋ'gə i dænna

ķyrķa; ęg konna tæŋķə dę blęiv pręs'tə av o (*hænar*).« — »*Nęi,* — —.« — »*Ò nęi sit nå, tala ò spràtą lite grand te ķęriŋji ķæm enn, sò skò du få dęg ęin go'ə bite ma'tə. Hòr blęiv də av dn store męrri på Tyskəland?*« — »*Dænn blęiv te ęin klòkkarə.*« — »*Ja konna ęg ķe tæŋķe dę: kvęll'n jekk om mòrgoən, ò mòrgoən mitt på ljosastə dajən, då sto ho ò libbra ò frutta på lippa, liksom ho villə søŋjə: ęg konna tæŋķe dę blęiv klòkkar av hæna(r).*«

Bøkårən sęttə sęg uppå ęin stęın,
imot vęttrı.
»*Nå trur ęg ķe skrubbən sko jęra męg męın.*«
Mænn hęı! hęı!
Nå dansar skrubbən mæ bøkkri.

Fraa Eidsborg.

Guro Ryssərova va fødd'ə på Jære i Eisborg, o *buddə på Ståləklęıv. Ho grøttə niə bånķęriŋŋar,* o so *blęıv ho nestöyttə i Òskuręı'i;* (*Ebbe Skamməlsøn æ òu dęr*). *Dęrmæ kvo ho:*

»*Sutinnə* o *sòrjinnne*
dręg ęg onde minn sko;
då æ ęg allə-gla'astə
når dę jæŋŋ męg męst imot.«

Sylat'rn som koka fòr dnvondə.

Hæge Haddeland i Låardal i Telemark fortalde dette i 1874.

Dę va ęı gaŋg ęın sylat'r, som kaften'n ò lytna'n villə skamslå, mæn sò fękk'n smęttə sęg oto *hæn'danə dęırəs ò spraŋg på sko'jən, naķən som 'n va. Der jękk 'n banna ò ba* »*fan'n kokə*« *kaften'n ò lytna'n, båə tvo. Sò kåm də te'n ęin mann ò spūrdə, hòt 'n banna fòr. Ja sò fòrtål'də'n dę, at kaften'n ò lytna'n villə skamslå'n, ò at han tok frå dęı naķən. Då spūrdə man'n om han ville tenə ęıt år ş.jå hånom; han sillə få go'ə løn ò go'ə ma'tə ò go'ə sæŋg, som sillə standə te'laga fòr'n, mænn han kåm alli te ş.jå fòlk; ò sò sillə han kokə på ęın ķetilə, som han alli måttə lęddə ondə męı hęll ęı veaş.ji i sæn'di. Ja, dę villə'n.*

Då åre va utə, sò kåm husbond'n hass te'n attə ò spūrdə, hòss han lika ten'əsta. »*Gòtt,*« *sa henn; han haə alli haft sò gòtt år. Sò søntə'n hånom, hòt han haə koka på: kaften'n o lytna'n. Sò sylat'rn te banna, at han haə ķe lakt onde męı — han tręga då, han toss hava bruka fòr lite ve då.* »*Ja nå æ mænnəş.je vęrr'ə hęll dn vondə,*« *sa fan'n, fòr hann va dę.*

Ja, sȯ kåm 'n nå mæ løn'i, dən arə man'n, ȯ dę va ęın poŋg, som alli trȯut pæneŋg i, om han fylltə vær'i mæ pæneŋg.

Nå villə sylat'rn hava arə klæe — han hae ꝁe hȯt ęın lȯən ꝁo'le mæ klø'ar ȯ fælsklęghęıt på, som mann'n haə jęvə'n, då han fękk'n i tenəst — »fȯlk blęı rædd'n,« sa'n. »Nęi,« sa dən arə mann'n, han konna kȯupə sęg klæe, nå haə han pæneŋg. »Eg fær ꝁe hūs nȯkən sta, dęı æ ræddə męg,« sa sylat'rn. »Du kann gaŋgə te ęın gas(t)jęvarə — sa henn — han hęv svȯre på, han sillə alli nęktə nȯkən hus, ȯ nęktar han nå dęg hus, sȯ høyrər han męg te.« Sȯ jękk gūt'n te gastjęvarən ȯ ba ęttə hus. »Du må ꝁe bea męg ęttə hus,« sa gastjęvarən, »fȯr fȯlꝁi mēne æ ræddə dęg.« »Jȯu jartəvēnə, du lyt'e lånə męg hus,« sa henn attə. »Ja ęg hęve svȯre på, ęg sko ꝁe nęktə nȯkən hus: ęttə dę du be'ə męg, lyt du få hus.«

Nå sat dər i gastjęvarəgarən ęın koŋje ȯ spila kort, ȯ maŋgə arə hågə hęrrar. Sȯ ba gūt'n, hann måttə gaŋgə enn i spi'le mæ dęı. Ja, dę fękk hann — dęı va ꝁe ræddə av sęg dęı — ȯ gūt'n spila ȯ tapa, spila ȯ tapa, alt fort. Sȯ villə'n ut fȯr ṣjav seg, villə gūt'n. Der sat dn vondə fyri, uttafȯr vęjj'ən. »Fękk du hus?« sa'n. »Ja, ęg fękk hus,« sa gūt'n, »mænn ęg hęv kåme i kortspil mæ ęin koŋje, ȯ ęg tapar sȯ at —.« »Spila ȯ tapa du, spila ȯ tapa du! du hęv pæneŋg,« sa henn, ȯ sȯ takka'n då fȯr hass truə ten'əst: »Nå ser du alli męg męı,« sa'n. Ja, gūt'n va nå līkə nøg'də mæ dę: dę va nå ꝁe sȯ farlęg, męıntə'n.

Sȯ ręıstə'n enn attə te dęı, som sat ȯ spila; då villə koŋjen hava'n te spila attə då, mænn gūt'n less ꝁe vilja. »Mænn d'æ dę sama: vi du sęta upp land ȯ riꝁe ȯ dråneŋg ȯ døt'tar ȯ ṣjav'e dęg, sȯ skȯ ęg spila.« Haə hann pæneŋg te svȯra der'imot då? sa koŋjen. »Du lyt sęta på,« sa gūt'n, »ęg lyt'ə jęva dę, du sętə på.» Ja sȯ villə koŋjen, at han sillə slå hȯuj'en mæ pæneŋg ikreŋg' hånom sȯ håg, at han sto ivi hȯvuə hass. O gūt'n slo, koŋjen ręktə sęg ȯ tȯygdə sęg — han va håg'ə fyrr'ə — mænn sęıstə sȯ mått'n bea gūt'n sluttə, han villə kovnə i pæneŋg. Sȯ spila dęı, ȯ koŋjən tapa.

Då blęıv koŋjən so mæ — hann haə alli vȯre sȯ tręgafuddə — ȯ sȯ tok'n hęım attə ȯ fȯrtåldə dråneŋji ȯ fȯl'ꝁe sitt, hȯss dę ha jæŋje, at han haə spila sęg burt te dn vonde; nå ꝁæm'n trakst ętte; de lyt taka visklęgə imot'n: d'æ jort, som jort æ; d'æ bęst ȯ standə sęg sȯ væl mæ'n, sȯm d'æ rå te.« Sȯ kåm gūt'n ęttə då, lȯən ȯ fæl'ə som 'n va. — Nå haə koŋjən tri døt'tar, ȯ ęı av dęı ville nå gūt'n hava te ꝁęreŋg. Då kåm nå dn ęllstə fram ȯ sillə sønə sęg. Å hū, då blęıv ho sȯ von'də,

dā ho fękk ṣjā dænni fælsklęghęiti. Likęı(n)s jękk de mæ meloŋjen, ho va ḱe bliare. Sō kåm dən øŋ(g)stə fram, ō ho ville hava'n mæ sama. Mænn, han haə ḱe gåvur fōr'a, sa'n; ęg hęv ḱe an(n)a hęll dænni hanṣjən av dænni lōnnə ḱol'n ęg hęv på męg: fær ęg ṣjęra dænn av te dęg?« Ja, dænn tok ho ō jöymdə i syskrene sitt. — Sō ręıstə han tę ęın kōupstaə ō kōuptə sęg koŋjəlęgə klæə ō gull-ur ō gåvur av allt də jillaste, som bęı ō fanst i sta'n, ō kåm sō attə. Dā va'n ęın prens'ə — ęg mennəst ḱe væl, hōt landskap də va, han āttə hęıme — ō dęı ḱændə'n ḱe attə. Dā va han bele ō spūrdə koŋjen, om han haə ḱe døt'tar: han ville fri. Han åttə ḱe antəll ṣjav'ə sęg hęll nōkən teŋg, sa koŋjen; han ha spila sęg burt te den vondə. Ja, måttə'n fā ęı av døt'tanə hass, sō sillə 'n fręlsə'n frå dən vondə, sa dā gūt'n. Sō kåm dn ęllstə fram på nytt lag attə; dā va ho på ęın an'n maate, dā ho såg, ho ven'ə han va ō stōut'ə ō rik'ə, ō dā vill'o sō jōnnə haft'n som ho villə liva. Haə han ḱe āno dōttər, sa gūt'n, sō konna koŋjen hava hæna sja'və. Likęıs jękk dę mæ meloŋjen. Sō kåm dən øŋ(g)stə; hæna villə 'n hava, dænn lika'n. Mænn ho konn'ḱe, sa ho; ho ha tęḱe mot gåvur av ęın ḱæraste som fa(e)r hænars ha spila sęg burt te. Då kåm han mæ dn lōnne ḱol'n senn, ō spūrdə om dę va nōkən, som haə hanṣjen, som va frå'skōrən. Spraŋg ho at skren'ə sitt ętte hanṣjen: dā māta dę imot', dā va dę rettə kar'n. Sō fōrtālde han dę, hōt han va fōr ęın, at han va ḱe dən vondə, mænn mænnəṣje.

Sō jorə koŋjən jęstebō, ō sylat'rn blęıv koŋje ō ęrvdə land ō riḱe.

Kviteseid.

Juriŋjen sat i ętt huskətre,
jættə bort sitt venə fe;
grāni sa han sill lyə,
furo sa han sill lęıtə,
björkətoppən saə ænden sillə sviə.

Eg bind'ə minn hęst i svalastōlpen,
ęg hōgg'e mitt svær i svilli;
so tęk ęg hatt'n av hōvue mitt,
ō jæŋŋ inn te dęi jillə.

Dęi hænta hænar hęim ō øyəskogar
ō kalla hænar »liti Iŋjęr«;
ho konna dęi ronir ō bokstavmåle,
som småfuglann dęi konna syŋje.

husketre, tre som han huska seg i? ell N. ****óskatré*** ynskjetre, jfr. oskeleg, oskedaude, husketein R. 564. 345.

Svęin pussar. (Knut Olavson Loupedal fortel.)

Læŋje sea livdə ein gut söm dęi kalla Svęin pussar. Dęi kalla 'n sò, fe han va sò grovə te ò pussə folk, — hăn va męst'ə rålous ò bęrjə sęg fe.

Dænne Svęin'n kåm ęi gaŋŋ ęin sondag te ęin husmann. Plass'n hånoms låg nòko nerə ķørķa. Han akta sęg nòkk te ò lyə på pręst'n dænn gåŋji, Svęin, mænn de blęi uti nòko ana. Då dę drygdə nòko læŋje førr męssa bəjønda, jekk Svęin inn sjå dænne husmann'n. Kvòr męssədag lòut dænne mann'n sjå ętte hęst'n te husbondən sinn, mæ'n va i ķørkja, ò ętte męssə jamvæl trakterə sjav-hånom òu, mn iŋjentiŋŋ fekk 'n fe dę. Dętte blęi mann'n, stakkar, lęi'ə, hann, som iŋķe ond'r va. Hån gav sęg fe Svęin ò spūrdə hòss'n sillə stęllə sęg. »Må ęg få hest'n, sò skò du slęppə altsamən dętte plåsse,« saə Svęin. Mann'n va gla i bò'e, ò ut tok Svęin mæ hęst'n te by'n svintastə hăn konna, ò sęld 'n ò kòpte mat ò stęrkə dryķķir, ò ķæmə tebakars te husmanns-plass'n. Hån fękk då ķęriŋji te ò laga dænne mat'n på bore, ò då męssa va utə, bòu hăn inn garə-mann'n ò dyktug maŋŋe av dęi andrə ķørķəfolķi òu, sò dę blęi ęin hęilə borsętning. Dęi livdə då bot(t)ə gòtt ò væl, dęr va ķe skōrt på nòkoslag, ò fòlķi blęi vęrans dęr te laŋkt på kvęll'n. »Kansje dę va sò væl du villə sila på hęst'n minn na,« saə garə-mann'n, då folķi for te ò reisə, »ęg lyt'ə nå te ò prøvə på hęımvęjen,« sa'n. »Hęst'n dinn!« saə mann'n, »han söm stænd'ə dęr ręstə mæ'n idagtilęgə.« »Hmh! kann du spørja ętte hęst'n nå då,« saə Svęin, »nå som du hęvə ętə ò druķķe 'n upp; dę æ dænn me hęve livt av i hęilə kvęll: du fær a vęra sò go'ə gaŋŋə hęim-attə, nå.« Me kann allə vita hòsse mann'n tossə öm dętte, då 'n fękk vita hòrviŋji på dę: hăn blęi sò vondə, at 'n åt sęg męst'ə upp, ò mæ stavar ò stęin trūga'n Svęin på klårə live ętte hęst'n sinn. »Mænn dę æ ķe vandarə i,« sa'n sęinst'e, då han såg dę inķe va nòko rå mæ'n, »kann du nå stęla dęi tri hęstannə ęg hęvə att'ə hęimə, so skò du slęppə,« sa'n, »mænn jęrə du ķe dę — —.« »Nęi, hòsse kann ęg dę?« sa Svęin, »når du ķæm'ə hęim-attə, du, so stęllər du ùpp tri av tenəst-gutannə dinə inn-mæ stalls-dynni mæ byrsur ò òksar ò stòurar, ò hòsse kann ęg då kåma inn i stall'n ò få fat i hęstannə,« sa'n, (»dę sko eg jęra,« tæŋktə mann'n, han ha ķe kåmə ihug dę, hann); »mænn ęg kann nå allti prøvə,« saə Svęin, dersom ęg slępp'ə mæ detta.«

Sò for mann'n hęim-attə ò stęlltə upp tri av gutannə sinə inn-mæ stalls-dynni mæ vęrjur ö våpn. Hòt Svęin nå haə sęg jęra, sò fękk 'n sęg fat i ęin brænnvins-donkə, ò sęttə 'n på ęin ķåķķe ò tękə ut ęttə mann'n. Då hăn kåm nå sò laŋkt, at 'n såg stall'n ò vakti, sò lagar 'n

sęg sò full'ə at d'æ fælt: han jæŋŋ'ə ò rullar ò ris upp att'ə, ò vragar ò sjagar hit ò dit, sò du konna tæŋkə at dęr męi ęll sò iŋke va bęin i'n. Dętte gaddə gutannə som mæ stall'n sto. Dęi konna ke bəgripə, hòt dę va fe ęin figgurə, som lag dęr å uldra ò iŋke kam av sta'n, ò sò ręstə dn ęinə bort på vęjen te'n. Han blęi væl mottęken, fe Svęin va ęin go sjæŋkarə, om 'n va allər sò full. Dęi tvo andrə gutannə sto der mæ stall'n ò væntа, at 'n sillə kama att'ə, mn iŋke kam 'n, han haə də fulla bære dęr han va, gut'n. Sò ręstə dn andrə gut'n av, hann òu, å villə da sjå hosse dętte konna hava sęg, mænn də jekk likęins mæ hanom, han kam iŋke att, han hęllə. Da də lęi av ęi bęıtə, ręstə dn tre'ə gut'n òu bòrt ò villə sjå hòt som båvast, mænn de jekk likęıns. — Iŋke myke læŋje va də, fe dəi allə tri lag ikriŋŋ doŋken sò fullə som svin. Na passa Svęin sęg: inn i stall'n lęgg 'n, löysər hęstannə ò tęk'ə ut mæ dęi i fullt flog. Da gutanne na ha lęje læŋje bortmæ doŋken ò tura ò dura, sò kam dęi da ændəlęg i hug hęstannə sinə, ò dęi sjaŋlar da bortijænom te stallsdynni ò stęllər sęg upp liksom om kvell'n. Tilęg om morgo'n kæmə mann'n ne te dęi. Hann va da sò sikk'r på at hęstannə sto i stall'n som nòkon tiŋŋ, mænn da hann let upp dynni va dęi bortə. Gutannə lòut da standə te hòsse də haə jæŋje om natti — han gaddə na at dęi iŋke va i sjilo — ò vond-or vanka dr da i drūgə drag, som iŋke va ana væntə. Som də ləi på litegrand, kæm'ə Svęin rians i fullt flòg mæ hęstannə. »Ma ęg slęppe na da?« sa'n, »sjå hęr æ hęstannə dinə.« »Nęi,« svara mann'n, — han va so tręgafull at —, »kann du na stęla dn storə sylvkånna, som hæŋŋ inn-på stòguvęjjen, òu, sò kann du slęppe,« sa'n. »Nęi hòsse kann ęg dę?« sa Svęin; »na vęit ęg sò væl hòsse du fęr'ə: na be'ə du te dęg fòlki hęra i grænni ò hęvə da ętt lag, ò so sęt'ə du sylvkånna mitt'ə på bore, å hòsse kann ęg få tak i 'o da?« sa'n, (dę skò ęg sòmænn jęra,« tæŋktə mann'n); »mænn slępp' ęg mæ dę, sò kann ęg na allti prøve,« sa Svęin: ò sò tok 'n ut.

Mann'n ba da te sęg grannannə sinə ò traktera dęi bęst'ə han konna. Sylvkånna sętt'n mittə på bore. Da də lęi på kvęlll'n, kam dr ęin gamal fatikmann, ò Svęin han jekk da o sjyŋdə dęr kriŋŋom husi. Hòt han haə sęg jęra, sò tęk'n fatikmann'n ò kastar 'n upp i ęi körutonnə, dęr sto; sò reiv 'n sond'ə ęi dønə som hękk ne-på jære dęr, ò vęltə mann'n i don'n. Mann'n, stakkar, skręık ętte jęlp, han, mænn fòlki inni stògo sansa ke på dę. Da han haə da fjera han upp sòlęs, let han upp dynni å putta 'n inn på gòlve. »Ò dęr æ Svęin!« skręik mann'n, han så dətte spøkərie inn-mæ dynn'i, »tak 'n! tak 'n!« Fatik-

båvast, var tids. — *i sjilo*, me full sans.

mann'n blęi förstøkktə, hann, smęttə sęg ut-attə, ö av gare bar dę mæ 'n. Mann'n ętte, kann du. trü, ö allə jęstinnə hanoms dęrętte attə. Mn då va Svęin iŋke sęin'ə: ķilar inn i stogo som ęin katt, får tak i kanna ö tękə ut. Ne-i jo're fękk dęi taka fatikmann'n, ö inn i stogo bars də mæ'n, mænn də va nokk iŋke Svęin, som dęi trudde. »Ö-nęi, hör(r)e æ kanna æ!« saə mann'n, han såg bort på bore. »Ja męinar ęg ķe Svęin hęvə vöre hęr! O ja han æ rålöusə,« sa'n. Öm mörgo'n ķæm'ə Svęin ruggans mæ kanna, sö ķøn'ə at dę va ķe måte mæ. »Må ęg ķe slęppə nå då?« sa'n, »sjå hęr æ kanna di.« »Nęi,« svara mann'n, han va böt(t)ə sinna ö skamfull, mænn kann du nå stęla silķe-sęrķen te ķęriŋji mi öu, sö fær du førr'ə slęppə,« sa'n. »Nęi, hösse kann ęg dę?« saə Svęin. »Nå vęit ęg sö væl, hösse du ķæm'ə te ö fara: nå hęvə du ķęriŋji di te ö hava sęrķen på sęg, ö sö lęgg'ə du dęg mæ 'o, ö hösse kann ęg få fat i 'n då?« (»dę skö ęg jęra,« tæŋktə mann'n); mænn ęg kann nå allti prøvə dænne vænda öu, dęrsom ęg ma slęppə da,« sa'n. Om kvęll'n, da dęi villə lęjjə sęg, saə mann'n dę mæ ķęriŋji, at ho sillə lijjə i silķe-sęrķen mæ nåtti, hęlləs konna Svęin stęla 'n,« san. Ja, ho sö jorə; ö sö laə 'n seg sjav frammafe i sæŋji mæ öksar ö stöurar jamsis sęg. Dęi låg i kammərse. Nå høvdə dę sö te, at dn ęinə tenst-gut'n dęr på gar'n haə døtt ö låg på likstrå. Svęin tękə då dænnne døiŋjen, hann, bęr'n upp at kammərs-glase, sęttə på 'n hętta si ö lyft'n upp ö ne dęr uttafe glase. »Sjå dęr æ Svęin!« saə mann'n, »mn ęg skö snart jęva 'n, ęg« — ris'ə upp, tęk'ə dn storə bila si, stillər sęg bortijænom te glase ö högg'ə öksi likə i'n. »Nå tæŋķer ęg 'n fękk də,« sa'n, ręstə då ut ö villə sjå: dęr låg Svęin sö döu'ə som ęi sill. Han drassa 'n då ne-ijænom jo're ö borti ęin avdal ö grov 'n ne. Mænn de va fulla iķķe dn rettə Svęin'n. Svęin livde, hann: smęttə sęg inn i kammərse te ķęriŋji sö sneggt han konna, då'n såg mann'n slæpa ne-ijenom mæ gut'n. »Nå æ ęg då kvitt'ə dænna styjjingjen,« sa'n. »Höjje høvdə kavəndə gött, də spænntə iķķe ęigåŋŋ i'n, da ęg kåm ut, ö nå grov ęg 'n sö væl ne at —. Nå må du hava av dęg sęrķen, sö tar me ķe fælə,« sa'n. Ja, ho sö jore. So laga han sęg, som han villə lęjjə sęg. »Nęi ęg må sömænn' sęta dött i glase, hęllå ķæm'ə me te skafrosə,« ö sö tok han sęrķen te dött; mænn ęg lyt'ə sęta'n i uttafe, hęllå vi 'n ķe biə,« sa'n. Då han kåm ut stappa 'n ęi åno filllə inn i glas-hole ö lęgg avsta' mæ sęrķen. Ett bil ęttepå ķæm'ə mann'n böt(t)ə svętt ö sjelvans. »Hör(r)e hęvə du vöre nå, då,« sae ķęriŋji, »mæ du tęvar sö?« »Eg? hęv ęg ķe drassa avsta' dænnå styggə Svęin'n då?« sa'n. »Svęin? ænsa du hånom męi då? Eg tossə du saə dę, førr du ręstə ut ö sęttə i dött'n, at du haə grave 'n ne, ęg? Hör(r)e fluttə du 'n av att'e nå då?« saə ho. »Hösse æ du snakkar,« sa mann'n,

han truddə ho låg røddə i svęvn'n, ò gav so ke viarə gòum ętte dę; mn ho mol på sitt sama, at han nyst haə vòre inn' ò jamvæl på vęje te sæŋs, ó om sęrken ó dött'n ô alt dętte, sò han sęnstə tok te fælə, at də va nòko i dę ho saə. »O bære kånn nå då,« sa'n, då han tok i dænna grovə ullfilla i glashölə, »dęr hev Svęin vòre att'ə!« Om morgo'n kæm'ə Svęin sulans att'ə mæ sęrken. »Må ęg ke slęppe nå hęll då?« sa'n »sjå hęr æ sęrken.« »Jóu nå kann du slęppə,« saə mann'n, han va gla han slapp 'n. Ette dænn dag kåm ke husbondən te husmann'n ò ba'n om ó passə hęst'n.

Dęssi pussi spurdəs bådə vitt ò brętt i bygdannə, ó når fólk sea hörde jete, ęin haə jort ętt spikk, som va nóko męistarlęgt, so saə dęi jamt o støtt: »Svęin Pussar konna ke hava jort dę bęt'ə (bære).«

Selljor.

Dæ va ęi som hęttə Tonə Eilivskönn som va ęismall attə i Öyfjöll ęttər svartədòuən, å då ho slępptə buskapən sinn om vå'rn, hörd' o, dæ ròuta i fjosi ronn ikriŋŋ.

Dæ va Tonə Öyfjöll,	*Dæ va Tonə Öyfjöll,*
ho såg sęg ivi soləhęimi:	*ho jættə sitt fe fram-mæ haddə:*
»kyri ròutar å sòuən blæktar,	*Dæ æ så toyt i hęimən leva*
nå höyrər ęg hęr æ iŋŋen heimə.«	*ęismall ętte d(e)i addə.*

ętte o *addə* er vel vestlegare formir. *soləheimi* tore vera *dat. m.*

Så tok ho te lęıte ętte fólk attə, ó kåm så te Spörastòul, dær såg ho spór ęttər mænnəsje; dęi fygd' o *alt te Manndaln, då va dæ ęin mann, ó dęi kåm nå visst ihopəs, når dr va ke flęire.*

Når juriŋŋen æ plåga mæ tòku, då kve han:

Tóku, tòku, ruk omkriŋŋ, ut *om Tuddal, inn om Tinn,*
så kjæm dęr ęin tókumann tęk'ə dęg inn.

Spådoms-nut'n æ ęin nut i Skörvəfjöll. D'æ spått han skå dęttə ne i Flassjå. Då skå vatne bli så stort, at dæ jæŋŋ ivi hęilə Fladdal, så dęi kann bində pråm'n i dynnə-riŋŋen på Åse. Då skå dæ tukkə te væris ænde. Dæ ser ut som dæ skullə iŋke bli så læŋŋe te dænn, för Spådomsnut'n lutər sęg fe gvort år męir ut ivi Flassjå, å klövo mylljom hånom ó Skörvə bli jamt viarə o jupara.

Dn storə Ramsjęi-fyla.

(Leiv Öysteinson Sandsdal fortel. — Fyla ɔ: tresko.)

Dæ va ęin som hęttə Tron Ramsjęi, ęin stor svær gampə kar, — dæ kann vęra væl ętt halvt hondrə år se han levdə —; dæ va far, Langədrajen, Speləmann'n, som ha jort fyla: han va tresko-makar. — Han va ęin jillə vręitəgravar, va dænne Trōn'n, ó så ręstə'n te Jon Uggar'n i Sonnbygdi o *villə taka på sęg noko vręitur, —* o *dętte jorə 'n, grov vręitunnə. Nå jekk dn ęinə fyla hånoms sond'ə dęr i vręitunnə. Dn andrə fyla ręstə 'n ifrå, då han va færug; sto ho só att'ə på vręitəkastə, — dænn va ƙje nóko hava, då dn andrə ha jæŋŋe te kost. Så fęr'ə Jon Uggar'n, husbond'n,* ut *ó sjå på vręitunnə, ęttər at Tron ha farə hęim; tęk'ə só Jon hęim denne fyla, — toss allər ha sett slik fylə i sinn dag, — ó hæŋd'o* upp *i gaŋŋen jå sęg, ò dęr blęi ho haŋŋanəs i gaŋŋen år ęttər år.*

Nå va Tōrjus Norgar'n óu ęin rik'ə mann, ó så va 'n dænn mann'n, at 'n skullə få i alt som va rart, om dæ va allər so uvand ein tiŋŋ. Hann te ó nóukri på Jon, at han måttə lata 'n fyla; mn dæ va ƙe rå; Jon ha klōvna, haə 'n fattas fyla imylljom alt sitt ana. Kjæm'ə så Aslak Hōltænn te Norgar'n ei ti ettər at Tron va dø'ə, — dæ va ęin spikkəlant mæ ein ƙəft så grov så: han haə ƙe ana ƙęft'n ò bęrjə sęg mæ, sa'n; dæ ha jæŋŋe ut *fe'n. Sęie Tōrjus Norgar'n då mæ Aslak: »Æ dæ ƙe* du, *som kann jęra dæ, så æ dæ ƙe andrə: dæ æ ò få* ut *av Jon Uggar'n Ramsjęi-fyla. Kann* du *nå få* o ut *av'n, skå ęg jęra ętt gripa lag, — ęg skå bryjjə ei tonnə, ó brænnəvin skå dr bli ęttər må'tn.« Nå Aslak te ó spikkəlere; tękə så* ut *te Uggar'n, tə gamle Jon — han va gamal* nóko *då — ó sęiə dæ mæ'n: »Vęit* du *hot ęg vi dęg idag, Jon?« »Nęi d'æ umóugəlęgt fe męg ó veta dæ,« sa Jon. »D'æ ęin tiŋŋ ęg vi få av dęg, —* du *skå ƙe sęia męg nęi mæ slik uvand tiŋŋ, — dæ skå ƙe saka di vælfær ęin halv sjeliŋŋ.« »Ja, når ęg visstə, hót dæ konn vęra, dæ,« sa Jon; »æ dæ då nęttupp såssån at dæ tyər iŋŋen tiŋŋ, så fær* du *nå væl få dæ;« — han må hava vóre i ei golonə då, mæ han va ƙe tróuarə. Aslak skóut te sjels, så dr va vitne. »Ja, dæ æ Ramsjęi-fyla, Jon, som hæŋŋ'ə dęr uti gaŋŋen,« sęiə Aslak. »Hu jęi, dæ va harmelęgt!« sa Jon; »hå ęg visst dæ ha vore dænn, ha* du *nå visst inƙe skult fæŋŋ'* o*!« Jon måttə* ut *mæ fyla, ò Hōltænn'n fęr'ə te Norgar'n mæ fyla. »Sjå dęr hęvə* du o*!« seiə Hōltænn'n.*

Nå tęk'ə Torjus te spikkələrə, hōri han skullə få i ęin go diktar, som konna sęta ętt rim ivi fyla, når ho skullə avsləras i laje. Nå jęrə

gripa, kannhende likso tidt *grepa.*

'n bo te Svęin Omtveit, — han va ęin som skullə bəjøndə ȯ diktə, — ȯ te Olav Nęse, hann skullə ȯu prøve mæ sitt; dęrmæ skullə dæ vęljast av dę rimi, hȯkə fęlləlęgastə va. Nå æ trakst dętte laje færugt: dęr æ bryjja ȯ brænnt, ȯ hęile Lundəvallsgrænni æ ben(n)ə te laje, å på maŋŋə andrə stair.

Nå æ laje dęr ȯ rimi skå prøvas: tottə di Sveins va fęlləlęgastə. Då fęr'ə Svein te ȯ lęsə upp rime sitt:

Da Tron reiste til de Dødes Rige,
begyndte jeg først paa Jorden at stige;
Jon gjemte paa mig som en hellige Ting,
da gjorde jeg mit første Spring.
Men ved Aslaks List
haver Jon mig mist,
Og nu dyrkes jeg paa Nordgaarden som en Afgud tilsidst.

«*Ja,*« *sa Svęin,* »*så æ də måle på* o:

Sju tommar bręɪ o *fjortən tommar laŋŋ:*
hvor findes den Fod som jeg er for trang?«

Så hænta di Nikuls målar, ȯ dętte vart måla ronn ikriŋŋ, som du villə sjå rimi på ęin ølbȯlle, ȯ Tȯrjus bruka o *te hava rå kaffe i, — dæ va də sęnstə ęg såg* o. *Ho vart sęld på aksjon'n ęttər Tȯrjus Norgarn,* o *brorson'n kȯpt'* o, *ęin som hęitər Norvall,* o *gav tri mark fe* o; *mænn sȯ va dæ slik ęin dustiŋŋe, dænne Norvall'n, sȯ haə han sęlt* o *te ęin som hęttə Hęssəl — hȯrdə ęg jete — hęimə på Stræŋŋen,* o *hann skikka fyla inn te univęrsitete i Kristian, dęr ho æ nå, væntəlęg på den ętnografiskə samliŋŋen, di kallar.*

D n m a k a l ȯ u s ə k̡ ę t t a.

»*Dæ va eigåŋŋ ęg villə på stȯu'lən, ęg,*« *saə fatikmann'n;* »*k̡ętta mi mæ. Så k̡æm me te ętt vat'n. Ęg tęk upp ęin stęin, ȯ sputta på 'n ȯ kasta 'n at vatn'ə, k̡ętta mi ęttər. Om ęɪ bęɪte så k̡æm'ə ho uppatt mæ ęin stor fisk. Mn då blęɪ dæ le'ven: ęg villə taka fissjən, ȯ k̡ętta villə taka fissjen; mænn sęnstə vann nå ęg: mænn då bles ho i nasænn, så du måttə bli ręine fȯrfælt'. Då ęg kåm på stȯulen, så la ęg męg om kvęll'n, ȯ k̡ętta mi mæ. Då dæ lęɪ så på nåtti, så villə ęg ut: då va k̡ętta mi bȯrtə. Som ęg sto ȯ lyddə, hȯrd' ęg, dæ let nȯko så styggt upp-i ęɪ li. Jękk ęg upp-ijænom, dęr fann(t) ęg ęin binnə-oŋŋe stȯkk-stęin-dȯu. Då ęg kåm læŋŋ upp, då fann ęg ęin binne-oŋŋə te, som låg ȯ drogs mæ dȯu'ən. Så tok ęg upp kniv'n minn — dæ va æŋŋəlsk stål*

i 'n, ó barlind skaft, ęg ha kòpt 'n av Olav Sme — ó så stakk ęg, så ęg toss dæ blånna på hi sia at jartae. Då ęg kåm læŋŋ' upp, dær hēls ķętta ó binna sjov. Mænn, då ęg skullə te sjå, då ha ķętta rive oto binna båə òugo; ó så stęlldə ho sęg mæ o, te ho fękk ho ut-ivi ęin stor nut, så ho slo sęg stòkk-stęin-dòu. — Mænn vęt'n dęręttər, då drap ho sju jasar, ò tana ętta(r) dn åttəndə; mænn haə ķętta nå levt, så haə ho sakta hallə męg, så ęg ha slòppe kåma på bygdi,

Fyrispil (te Sterke-nils hans Jörn Telnes).

Minə visur, dęi æ ala
ondə(r) fjöll ò furuli,
mænn ęg hęv ķe lært ò sala
hęst'n som i gamal ti.
Nye fargar nå bli sprændə
ivi gamlə hęiməgronn:
gamlə tonænnə bli stæŋdə
ute ifrå sal o monn.

O sò hęv ęg inķe tonen,
som frå gamlə hòrpa rann.
Æ dæ iŋķe synd at sonən
iŋķe faərs visə kann!
Nòko upp-i hals'n ķøvər,
sò ęg fær ķe måle ut:
Goə vallmåle ęg tøvər
te ęin vęsall kråmbuklut.

Rettingar.

I »Fyrste Bolken« er denne »Avstytting« gløymd: **R.** Norsk Ordbog af Hans Ross.
De punktum, p. 33, nede paa sido: »De er kannhende artikel-**n** osf.« kunde helst vore burte.
I II, p. 14: **Hlidvördr** > *liddvor, livor* o *lēvor*, skal vera: **H.** > *liddvaar, livaar* o *lēvaar*, vestlengst. Sameleis N. **svördr** > *svaar'ə.*
Mangstad er de sleppt inn store bokstavar, der de me retto skulde vore berre ljodskrift.
II, p. 19, l. 9: *ķy'o*; les: *ķy'o* o *ķy'o* o *ku'o*.
II, p. 17, l. 13: **hvörr**; les: **hverr**.

Trykt 9 Juli 1906